

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XVIII, številka 3, marec 2013, ISSN 1318-797X

Ljubljana

3,4
Voda
je človekova
pravica

8
Priznanja za
nesebično pomoč
v nesrečah

18
Predstavitel
Mini teatra

9
Razpis za
Župančičeve
nagrade

PREDSTAVITEV PROJEKTA PREUREDBE SLOVENSKE CESTE NA NEPREMIČNINSKEM SEJMU MIPIM 2013 V CANNESU

Mestna občina Ljubljana se je v Cannesu že šesto leto zapored predstavila na največjem mednarodnem investicijsko-nepremičninskem sejmu MIPIM 2013, največjem mednarodnem nepremičninskem stičišču, kjer so najplivnejšim nepremičninskim odločevalcem in investitorjem iz vsega sveta vsako leto predstavljeni najnovejši nepremičninski trendi in ključni svetovni investicijski projekti. Glavna naloga Mestne občine Ljubljana na MIPIM-u je promocija Ljubljane v konkurenci svetovnih mest, seznanjanje obiskovalcev razstavnega paviljona s predstavljenimi projekti in možnostmi finančnega sodelovanja, pritegnitev pomembnih ljudi iz poslovne in strokovne javnosti ter navezovanje stikov. Vodja Oddelka za urejanje prostora mag. Miran Gajšek se je na sejmu udeležil tudi strokovnega srečanja županov. Predstavitev je izjemnega pomena za prepoznavnost Ljubljane in Slovenije v zahtevnem poslovnem in strokovnem okolju.

Mestna občina Ljubljana je na sejmu predstavila mestni projekt preureditve Slovenske ceste po načrtu nove prometne politike in vzdave reprezentativnih stavb pisarniškega stolpa na začetku, stanovanjske palače s spremljajočimi dejavnostmi na sredi in nove Narodne in univerzitetne knjižnice na drugem koncu glavne ulice glavnega mesta. Ljubljana je s predstavljenimi projekti pokazala, kako izvaja prenovo mestnega središča s preoblikovanjem javnega prostora in ima pri tem v mislih pešce, kolesarje in javni prevoz v sinergiji s projekti zgoščevanja in intenziviranja mesta posameznih investorjev. Svoje projekte ob Slovenski cesti so predstavili tudi družba Immorent (Severna vrata in Šumijev kvart), Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport ter agencija Spirit Slovenija s sloganom *Slovenian Way, Ljubljana main street re-development*.

Med 22. marcem in 22. aprilom 2013 poteka tradicionalna spomladanska čistilna akcija Za lepšo Ljubljano 2013. Namen akcije je temeljito spomladansko čiščenje funkcionalnih površin na območju Mestne občine Ljubljana, v njej pa sodelujejo oddelki Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, četrtne skupnosti, javna podjetja, povezana v Javni holding Ljubljana, ter javni zavodi Mestne občine Ljubljana.

Na **Oddelku za varstvo okolja** vse leto izvajajo številne naloge za izboljšanje kakovosti bivanja. V zadnjih treh letih so vzpostavili bazo nelegalnih odlagalšč odpadkov, v katero so zajete vse doslej popisane in očiščene lokacije nelegalnih odlagalšč odpadkov na območju Mestne občine Ljubljana. Odstranjenih je bilo 548 ton azbestnih odpadkov in 85.000 ton gradbenih odpadkov. Z odstranjevanjem nelegalno odloženih odpadkov nadaljujejo tudi letos, tako bodo za odstranjevanje azbestnih odpadkov predvidoma porabili 35.000 evrov, za odstranjevanje gradbenih odpadkov z zemljišč v lasti MOL pa 150.000 evrov.

Oddelk za gospodarske dejavnosti in promet MU MOL bo v okviru akcije zagotovil sredstva za ekipe s tovornimi vozili in delavci, ki se bodo odzivala na pozive udeležencev čistilnih akcij v okviru akcije Za lepšo Ljubljano 2013. Oddelk ima za ta namen predvidenih 24.000 evrov. Čeprav vse leto skrbi za urejanje javnih zelenih površin, se letos posebej intenzivno loteva urejanja Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib ter Jakopičevega drevoreda v parku Tivoli.

V **Javnem podjetju Snaga** udeležencem akcij tudi letos delijo vreče za ločeno zbiranje odpadkov. S tem želijo poudariti pomen doslednega ločenega zbiranja odpadkov, s katerim bodo udeleženci čistilnih akcij pripomogli k večjemu deležu recikliranih odpadkov in zmanjševanju porabljenega prostora na odlagalšču Barje. Na Javnem podjetju Snaga ocenjujejo, da bodo udeleženci čistilnih akcij zbrali okrog 150 ton odpadkov. Ob tem opozarjajo, da spomladanske čistilne akcije niso namenjene zbiranju in odvažanju nevarnih ter gradbenih odpadkov. V zbirnem centru Barje bo Snaga brezplačno prevzemala tudi vejevje, medtem ko je odvoz vejevja oziroma zelenega odreza plačljiv.

Javni zavod Turizem Ljubljana tudi letos koordinira čistilne akcije v organizaciji turističnih društev na območju Mestne občine Ljubljana. V akciji bodo sodelovala vsa aktivna turistična društva v Ljubljani, ki bodo organizirala približno 90 čistilnih akcij.

Tudi letos se bo akcija Za lepšo Ljubljano zaključila z akcijo čiščenja Ljubljane, ki je ob ekološkem poslanstvu postala priljubljena tudi kot turistična prireditev. V akciji bodo sodelovali potapljači, člani društva za podvodne aktivnosti Vivera in člani drugih potapljaških društev Slovenske potapljaške zveze ter člani drugih društev: okoljevarstveniki, ribiči, gasilci, reševalci, čolnarji. Skupaj bodo **20. aprila 2013** čistili **dno Ljubljanice med Špico in Zmajskim mostom**. Nesnaga, dvignjena iz vode, bo na ogled in v opomin mimoidočim na Čevljarjem mostu od 10. ure naprej. Turizem Ljubljana bo tudi letos tradicionalno delil cvetoče lončnice. 20. aprila bo med 11. in 13. uro na Čevljarjem mostu ter na Hribarjevem in Cankarjevem nabrežju potekala še kulturno-zabavna prireditev, ko bo Povodni mož med sprehajalkami in sprehajalci v meščanskih opravah iskal svojo Urško. Ko jo bo našel, bo z njo pri vstopno-izstopnem mestu Ribji trg zaplesal v Ljubljano.

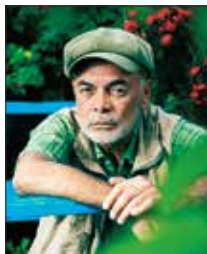
Akcija Za lepšo Ljubljano se vsako leto začne 22. marca, na svetovni dan vode. **Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija** je ob tej priložnosti razvilo novo spletno aplikacijo z naslovom Rimska Emona (www.primavoda.si), prvič izdalo E-novice JP Vodovod-Kanalizacija in zloženko Z vami na vsakem koraku. Spoznajte nas.

Vabljeni k sodelovanju v akciji Za lepšo Ljubljano! Čistilne akcije so prijetna in zdrava oblika druženja, poleg tega dvigujejo zavest o ravnanju z odpadki ter spodbujajo pozitiven odnos do okolja.

Vse podrobnosti o akciji Za lepšo Ljubljano si lahko ogledate tudi na spletni strani www.ljubljana.si v rubriki »V središču«.

Ljubljana

Poskus privatizacije vodnih virov

Ljubljana na nepremičninskem sejmu MIPIM	2
Za lepšo Ljubljano	2
Anton Komat: Poskus privatizacije vodnih virov	3
Pogovor z direktorjem JP Vo-Ka Krištofom Mlakarjem	4
Ljubljana med 10 polfinalisti na nagrado evropski teden mobilnosti	6
Priznanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami	8
Razpis za Župančičeve nagrade	9
Večja vloga županov evropskih prestolnic	10
Javni razpisi stanovanjskega sklada	10
Nada Breznik: Eduardo Sánchez Rugeles v Ljubljani	11
Ljubljana v ožjem izboru za naslov zelena prestolnica Evrope 2015	11
Teme 25. seje Mestnega sveta	12
Katja Perat: Sveta preproščina	13
Ljubljana v očeh tujih turistov	14
Kristina Dešman: Ljubljanske vile kot srednjeevropska tradicija	15
Emi Vega: »Mala ulica je lepo zaživela«	16
Nagradni natečaj za osnovnošolce	17
Janina Žagar: Predstavitev Mini teatra	18
Mirjana Ribič: Dnevni centri aktivnosti za starejše II	22
Pomoč najemnikom stanovanj	23
Mirjana Ribič: Podjetje Abelium	24
Mirjana Ribič: Galerija Rustika	25
Nada Breznik: Mestna štipendistka Katja Macan	26
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Ruth Franetič	27
Četrtna skupnosti	28
Emi Vega: Dobro je delati dobro	31
Spremljanje stanja urbanega gozda v Mestni občini Ljubljana	32
Ljubljanski vestnik	34
Iz prve roke	38
Okoljske meritve	39
Voda, vsakdanja spremljevalka Emonceev in Ljubljančanov	40

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Vodnjak v parku Zvezda, foto: Dunja Wedam
Spodaj: Otvoritev kulturne četrti Krizevniška,
foto: MADSTER

Fotografija na strani 2:

Levo: Nastop Ljubljane na nepremičninskem
sejmu MIPIM 2013, foto: arhiv MOL
Desno: Akcija Za lepšo Ljubljano, foto: Dunja Wedam

Fotografija na strani 3

Anton Komat, foto: osebni arhiv

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis, Aleš
Kardelj, Stanka Ritonja.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.000 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Poznamo tri infrastrukture, ki imajo značaj življenjskega omrežja vsake države: železnica kot krvni obtok, elektrika kot živčevje in vodovod kot limfni sistem. Vsi ti sistemi so nastajali desetletja in so jih postopoma gradili z denarjem državljanov, zato so bili ves čas v upravljanju kot javna oz. državna podjetja. Upravljanje z vodovodom je tipično upravljanje z monopolom, saj niti ena vodovodna družba na svetu ne deluje na tržnih načelih in tudi ne more. V vsako hišo ali stanovanje vodi le ena vodovodna cev. Kako naj torej nekdo investira v konkurenčno omrežje? V poštev pride le prevzem vloge upravljavca že obstoječega sistema.

Vsi primeri privatizacije vode nam govore o katastrofalnih posledicah za ljudi. Zato nekatere države že postopajo preventivno v interesu svojih državljanov. Nizozemska je leta 2006 s posebnim zakonom prepovedala privatizacijo vode. V Avstriji se vse bolj krepi nasprotovanje načrtom Evropske komisije o privatizaciji pitne vode. Avstrijski kancler Werner Faymann se je zavzel, da bi Avstrija vodne vire zaščitila s spremembo ustave. »Vodna oskrba v javni lasti je pravica državljanov in to bi morali jasno opredeliti tudi v ustavi,« je odločen avstrijski kancler. Javnost je poskočila tudi v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Poljski, Češki in Angliji. Ne bo šlo tako gladko, ljudje so pravico do vode pripravljani braniti tudi z orožjem. To se je že zgodilo v Boliviji, kjer je leta 2000 izbruhnila oborožena ljudska vstaja proti korporaciji Bechtel, ki je morala zapustiti državo.

Slovenska oblast je že spomladi leta 2012 podala svoje pritrdilno stališče predlogu direktive EU. O predlogu je razpravljala parlamentarni odbor za finance, ne pa pristojni parlamentarni odbor za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje. Od kdaj so financarji odgovorni za nemoteno oskrbo z zdravo pitno vodo? Kaj pa ekonomisti in bankirji vedo o vodi, razen da prinaša velike dobičke? To nedemokratično dejanje je podpisalo Ministrstvo za finance brez kakršnekoli javne razprave. Naši poslanci v parlamentu EU so bili tihi kot grob. Zakaj smo jih izvolili in koga neki zastopajo? Mediji niso bili obveščeni, dokler ni problem preko prijateljev iz sosednje Avstrije pljusnil v domove, nas, slovenskih aktivistov.

Podelitev koncesije pravno formalno res še ni privatizacija, toda posledice za prebivalstvo so popolnoma enake. Monopolni položaj korporacije omogoča njene monopolne cene in prav vsi primeri na svetu nam dokazujejo, da privatnega lastnika zanima zgolj dobiček. Kakšno vlaganje v posodobitev ali vzdrževanje omrežja! Ob kontaminaciji se dodaja obilje klora. Ko pa je vodovodno omrežje tako dotrajano, da je pred razpadom, jo korporacija enostavno pobriše daleč stran, kjer se kriminalka z vodo ponovi. Ljudstvu pa preostane le, da od korporacije nazaj odkupi vodovod, ki so ga poprej gradile generacije prednikov. Seveda je spet potreben velik javni denar, da se vodovod vzpostavi v normalno stanje. Brez pitne vode človek pač ne more preživeti. Sicer pa tudi koncesije niso nedolžne. V ZDA se dogaja, da koncesionar na »svojem vodnem območju« državljanom ne dovoli uporabe lastnih vodnjakov niti zbiranja deževnice s streh. Ali si to lahko predstavljate v Sloveniji?

V nadaljevanju roparskega pohoda bankirjev pričakujemo tudi poskuse privatizacije vseh vodnih virov, torej vodonosnikov, izvirov in rek. Vse pa se začne s koncesijami, kot npr. sečnja gozdov, ki se sedaj dogaja v Sloveniji. Tujci, ki čuvajo svoje gozdove, sekajo pri nas. Tudi bitka za gozd se začneja, saj so slovenski gozdovi največje narodovo bogastvo.

Razprodaja države vedno smrdi po nekrofiliji. Kajti država smo ljudje, ne pa bankirji in skorumpirani politiki, oni pridejo in gredo, ko jim poteče mandat. Danes so, jutri jih ni več. Mi pa ostajamo tukaj, zdaj, jutri in pojutrišnjem. Mi, naši otroci, naši vnuki ter njihovi potomci. Tako gre iz roda v rod, zato moramo biti že danes odgovorni do tistih, ki še rojeni niso. Ne smemo obtičati kot gramofonska plošča, ki preskakuje, zato zakričimo: »Naša voda nikoli ne bo naprodaj!« Ljubljana je to že povedala, od poslancev pa zahtevamo dvetretjinsko večino v parlamentu, ki naj v ustavo zapiše: »Voda in komunalna ureditev sta človekovi pravici. Voda je javna in skupna dobrina vseh državljanov.« Ne pustimo se peljati žejni čez vodo.

Anton Komat, neodvisni raziskovalec, pisatelj in publicist

ŽUPAN ZORAN JANKOVIĆ JE MED AMBASADORJI EVROPSKE DRŽAVLJANSKE POBUDE RIGHT2WATER, KATERE CILJ JE RAZGLASITEV VODE ZA ČLOVEKOVO PRAVICO

Pobudo Pravica do vode (Right2Water) je podprlo že več kot 50 ambasadov, med njimi tudi župan Zoran Janković, ki je ob tem zapisal: »Ljubljana je mesto, ki se lahko pohvali s čisto pitno vodo, in na to smo zelo ponosni. Na mestne ulice smo celo postavili javne pitnike ter tako našim meščanom in obiskovalcem v toplejših mesecih omogočili, da se brezplačno odžeajo. Ker se zavedamo, da je kakovostna voda javno dobro in človekova pravica, ne sme preiti v upravljanje zasebnikom. Zato bomo v Ljubljani zagotovili, da voda ostane dostopna vsem.«

Cilj evropske državljanske pobude Pravica do vode (Right2Water) je razglasitev vode za človekovo pravico, kar pomeni, da morajo biti voda in sanitarije na voljo, dostopne in cenovno ugodne za vse ljudi v Evropi. Pobuda Pravica do vode vidi vodo kot javno dobro, zato poziva:

- Institucije EU in države članice morajo zagotoviti, da imajo vsi prebivalci Evropske unije pravico do vode in sanitarij.
- Oskrba z vodo in upravljanje z vodnimi viri ne smejo biti predmet »pravil notranjega trga« in morajo biti izključene iz liberalizacije.
- EU naj poveča svoja prizadevanja za doseganje splošnega dostopa do vode in sanitarij.

Evropska državljanska pobuda je sicer orodje, s katerim lahko milijon državljanov EU Evropsko komisijo pozove, naj pripravi zakonodajni predlog. S tem orodjem lahko neposredno vplivajo na pripravo politik EU. Pobuda Pravica do vode je že podpisalo več kot milijon podpisnikov, kar pomeni, da to lahko postane prva evropska državljanska pobuda, ki je uspela zbrati potrebno podporo. Vsako evropsko državljansko pobudo, ki zbere najmanj milijon podpisov (vključno z najmanjšim številom v vsaj sedmih državah članicah), mora namreč Evropska komisija v treh mesecih preučiti in se odločiti za nadaljnje ravnanje. Komisija se mora sestati z organizatorji, ki pojasnijo razloge za svojo pobudo, ti pa imajo tudi možnost svojo pobudo predstaviti na javni predstavitvi v Evropskem parlamentu.

Zakaj koncesionarji niso gospodarji komunalne

Pogovor z direktorjem JP Vodovod-Kanalizacija

Foto: Barbara Jakše Jeršič

Krištof Mlakar

Predlog evropske direktive o podeljevanju koncesij je dvignil veliko prahu in zanimanja javnosti. Predlog ne govori izključno o upravljanju ali gradnji vodovodnih sistemov, kanalizacije in čistilnih naprav, ampak obravnava tudi druge dejavnosti, kot so transportno in energetska področja, itd. Zakaj torej toliko besed o privatizaciji vodnih virov? Kakšna je prihodnost vodovodnega in kanalizacijskega sistema v Ljubljani? O tem in še o marsičem smo spregovorili z direktorjem družbe JP Vodovod-Kanalizacija Krištofom Mlakarjem.

Gospod Mlakar, v zadnjem obdobju veliko govorimo o privatizaciji vode. Smo si zastavili pravo vprašanje?

Vprašanje privatizacije vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, ne izključno vodnih virov, je tema, ki se je razvnela z razpravo o predlogu direktive o podeljevanju koncesij, ki je v postopku pri Evropski komisiji. O njej je tekla javna razprava že spomladi 2011, šele letos pa je z državljansko pobudo *Pravica do vode* razprava dosegla večje razsežnosti in tudi Slovenijo. Podeljevanje koncesij za upravljanje in gradnjo komunalne infrastrukture sicer ni novost, ki bi jo uvajal predlog direktive. Čudi me, da se niti strokovna niti splošna javnost v Sloveniji doslej s to temo ni poglobljeno ukvarjala. Zdaj je pozornost dovolj zbuena, da lahko o tej temi govorimo objektivno. Žal pa ugotavljamo, da se je v informiranje o tej zadevi prikradlo več nedoslednosti. Spoznavamo, da kljub nemalo prispevkom v medijih javnost še vedno ne ve, o čem govorimo.

V Sloveniji podeljevanje koncesij na področju upravljanja in gradnje vodovodnega in kanalizacijskih

sistemov ni novost. Zakaj torej nasprotovanje tej direktivi in kaj novega prinaša?

Predlog direktive uveljavlja pravilo, da se razpis za oddajo te storitve objavi tudi na evropskem nivoju. Za koncesije se bodo v tem primeru v večjem obsegu potegovala tudi podjetja iz drugih članic Evropske unije, kar pa se sicer lahko že danes. V primeru evropskega javnega razpisa koncesije za oskrbo z vodo obstaja večja verjetnost, da bi posel z dampinškimi cenami dobile velike multinacionalke oziroma njihova lokalna družbe, ki delujejo s ciljem, da povečujejo dobiček. Posledica pa bi lahko bila prenzika vlaganja v komunalno infrastrukturo in neustrezna skrb za pitno vodo.

Zakaj koncesionarji niso dovolj dobri gospodarji komunalne infrastrukture?

Ne dvomim, da so koncesionarji in gospodarska podjetja dobri gospodarji komunalne infrastrukture, tako kot so lahko dobri gospodarji javna podjetja, režijski obrati in zasebniki. Tuje multinacionalke lahko v slovenski prostor prinesejo dobre strokovne izkušnje iz drugih okolij. A

poudariti je treba, da je gospodarjenje z obema komunalnima sistemoma gospodarjenje na dolgi rok. Pogled upravljavca mora segati 50, pa tudi 100 let v prihodnost, čemur pa vsi koncesionarji ne bodo sledili kot svojemu cilju. Čas podeljevanja koncesij, dolgo desetletje, dve ali tri, še ne predstavlja življenjske dobe komunalnega sistema. Obstaja možnost, da komunalni sistem, ki je v dobrem stanju, brez velikih vlaganj koncesionarsko obdobje preživi brez večjih navzven zaznavnih nepravilnosti. Tudi izredna pazljivost pri sestavljanju koncesionarske pogodbe pa ne bo zavezala koncesionarja k reševanju vseh problemov, ki se ob upravljanju zgodijo. Vlaganja koncesionarja lahko pričakujemo v prvem obdobju koncesionarske dobe, glavnina trajanja pogodbenega odnosa pa bo usmerjena v ustvarjanje dobička. To pa vodi v slabo

dovolj dobri infrastrukture

Krištofom Mlakarjem

stanje infrastrukture ob zaključku koncesionarske dobe. Da odgovorim na vaše vprašanje: koncesionar je dober gospodar kapitala, pri upravljanju komunalne infrastrukture pa potrebujemo dobrega gospodarja te infrastrukture.

Se poklicno in osebno pridružujete državljski pobudi Prava do vode (Right2Water)?

Seveda se pridružujem državljski pobudi in sem jo tudi podpisal. Cilj Evropske unije je ustvariti enoten trg pretoka blaga in storitev. A javna oskrba s pitno vodo ne spada na enotno evropsko tržišče. Voda je ključna življenjska dobrina in omejen naravni vir. Voda ni nadstandard, ampak javna dobrina, ki jo je treba zaščititi in ne odpreti konkurenci na tržišču. Pravica do vode mora biti v središču vodne politike države, ne pa da se postavlja v središče njeno trženje. Strinjam se, da se v najvišje državne akte vgradi pravico do vode, ne pa, da se prepusti sedanje javne storitve tržnim zakonitostim.

A da ne bo napačno razumljeno: voda ni zastoj in voda mora imeti svojo ceno. Ljudem, ki jim voda predstavlja previsok življenjski strošek, je treba pomagati prebroditi težave z opravi, ki so v rokah socialne države. Na vsak način pa je treba preprečiti oplajanje kapitala na tej dobrini.

Čigava je danes voda?

Voda je danes javno dobro, o tem ni dvoma. Lokalne skupnosti so izključne nosilke vodne pravice, ko govorimo o javni oskrbi s pitno vodo. Tudi v prihodnje pričakujem, da bo podelitev vodne pravice za oskrbo s pitno vodo urejena tako, da je izključni upravičenec lokalna skupnost.

Kakšno vodo bomo pili v prihodnje?

Za upravljanje komunalne infrastrukture potrebujemo sposobne ljudi, materialne in finančne vire. Priznati bo potrebno, da v Sloveniji in tudi v Ljubljani nimamo najnovejše infrastrukture, za njeno vzdrževanje ali zamenjavo pa nujno potrebujemo finančna sredstva. A to nikakor ne sme biti razlog za privatizacijo mimo stroke in splošne javnosti. V prihodnje bomo pili enako dobro vodo kot danes, če bomo sprejemali pravilne odločitve. Ne morem obljubiti, da bomo pili cenejšo vodo, ker ima tudi voda svojo ceno. Če je ne bomo plačali danes, jo bo treba plačati čez čas, in to z obrestmi. Ostajam pa optimist, da bomo sedanjí neugoden čas prebrodili s kar najmanj daljnosežnimi posledicami za vodo.

Foto: Dunja Wedam

MEDNARODNO LETO SODELOVANJA ZA VODO

Ob 22. marcu, svetovnem dnevu vode, je Javno podjetje Vodovod–Kanalizacija predstavilo novosti, s katerimi se je simbolično pridružilo aktivnostim, ki so na ta dan potekale po Sloveniji in v svetu.

Generalna skupščina Združenih narodov, ki svetovni dan vode obeležuje od leta 1992, je letošnje leto razglasila za **mednarodno leto sodelovanja za vodo**. V podjetju ob tem poudarjajo, da imajo upravljavci vodne komunalne infrastrukture že tradicionalno povezovalno vlogo: njihovo mesto je v preseku med uporabniki vode, splošno in strokovno javnostjo ter pristojnimi institucijami na lokalni in državni ravni. »Voda je naša skupna odgovornost,« je tako klic k sodelovanju, ki pa jih ne razbremenjuje njihove lastne odgovornosti.

V poklon vodi kot pomembnemu elementu urbanega okolja tako danes kot v preteklosti JP Vodovod–Kanalizacija predstavlja novo spletno aplikacijo z naslovom **Rimska Emona**, ki bo 22. marca 2013 objavljena na spletni strani www.primavoda.si (rimskaemona). Aplikacija prikazuje zavirljive gradbene dosežke in ozaveščenost Emoncev o pomenu higiene za zdravje prebivalcev. Emonci, ki so živeli v rimski naselbini Emona na območju Ljubljane, so imeli že v času rimskega cesarstva urejen vodovod in kanalizacijo, ostanki obeh sistemov pa so vidni še danes.

Ob tej priložnosti so bile prvič izdane tudi **E-novice JP Vodovod–Kanalizacija**, s katerimi bodo prijavljene uporabnike redno obveščali o aktualnih temah, povezanih z delovanjem podjetja, oskrbo s pitno vodo in kanalizacijo ter ozaveščali o pomenu ohranjanja vodnih virov. Na E-novice se lahko prijavite na spletni strani www.vo-ka.si (povezava do obrazca za prijavo je na levem spodnjem robu strani).

JP Vodovod–Kanalizacija je ob svetovnem dnevu voda izdalo še zloženko **Z vami na vsakem koraku. Spoznajte nas**, s katero dopolnjujejo niz izobraževalnih zloženok. Z vsebino zloženke želijo opozoriti, da se z JP Vodovod–Kanalizacija srečujete skoraj na vsakem koraku. Del urbanega okolja sestavljajo znaki, simboli, objekti in oprema, ki je povezana s komunalnima sistemoma in o katerih se običajno ne sprašujemo, kakšen je njihov namen, vendar je prav, da jih spoznamo, saj so del našega vsakdana. Zloženko si lahko ogledate na www.vo-ka.si, v tiskani obliki pa jo lahko prevzamete na sedežu družbe (Vodovodna cesta 90), na skupni blagajni (Mačkova ulica 1) ali jo naročite na e-naslovu voka@vo-ka.si.

Ozaveščanje najmlajših

Pomembna stalna naloga JP Vodovod–Kanalizacija je tudi seznanjanje najmlajših s sistemom pitne vode in kanalizacije ter ozaveščanje o pomenu varovanja in ohranjanja vodnih virov. Zaradi lažje komunikacije z mladimi je že pred časom zaživela maskota, imenovana **Cevko**, ki je postala zelo priljubljena. Redno pa dopolnjujejo in nadgrajujejo tudi vsebine na spletnih straneh www.cevko.si in www.primavoda.si si ter organizirajo dogodke na temo pitne vode. Samo v mesecu marcu je Cevko obiskal kar 13 skupin v ljubljanskih osnovnih šolah in vrtcih, kjer je otrokom predstavil omenjeno tematiko na njim privlačen in simpatičen način.

Ljubljana med 10 polfinalisti v izboru za nagrado evropski teden mobilnosti 2012

Vita Kontić

Fotografiji: Evropska komisija

Ljubljana je bila izbrana med 10 najboljših mest, za katera je strokovna komisija ugotovila, da so se v prizadevanjih za spodbujanje k uporabi trajnostnih potovalnih načinov posebej izkazala. Dosežke deseterice v evropskem tednu mobilnosti 2012 so predstavili na samostojnih panojih.

V bruselskem gledališču Vaudeville theatre so 6. marca podelili nagrado evropski teden mobilnosti 2012 in najboljši trajnostni mestni mobilnostni načrt. Napovedali so tudi temo naslednjega Evropskega tedna mobilnosti z naslovom *Čist zrak – tvoj premik!* (*Clean air – it's your move!*) z osrednjim pozivom, kaj lahko vsak izmed nas naredi za čistejši zrak.

Mestna občina Ljubljana s številnimi dejavnostmi in ukrepi spodbuja hojo, kolesarjenje in uporabo javnega prevoza ter si tudi s tem prizadeva za dvig kakovosti življenja. Ta prizadevanja Mestne občine Ljubljana se vsako leto okrepijo v evropskem tednu mobilnosti (ETM), ki je vsako leto med 16. in 22. septembrom posvečen ozaveščanju o trajnostni mobilnosti. Zaradi uspešno izvedenih dejavnosti v tem tednu je Ljubljana kandidirala za nagrado evropski teden mobilnosti 2012 (*European Mobility Award 2012*; <http://www.mobilityweek.eu/award/>) in bila izbrana med prvih 10 »polfinalistov« – mestnih uprav, pri katerih so strokovni ocenjevalci ugotovili, da so se v prizadevanjih za spodbujanje k uporabi »pametnejših« potovalnih načinov posebej izkazale. Ljubljana je sicer nagrado evropski teden mobilnosti prejela tudi leta 2004.

Nagrado za najboljše izvedene dejavnosti v sklopu tega tedna je Evropska komisija podelila 6. marca 2013 v Bruslju: izmed 30 prijavljenih mest je prvo nagrado prejel Zagreb in tako premagal švedska finalista Gävle in Östersund. Žirija neodvisnih prometnih strokovnjakov je posebej pohvalila njihov inovativen pristop k vključevanju javnosti skozi ves teden, ko je potekala kampanja za ozaveščanje o ljudem in okolju prijaznih načinih mobilnosti. Na podelitvi nagrad je evropski komisar za okolje Janez Potočnik poudaril, da je ključno sodelovanje posameznikov: »Če vsakdo naredi majhen korak, skupaj naredimo ogromen korak naprej.« Napovedal je tudi letošnji Evropski teden mobilnosti, ki bo potekal na temo *Čist zrak – tvoj premik!*, ko bo v ospredju vprašanje, kaj lahko vsakdo izmed nas naredi za čistejši zrak.

Ob tej priložnosti so v bruselskem gledališču Vaudeville theatre podelili še nagrado za najboljši trajnostni mestni mobilnostni načrt v okviru kampanje *Ustvari pravo kombinacijo* (*Do the right mix*; <http://dotherightmix.eu/>), ki jo je prejel Aberdeen in za seboj pustil 28 drugih tekmovalcev.

Za to nagrado je bil poleg finalistov Aberdeena in Tolousa nominiran tudi Ljutomer.

V Mestni občini Ljubljana smo z mislimi že pri evropskem tednu mobilnosti 2013, v katerem bomo poskusili nadgraditi dejavnosti iz lanskega leta, ko smo s številnimi sodelujočimi organizacijami pripravili več celostenskih ozaveščevalnih in promocijskih aktivnosti ter 15 enodnevnih dogodkov, kot so dogodki na prostem (večinoma na območjih za pešce, prenovljenih trgov in nabrežjih), delavnice, predstavitve, razprave, kolesarski izleti, poučne igre in ogledi na terenu. Pri pripravi in izvedbi evropskega tedna mobilnosti 2012 je aktivno sodelovalo približno 23.000 ljudi, z intenzivno komunikacijsko kampanjo pa smo zagotovo dosegli večkratnik tega števila. S sofinanciranjem EU smo v okviru projekta CIVITAS Elan izvedli dva trajn(ost)na ukrepa: vsem gospodinjstvom v Ljubljani (140.000 izvodov) smo razdelili brošuro Mobilna Ljubljana z informacijo o trajnostnem gibanju po Ljubljani in za stalno uvedli storitev »prevoz na klic« LPP za osebe z oviranostmi. *Dan brez avtomobila* smo

že drugo leto zapored razširili na ves teden, tako da je bil del Slovenske ceste med evropskim tednom mobilnosti zaprt za osebna vozila, s tem pa smo omogočili več prostora za pešce, kolesarje in javni prevoz. Znano je, da namerava Mestna občina Ljubljana tak prometni režim po letošnjem evropskem tednu mobilnosti vpeljati trajno, s čimer bomo gotovo pozitivno vplivali na kakovost življenja.

In še zanimivost: Janez Potočnik je v videoposnetku, ki so ga predvajali na delavnicah ob srečanju v Bruslju in si ga lahko ogledate na tej povezavi http://www.youtube.com/watch?v=RcZpDX9NBI&feature=youtu.be&utm_source=buffer&buffer_share=e9707, napovedal, da če bo 1000 ljudi prenehalo uporabljati avtomobile za vsaj en teden, bo napisal pesem in jo zapel pred enakim številom ljudi.

Ljubljana dobila bazen

Katja Štingl

Foto: Gregor Hočevar

Športna hiša Ilirija je ob obstoječih športnih dvoranah in fitness centru dobila še bazen.

Z uradnim odprtjem so minuli mesec predstavili prenovljeno, 65 let staro Športno hišo Ilirija na Vodnikovi cesti 155 v Ljubljani. Gre za tri milijone evrov vredno investicijo Športne unije Slovenije, kjer je ob obstoječih športnih dvoranah in fitness centru na voljo tudi center dobrega počutja z bazenom, savnami in masažnim bazenom, plesna šola Kazina, restavracija z zdravo prehrano ter masažni in lepotni salon.

Prvi del obnove so zaključili že pred tremi leti z odprtjem ŠUS Eurofitnessa – rezultat partnerskega sodelovanja Športne unije Slovenije in podjetja Ubaefitness iz Barcelone. »Prinašamo novost na našem trgu, in sicer sistem vse vključeno po dostopni ceni, s čimer želimo kvalitetno športno rekreacijo približati širšim množicam. Smo športni center za vso družino in vse generacije, od najmlajših do malo bolj izkušenih seniorjev,« je ob odprtju povedal direktor ŠUS Eurofitnessa Gregor Pečovnik.

Sistem vse vključeno

Sistem, ki so ga s pojavom ŠUS Eurofitnessa začeli razvijati v Sloveniji, temelji na članstvu – vsak član lahko neomejeno koristi vso ponudbo športnega centra: fitness, obisk skupinskih vadb, športnih iger in SPA centra z bazenom, jakuzijem ter savno. V veliki večini športnih centrov v Sloveniji vadeči plačujejo

vsako aktivnost posebej, zato je sistem tovrstnega članstva večini nekaj novega: vadeči namreč dobijo več aktivnosti za manjše plačilo.

Več kot 300 ur vodene vadbe mesečno

Center članom ponuja več kot 300 ur vodene vadbe za vse generacije mesečno, ki poteka v popolnoma prenovljenih in sodobno opremljenih prostorih, programi pa so vam med tednom na voljo od 6.00 do 22.00 ure. »Ponudba je pestra, stremimo k temu, da vsak najde nekaj športa zase. Za otroke imamo na urniku minivadbo (od enega do dveh let skupaj s starši), ob vikendih je zanje v bazenu organiziran tudi otroški živ žav, prav tako pa bodo na svoj račun prišli tudi seniorji,« je povedal Pečovnik. SPA center z bazenom, kjer prav tako potekajo vodene vadbe, od aerobike do zen plavanja, je mogoče po dogovoru tudi najeti za zaprto družbo.

Mednarodno obarvana ekipa

Stranke pričaka mednarodno obarvana ekipa z vedno nasmejanim Kubancem Alexom Sarriaom in simpatično Katalonko Noemi Rodrigez na čelu. »Rada delam v Sloveniji, počasi se navajam na Ljubljano, pogrešam le malo več sonca in objeme,« je v smeihu povedala Noemi, ki je pri obiskovalcih priljubljena ravno zaradi svojega odprtega duha. Pozitivno naravnana je seveda tudi preostala ekipa, ki bo s svojim strokovnim znanjem poskrbela za vaše dobro počutje.

Foto: Jernej Konjajev

Mednarodno obarvana ekipa z vedno nasmejanim Kubancem Alexom Sarriaom in simpatično Katalonko Noemi Rodrigez na čelu.

LJUBLJANA BOGATEJŠA ZA ŠE EN VRHUNSKI ŠPORTNI DOGODEK

Jernej Salecl, Gimnastična zveza Slovenije

Gimnastična zveza Slovenije s ponosom najavlja, da bo letošnji april ponovno gimnastično obarvan. Osrednje dogajanje bo tokrat potekalo prav v osrčju Slovenije, v prestolnici. Deveta organizacija Svetovnega pokala v športni gimnastiki, ki nepretrgoma poteka že od leta 2005, se seli v Ljubljano, natančneje v Halo Tivoli, ki bo med 26. in 28. aprilom gostila več kot 200 najboljših trenutno prijavljenih tekmovalk in tekmovalcev športne gimnastike iz 37 držav s kar petih kontinentov. Njihove elegantne in dih jemajoče nastope bo mogoče spremljati že v petek, ko bodo vsi nastopili na kvalifikacijskem delu tekmovanja, v soboto in nedeljo pa bodo sledili finalni obračuni najboljših osmih na vsakem orodju. Seveda bomo pesti najmočnejše stiskali za naše šampione, saj se nadejamo nastopov vseh najboljših deklet in fantov – Saše Golob, Adele Šajn in Teje Belak ter Mitja Petkoviška, Saša Bertonclja in Roka Klavore. Tekmovalno dogajanje 9. svetovnega pokala se bo odvijalo, kot je navedeno v nadaljevanju.

Urniki tekmovanja

26. april ● 10.00 Kvalifikacije: preskok in bradlja za ženske ter parter, konj z ročaji in krogi za moške, ● 7.00 Kvalifikacije: gred in parter za ženske ter preskok, bradlja in drog za moške; 27. april ● 14.00 Finale: preskok in bradlja za ženske ter parter, konj z ročaji in krogi za moške; 28. april ● 14.00 Finale: gred in parter za ženske ter preskok, bradlja in drog za moške

Da pa bo dogodek resnično spektakularen, nepozaben in vreden ogleda, bo poskrbel kar sam najprepoznavnejši slovenski gimnastičar Aljaž Pegan. Slednjemu bo Gimnastična zveza Slovenije v okviru nedeljskih finalnih nastopov namenila **Aljažev dan** in se mu tako poklonila ter zahvalila za neprecenljiv prispevek k razvoju in prepoznavnosti slovenske gimnastike doma in po svetu, ki ga je ustvaril v času svoje bogate športne kariere.

Aljaž Pegan je nedvomno športnik vrhunskega kova, čigar življenjepis ne potrebuje posebne predstavitve, saj združuje praktično vse, kar je v športu mogoče doseči od desetih osvojenih lovorik na tekmovanjih za svetovni pokal pa vse do naslovov evropskega in svetovnega prvaka. Aljaž, ki je bil odličen tekmovalac v gimnastičnem mnogoboju in na bradlji, svoje ime pa je nedvomno proslavil z virtuosnimi nastopi na drogu, je z začetkom leta 2013 zakorakal v ciljno ravnino svoje aktivne športne kariere. Medtem ko se nezadržno približuje njegov zadnji nastop, je sklenil izkoristiti priložnost bližajočega se 9. svetovnega pokala v športni gimnastiki kot čas in kraj razkritja svojega zadnjega nastopa. Obelodanil ga bo v okviru zadnjega finalnega dneva, ko Gimnastična zveza Slovenije, kot rečeno, pripravlja **Aljažev dan** in takrat bodo prav vse aktivnosti posvečene proslavljanju športne poti našega vrhunskega športnika ter vsem, ki so mu na tej poti pomagali ali jo na kakršen koli način zaznamovali. K slednjim tako Aljaž kot tudi pri Gimnastični zvezi Slovenije nedvomno štejemo njegove zveste navijače in širše slovensko občinstvo, ki mu bo Aljaž namenil posebno pozornost po zaključku finalnih nastopov na zadnjem orodju s podpisovanjem spominskih majic, ki bodo na voljo na dan dogodka v dvorani.

Zato vljudno vabljeni vsi Ljubljancani, vsi Slovenci, skratka, vsi ljubitelji gimnastike na ogled celotnega svetovnega pokala, še zlasti pa na ogled Aljaževega dne in na nepozabno priložnost, ko boste našemu šampionu lahko osebno stisnili roko. Karte so v prodaji na vseh Eventimovih prodajnih mestih in na dan dogodka v dvorani.

Foto: Jernej Salecl

Aljaž Pegan v akciji na 6. svetovnem pokalu.

Zahvala za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih

Priznanja Mestne občine Ljubljana s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami

Foto: Nik Rovan

7. marca je župan Zoran Jankovič na slovesnosti v Mestnem muzeju Ljubljana podelil zahvalne listine in plaketo zaslužnim organizacijam in osebnostim na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Na sliki (z leve proti desni): Boštjan Knez (član PGD Ljubljana Barje), Sandi Mostar (poveljnik PGD Ljubljana Barje), Tomaže Vrbinc (predsednik PGD Ljubljana Barje), župan Zoran Jankovič, direktorica Mestne uprave Jožka Hegler, Ciril Bricelj, Tomislav Sojer (poveljnik PGD Podgorica Šentjakob), Matjaž Kopač (predsednik PGD Podgorica-Šentjakob), mag. Marija Matejka Škufca Sterle, dr. med. (predstojnica ZDL -SNMP), Tomaž Kučič (Poveljnik GBL), mag. Robert Kus (vodja OZRCO).

Mestna občina Ljubljana je 7. marca 2013 že dvanajsto leto zapored podelila plakete in priznanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Gre za simbolno dejanje in izraz hvaležnosti in pozornosti do posameznikov oziroma organizacij, ki s svojim delom, požrtvovalnostjo, znanjem in nesebičnostjo pomagajo občankam in občanom Mestne občine Ljubljana v nesrečah, torej takrat, ko je pomoč ljudem najbolj potrebna. Zavest, da se na posameznike in na organizacije, ki delujejo v sistemu zaščite in reševanja, vedno lahko zanesemo, krepi občutek varnosti nas vseh in zavest, da v nesreči nikoli nismo sami.

Sile zaščite in reševanja Mestne občine Ljubljana so v letu 2012 poleg številnih posredovanj pri nezgodah, požarih in poplavih ter hkrati s preventivno dejavnostjo izvedle ali sodelovale pri vrsti najzahtevnejših posegov. Izvedeni so bili protipoplavni ukrepi povečanja pretočnosti posameznih vodotokov na Ljubljanskem barju in pretočnosti Malega grabna, ki je razbremenilni kanal reke Gradaščice. Ta poseg se je izkazal kot odločilen za preprečitev poplavljanja Malega grabna ob jesenskih visokih vodah. Pomagale so pri reševanju »balonarske nesreče« na Ljubljanskem barju. V tem primeru se je še kot posebej pomembna izkazala pripravljenost tistega dela sil zaščite in reševanja, ki so usposobljene za prvo nujno medicinsko pomoč. Te so skupaj s poklicnimi reševalci nudile pomoč ponesrečenecem in tako omilile posledice nesreče. Sile civilne zaščite so pomagale tudi drugod po Sloveniji: ob vodni ujmi v Mozirju ter pri gašenju požarov v okolici Ilirske Bistrice in Črnega kala. Tako je Mestna občina Ljubljana izkazala solidarnost s prizadetimi ob naravnih nesrečah drugod po Sloveniji, kot je bila tudi sama deležna ob poplavih leta 2010.

Letošnji nagrajenci so **Služba nujne medicinske pomoči - Enota splošne nujne medicinske pomoči, Zdravstvenega doma Ljubljana, Prostovoljno gasilsko društvo Podgorica - Šentjakob in Prostovoljno gasilsko društvo Barje, ki so prejeli zahvalne listine, in Ciril Bricelj, ki je prejel plaketo za življenjsko delo. Nagrade je na slovesnosti v Mestnem muzeju Ljubljana, kjer je v kulturnem programu nastopil Marko Hatlak, podelil župan Zoran Jankovič.**

ZAHVALNE LISTINE

Služba nujne medicinske pomoči - Enota splošne nujne medicinske pomoči, Zdravstvenega doma Ljubljana

S požrtvovalno, dobro organizirano in takojšnjo strokovno pomočjo ponesrečenecem balonarske nesreče na Barju, kjer je 23. avgusta leta 2012 strmoglavil balon z 32 potniki, so v Službi nujne medicinske pomoči pomagali ponesrečenecem in omilili posledice nezgode.

Prehospitalsna enota Ljubljana je v Sloveniji največja in najbolj opremljena tovrstna enota. V okviru splošne nujne medicinske pomoči na ljubljanskem območju delujejo 4 ekipe, ki izvajajo nujne intervencije v primeru življenjsko ogrožajočih stanj in poškodb. Hkrati osebje teh enot oskrbuje paciente v nujni ambulanti Splošne nujne medicinske pomoči v Urgentnem bloku Univerzitetnega Kliničnega Centra štiriindvajset ur na dan, vse leto, ne glede na praznike in dneve počitka. Prav tako po potrebi opravljajo nujno medicinsko oskrbo na domu.

Zgovoren je podatek, da so v letu 2012 v ambulanti Splošne nujne medicinske pomoči pregledali 35.636 pacientov, ekipe Prehospitalsne enote Ljubljana pa opravile 2.623 nujnih intervencij pri življenjsko ogroženih pacientih na terenu. Povprečno število nujnih intervencij je bilo 7,2 v 24 urah. Temeljne postopke oživljanja pa so uporabili pri 139 bolnikih.

Prostovoljno gasilsko društvo Podgorica-Šentjakob

Sistem varstva pred naravnimi nesrečami danes gasilec nalaga drugačne naloge kot v preteklosti. Vodstvo in člani prostovoljnega gasilskega društva Podgorica-Šentjakob so se na nove izzive ustrezno pripravili. Vrhunska usposobljenost, stalno izobraževanje in pridobivanje novih znanj, povezano z ustrezno organiziranostjo in opremljenostjo za pomoč, jim omogoča, da se učinkovito odzovejo na vse izzive, ki jih pred njih postavlja življenje.

Poleg intervencij v okolju, iz katerega izhajajo, so pomembno prispevali k odpravljanju posledic ujm v Mestni občini Ljubljana in na konkreten način pokazali solidarnost, ko je bilo treba pomagati pri odpravljanju posledic ujm po Sloveniji. Naj omenimo le lanskeoletno pomoč pri gašenju požarov v Slovenski Istri in vodni ujmi v Mozirju. Da so svoje delo opravili z odliko, dokazujejo tudi številne javne zahvale ljudi, ustanov in organizacij, ki so jim pomagali.

Zavedajo se, da na mladih svet stoji, zato veliko pozornost posvečajo delu z mladimi tako v društvu kot v sodelovanju s šolami in vrtci. Da so pri tem uspešni, dokazuje tudi dejstvo, da tretjino njihovega članstva predstavljajo prav mladi, ki so uspešni tudi na tekmovalnem

področju na vseh nivojih, od mestnega do državnega. Rezultat odličnega dela in dobrih medsebojnih odnosov v društvu pa je dejstvo, da so v sistemu točkovanj vseh aktivnosti oziroma dejavnosti prostovoljnih gasilskih društev Mestne občine Ljubljana že četrto leto zapored ocenjeni kot najboljše društvo. To je lepa popotnica za delo v prihodnje in najlepše priznanje, ki ga lahko dobijo ob 90-letnici obstoja, ki jo bodo praznovali prihodnje leto.

Prostovoljno gasilsko društvo Barje

Začetki prostovoljnega gasilstva na Barju segajo že v leto 1895, uradno pa je bilo Prostovoljno gasilsko društvo Barje ustanovljeno leta 1922. V vsej svoji zgodovini je izstopalo po prizadevanjih za doseganje visoke stopnje strokovnega dela na področju prostovoljnega gasilstva, tako da je bilo velikokrat vzor preostalim društvom v ljubljanski gasilski organizaciji. Društvo je neločljivi del javne gasilske službe Mestne občine Ljubljana.

Poleg osnovnega preventivnega in operativnega dela v društvu posvečajo pozornost delu z mladimi, omogočajo jim koristno in varno preživeti prosti čas. Operativni člani s svojim delom in zgledom skrbijo za stalen dotok mladih ljudi v svoje vrste. V pestrih programih dela se najde dejavnost za vse kategorije članstva, v medsebojnih bolj ali manj delovnih družinjah jim je uspelo stikati goste in trdno socialno mrežo.

Ob velikih poplavah leta 2010 je bilo področje ljubljanskega barja, ki ga pokriva društvo, eno najbolj ogroženih, saj je voda segala praktično do praga gasilskega društva. Društvo je opravilo ogromno število intervencij, najprej na območju Viča, pozneje pa na operativnem okolišju, ki ga pokriva. Intervencije so se vrstile druga za drugo celih deset dni. Med člani in članicami ni nihče pomislil na utrujenost, na to, da se česa ne da narediti.

Izredno pomembno vlogo je enota Prostovoljnega gasilskega društva Ljubljana Barje opravila ob nesreči balona 23. avgusta 2012. Na kraj nesreče je prispela neposredno za Gasilsko brigado Ljubljana. Člani enote so nudili prvo in nujno medicinsko pomoč, 11 članov je oskrbovalo opekline, zlome in izvajalo prenose ponesrečencev.

Naloge, ki so jih opravljali, so bile zahtevne, okoliščine stresne. Kljub temu so jih opravili strokovno in brez oklevanja. Tudi po končanih reševalnih aktivnostih so člani PGD Barje ostali na prizorišču nesreče, nudili pomoč pripadnikom drugih služb (policiji, reševalcem, sodnim medicincem, preiskovalcem) in zadnji zapustili kraj dogodka.

PLAKETA

Ciril Bricelj

Ciril Bricelj je že od mladih nog pri gasilcih. Širše v sistem zaščite, reševanja in pomoči pa se je vključil v začetku devetdesetih let v takratni Občini Ljubljana. Uspešno je združeval znanje in izkušnje, ki si jih je pridobil v gasilskih vrstah, in jih prenašal v enote in službe Civilne zaščite. Še posebej močan pečat je pustil v ekipi za podporo Enote za hitre intervencije. Postavljal je pravila in standarde oskrbe enot, ki so v primeru naravnih in drugih nesreč pomagale prizadetim. Nemaikrat je ob pomoči svojih sodelavcev v ekipi v nemogočih razmerah zagotavljal napitke in prehrano. In to kakšno! Priprava hrane na terenu, kuhanje s pomočjo terenske kuhinje, ki jo je tudi pomagal projektirati in izpopolnjevati s svojimi praktičnimi izkušnjami, mu je bilo v veliko veselje. Številni pripadniki Civilne zaščite, ki so se udeleževali vaj in usposabljanj, na katerih se je jedlo iz Cirilove kuhinje, se Cirila Briclja spominjajo kot vedno nasmejanega in v belo haljo odetega prijatelja. Vsi so vedeli, da pri Cirilu ni prostora za hrano iz pločevink, ampak vedno ponudi kaj dobrega iz svojega kotla.

Oskrba enot, služb in organov vodenja in prebivalstva na prizadetem območju pomeni ogromen logistični zalogaj, pa tudi velik fizični napor. Obojemu je Ciril Bricelj kos. Njegov delovnik pri zagotavljanju prehrane se ne konča zvečer, ampak se takrat prične čas, ko s svojo ekipo že načrtuje pripravo obrokov za naslednji dan. Zjutraj pa je spet prvi na nogah in po okolici, ko drugi še počivajo, že diši po sveži kavi. In tako vse do konca usposabljanja ali intervencije. Tudi danes ni nič drugače.

Ciril Bricelj je priden, marljiv, nanj se lahko zanesesh, saj ima spoštovanja vreden odnos do odgovornosti. Prevzete in zaupane mu naloge vedno opravi uspešno, pri delu v ekipi za oskrbo pa nikoli ne pozabi na besede spodbude in pohvale.

V okviru Prostovoljnega gasilskega društva Bizovik sodeluje tako pri organizacijskih pripravah na intervencije kot pri njihovi izvedbi in si tako nabira izkušnje. Zaveda se, da operativne enote za zaščito, reševanje in pomoč na terenu lahko delujejo uspešno in učinkovito zgolj ob primernem vodenju in logistični podpori, ki jo s svojim delom skupaj s sodelavci zagotavlja tudi on. Za operativno sposobnost prostovoljnega gasilskega društva Bizovik skrbi tudi v vlogi gospodarja društva. Kot vedno je tudi v tem primeru zahteven in natančen. Zaveda se, da področje zaščite, reševanja in pomoči terja celega človeka, zato temu nesebično posveča svoj prosti čas. - Ciril Bricelj ima izrazit čut do človeka v stiski, naklonjen odnos do ljudi ter sposobnost delovanja v skupini. Te lastnosti pripadniki sistema zaščite, reševanja in pomoči v Mestni občini Ljubljana najbolj cenimo.

Mestna občina Ljubljana

Komisija za podelitev Župančičevih nagrad na podlagi Odloka o priznanjih Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 116/08 in 107/09) objavlja

JAVNI RAZPIS

ZA PODELITEV ŽUPANČIČEVH NAGRAD ZA LETO 2013

Župančičeve nagrade so najvišja priznanja Mestne občine Ljubljana za izjemne stvaritve s področja umetnosti in kulture, ki pomembno oblikujejo kulturno življenje prebivalcev Mestne občine Ljubljana, kakor tudi za stvaritve, za katere so ustvarjalci prejeli mednarodna priznanja oziroma so s svojim delom pomembno prispevali k upodobitvi, predstavitvi in ugledu mesta Ljubljane doma in v svetu.

Mestna občina Ljubljana bo podelila največ štiri (4) Župančičeve nagrade.

Mestna občina Ljubljana razpisuje eno (1) Župančičevo nagrado za življenjsko delo za izjemne kulturne stvaritve iz daljšega obdobja, ki trajno bogatijo kulturno zakladnico Mestne občine Ljubljana in so lahko izjemen kulturni dosežek tudi v mednarodnem merilu, in tri (3) Župančičeve nagrade za dveletno obdobje za izjemne kulturne stvaritve, ki so bile javnosti predstavljene v obdobju preteklih dveh let (od konca marca 2011 do vključno marca 2013). Župančičevo nagrado lahko prejmejo ustvarjalci z območja Mestne občine Ljubljana. Pobudo za podelitev Župančičevih nagrad lahko podajo posamezniki in pravne osebe, ki imajo stalno prebivališče oziroma sedež v Mestni občini Ljubljana.

V skladu z razpisom lahko za podelitev Župančičevih predlagajo druge kandidate po svoji presoji tudi člani Komisije za podelitev Župančičevih nagrad.

Predlagatelji ne morejo predlagati posmrtnih nagrad.

Dobitnik lahko prejme nagrado samo enkrat in v tekočem letu največ eno priznanje Mestne občine Ljubljana.

Pobuda za podelitev Župančičeve nagrade mora vsebovati:

- podatke o kandidatu: ime in priimek oziroma naziv pravne osebe, rojstni datum v primeru fizične osebe, naslov, telefon ter v primeru pravne osebe še kontaktno osebo, če je to mogoče;
- podatke o pobudniku: ime in priimek oziroma naziv pravne osebe, naslov, telefon ter v primeru, da je pobudnik pravna oseba, še kontaktno osebo;
- navedbo vrste nagrade: A/ Župančičeva nagrada za življenjsko delo, B/ Župančičeva nagrada za delo iz obdobja preteklih dveh let;
- utemeljitev pobude ter morebitna dodatna mnenja tistih, ki pobudo podpirajo.

Komisija za podelitev Župančičevih nagrad bo pozvala kandidata, da poda soglasje h kandidaturi, ter v primeru, da je kandidat fizična oseba, tudi soglasje za uporabo osebnih podatkov. Če kandidat ne bo podal soglasja, bo pobuda izločena iz nadaljnje obravnave.

Javni razpis za podelitev Župančičevih nagrad 2013 in razpisni obrazec bosta od dneva objave v Uradnem listu RS in v glasilu Ljubljana dosegljiva tudi na spletni strani Mestne občine Ljubljana (www.ljubljana.si).

Dodatne informacije lahko dobite na Oddelku za kulturo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Ambrožev trg 7 pri sekretarki Komisije za podelitev Župančičevih nagrad Manji Ravbar po tel.: 01/306 48 38 in 01/306 48 45 ter po e-pošti: manja.ravbar@ljubljana.si. Uradne ure po telefonu so vsak dan od 9. do 11. ure.

Pobude za podelitev Župančičevih nagrad 2013 pošljite na razpisnem obrazcu na naslov: Mestna občina Ljubljana – Sprejemna pisarna, Komisija za podelitev Župančičevih nagrad za leto 2013, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, p. p. 25, 1001 Ljubljana do vključno 15. aprila 2013 (datum poštnega žiga) kot priporočeno pošiljko v zaprti ovojnici s pripisom na sprednji strani: »Za razpis: Župančičeve nagrade 2013 – ne odpiraj!«

Pobudniki bodo o izboru obveščeni v roku 14 dni po izboru.

Komisija za podelitev Župančičevih nagrad

JAVNI
STANOVANJSKI
SKLAD
MESTNE
OBČINE
LJUBLJANA

JAVNI RAZPISI

JAVNEGA STANOVANJSKEGA SKLADA MESTNE OBČINE LJUBLJANA

**z razdelitvijo skupnih sredstev v višini
400.000,00 €**

1. Javni razpis za nakup stanovanj po modelu deljenega lastništva kot javno-zasebnega

partnerstva: Razpis je namenjen interesentom, ki izpolnjujejo razpisne pogoje in lahko pri nakupu lastnega stanovanja na prostem trgu vstopijo v javno-zasebno partnerstvo po modelu deljenega lastništva. V okviru razpisa lahko prosilci skupaj z JSS MOL kupijo stanovanja, ki izpolnjujejo razpisne pogoje, v razmerju 60 % prosilec, 40 % JSS MOL. Prosilec nato v roku 15 let od JSS MOL odkupi preostali delež stanovanja, v vmesnem času pa plačuje za uporabo solastniškega deleža JSS MOL mesečno nadomestilo.

2. Javno povabilo za nakup stanovanj z ustanovitvijo dosmrtnih služnosti stanovanja in izplačilom

doživljenjske mesečne rente: Poziv je namenjen prosilecem, starih vsaj 65 let, ki so stanovanje pripravljeno za prodajo JSS MOL zaradi pomoči pri vzdrževanju stanovanja. Ob prodaji stanovanja se v korist prodajalca ustanovi odplačna neprenosljiva dosmrtna služnost stanovanja, na podlagi katere prodajalec stanovanje uporablja do smrti. Kupnina se izroči zavarovalnici, ki prodajalcu izplačuje mesečno rento, zmanjšano za nadomestilo za nadaljnjo uporabo stanovanja.

3. Javni razpis za stanovanjska posojila za rekonstrukcijo in vzdrževalna dela na stanovanjskih

hišah: Na podlagi razpisa lahko pridobijo namensko posojilo prosilci, ki izboljšujejo ali razrešujejo stanovanjsko vprašanje z rekonstrukcijo, rednimi vzdrževalnimi deli ali investicijskimi vzdrževalnimi deli v večstanovanjski ali družinski stanovanjski stavbi, ki je starejša od 20 let.

Besedila vseh treh razpisov so objavljena na oglasni deski v prostorih JSS MOL na Zarnikovi 3, Ljubljana, na spletni strani Mestne občine Ljubljana, dostopni na naslovu www.ljubljana.si, ter spletni strani JSS MOL, dostopni na naslovu www.jssmol.si. Na spletnih straneh so objavljene tudi obrazci vlog in vzorci pogodb.

Za vse tri razpise so predvidena **skupna sredstva v višini 400.000,00 €**, razpisi pa se bodo izvajali **do porabe skupnih sredstev po vrstnem redu vložitve popolnih vlog, vendar najkasneje do 16. 9. 2013 pri Javnem razpisu za nakup stanovanj po modelu deljenega lastništva oziroma do 30. 9. 2013 pri Javnem razpisu za stanovanjska posojila in Javnem povabilu za nakup stanovanj z ustanovitvijo dosmrtnih služnosti stanovanja.**

Dodatne informacije so na voljo tudi na tel. št. 01/ 306 14 34, 01/ 306 15 33, 01/ 306 14 29.

Sašo Rink, direktor

Večja vloga županov evropskih prestonic pri uresničevanju ciljev gospodarske strategije Evropa 2020

Foto: arhiv MOL

Župan Zoran Janković v družbi ostalih sodelujočih županov evropskih prestolnic ter komisarjev Johannes Hahn in dr. Janeza Potočnika na prvem Dialogu komisarjev z župani prestolnic EU v Bruslju.

28. februarja 2013 je v Bruslju potekal prvi Dialog komisarjev z župani prestolnic EU. Srečanja, ki ga je gostil evropski komisar za regionalno politiko Johannes Hahn, se je udeležil tudi župan Zoran Janković. Cilj srečanja je bil, spodbuditi dialog med župani evropskih prestolnic in njihov dialog z Evropsko komisijo ter jih vključiti v izpolnjevanje ciljev načrta za rast iz gospodarske strategije Evropa 2020.

»Javne dobrine, kot je voda, ne smejo postati zasebne, krepiti in ohraniti je treba javno zdravstvo in šolstvo.«

Župan Zoran Janković je v svoji razpravi poudaril ključno vlogo evropskih prestolnic pri soočanju z izzivi in iskanju novih poti prihodnjega razvoja. Opozoril je na pomen izmenjave izkušenj in dobrih praks, s katerimi lahko evropske države pospešijo tako razvoj mest kot tudi regij. Javne dobrine, kot je voda, ne smejo postati zasebne, prav tako je treba krepiti in ohraniti javno zdravstvo in šolstvo. Po mnenju župana so mesta ključni vmesni člen, ker so blizu ljudem in poznajo potrebe, želje in težave svojih prebivalcev. Poudaril je, da glavni izziv mest ostaja skrb za socialno varnost ljudi, zato je potrebno spodbujati izvajanje projektov, ki so za meščanke in meščane pomembni in omogočajo kvalitetno življenje v mestu. Pri tem je nujno medsebojno sodelovanje ter krepitev medkulturnega dialoga za ustvarjanje takega prostora bivanja, v katerem je mogoče živeti skupaj in spoštovati različnost. Župan je poudaril, da v Ljubljani temu že sledimo.

**Vodilna vloga prestolnic
za oživitev in rast gospodarstva**

Komisar Johannes Hahn je župane pozval, naj prevzamejo vodilno vlogo v prizadevanjih za oživitev in rast gospodarstva, saj se zavzema za vidnejšo vlogo prestolnic kot evropskih gospodarskih in družbenih gonil ter za boljše vključevanje urbane razsežnosti v kohezijsko politiko in v vse politike EU. Srečanja se je udeležilo 20 županov evropskih prestolnic, ki so ob tej priložnosti pripravili tudi Deklaracijo o osrednji vlogi mest kot gonil trajnostne, pametne in vključujoče rasti. V njej so župani poudarili, da so evropska glavna mesta nosilci inovativnosti in pametne rasti ter pogosto zagotavljajo osnovo za izobraževalne in znanstvene mreže. Nujno so potrebna za trajnostno rast, saj je njihova prometna, energetska in okoljska politika odločilnega pomena. Zavezali so se, da bodo še naprej prispevali k spodbujanju konkurenčnosti, trajnostne rasti, inovativnosti in vključenosti, da premagamo sedanjo gospodarsko, finančno in socialno krizo. Po njihovem mnenju bi morala prihodnja politika in ukrepi EU na področju prometa, okolja, energetike, podjetništva, zaposlovanja, raziskav, podnebnih ukrepov, boja proti revščini in socialni

izključenosti ter digitalne agende upoštevati tudi urbano razsežnost. Župani so pozdravili nadaljnji dialog z Evropsko komisijo in podprli predloge Komisije za večji prenos upravnih pristojnosti na mesta, vključno z upravljanjem strukturnih skladov EU, saj menijo, da bo to omogočilo dobro razumevanje urbanih izzivov in izvajanje, ki ustreza dejanskim potrebam.

Poudarki iz deklaracije Pametna, trajnostna in vključujoča rast: Prestolnice EU – ključni partnerji za strategijo Evropa 2020

● Glavna mesta imajo ključno vlogo pri blaginji EU in njenih držav članic. Evropske prestolnice ne pomenijo zgolj velikega prispevka k mednarodnemu ugledu, kulturni identiteti ter privlačnosti EU, temveč so tudi močna gonilna sila za konkurenčnost, zaposlovanje in inovacije. ● Glavna mesta so laboratoriji, v katerih je treba poiskati rešitve za socialne in gospodarske težave. ● Evropska glavna mesta so nosilci inovativnosti in pametne rasti ter pogosto zagotavljajo osnovo za izobraževalne in znanstvene mreže. Nujno so potrebna za trajnostno rast, saj je njihova prometna, energetska in okoljska politika odločilnega pomena. Kot središča socialne, kulturne in etnične raznolikosti so v ostržju prizadevanj za vključujočo rast. ● Urbane izzive je treba obravnavati celostno ter skupaj reševati gospodarske, okoljske, socialne, kulturne in demografske razsežnosti. ● Prihodnja politika in ukrepi EU na področju prometa, okolja, energetike, podjetništva, zaposlovanja, raziskav, podnebnih ukrepov, boja proti revščini in socialni izključenosti ter digitalne agende bi morala upoštevati tudi urbano razsežnost. ● Dobrodošel je zakonodajni sveženj o kohezijski politiki, ki predvideva pripravljenost Komisije, da preskusi nove zamisli in načine dela s predlaganimi inovativnimi ukrepi za mesta. ● Večji prenos upravnih pristojnosti na mesta, vključno z upravljanjem strukturnih skladov EU, bo omogočil dobro razumevanje urbanih izzivov in izvajanje, ki ustreza dejanskim potrebam. ● Prednostne teme, ki jih obravnavajo osnutki uredb (energetska učinkovitost, obnovljivi viri energije, brezposelnost mladih, inovacije in konkurenčnost MSP), so za evropska glavna mesta strateškega pomena.

Eduardo Sánchez Rugeles v Ljubljani

Nada Breznik

Foto: Nika Rován

Venezuelskega pisatelja Eduarda Sancheza Rugelesa je 1. marca 2013 v Mestni hiši gostila podžupanja Tjaša Ficko.

Z venezuelskim pisateljem Eduardom Sánchezom Rugelesom (roj. 1977) sem se o njegovi knjigi *Ljubljana* pogovarjala v avli hotela Lev dan po literarnem večeru, ki ga je imel v Cankarjevem domu ob otvoritvi letošnjega desetega mednarodnega literarnega festivala Literature sveta Fabula 2013. Avtor nagrajenega in že ponatisnjene romana, ki smo ga v žepni izdaji Beletrine dobili tudi v slovenskem prevodu Marjete Prelesnik Drozg, za videzom nadvse resnega in skromnega, vendar komaj odraslega mladeniča, skriva svoj izjemen dar tihega opazovalca, ki svoja opažanja spretno prepleta z domišljijo in številnimi informacijami današnjega sveta in jih preliva v intenzivno in strastno napisane romane. V Madridu živeči pisatelj je v *Ljubljani* strnil tako svoj kritični kot nostalgični odnos do svoje domovine in rojstnega mesta. Z zgodbo o ljubezni, ki se uresniči prav v Ljubljani, je mojstrsko povezal številna kruta, tragična, nasilna, kriminalna in koruptivna dejanja, zlagane partnerske in družinske odnose, sumljiva ozadja humanitarnih delovanj, a tudi herojstva. Da je Ljubljana ime, ki ga je s svojim zvenom tako pritegnilo in navdihnilo, da ga je izbral za cilj in prizorišče ljubezenskega srečanja, je decembra na tem mestu v pogovoru z avtorjem razkril že Marko Jenšterle. Pisatelj, ki je v času svojega prvega bivanja v Ljubljani odgovarjal na številna vprašanja novinarjev, nam je pripovedoval o Ljubljani in svojem istoimenskem romanu.

»Ljubljana me je presenetila s svojo majhnostjo. Po prihodu v Ljubljano sem se sprehodil po predelih, ki jih opisujem v romanu, in ugotovil, da sem Gabrielu, čakajočemu na Carlo (gre za glavna protagonista romana, op. p.), odredil malce predolgo pot od Zmajskega mostu do Vodnikovega trga (smeh). Zadovoljen sem, da sem si pravilno predstavljaj, da se z Zmajskega mostu resnično vidi Ljubljanski grad. Žal pa ne obstajajo več klubi in kavarne, kamor sem napotil svoja junaka.

Gabriel, ki se je iz Caracasa izselil v Madrid zaradi nemogočih in celo nevarnih razmer in se tam zaposlil, je o Ljubljani, ki jo je v svoji domišljiji idealiziral, sanjal že od otroštva. To, zanj mistično mesto, je kot hrepenenje sprejela tudi njegova otroška prijateljica in poznejša ljubica Carla. Za Gabriela pot v Ljubljano pomeni beg včasno svobodo, v sanjski svet ljubezenskih vrhunecov, stran od resničnega življenja in težav, ki jih ima tako v zakonu kot v službi. Gabriel je v bistvu zelo nesrečen lik, ki v svojem zlaganem zakonu, v razmerju 'popolnih', kot ga je karikirano imenoval, ni mogel uresničiti svojih erotičnih želja.

V nasprotju z Gabrielom, ki se izselil iz Venezuele, ostaja njegova mati doma v Caracasu in izjavlja: 'Če moram umreti, bi rada umrla v Santa Mónica (predelu Caracasa), v bližini svojega doma.' Tudi Gabrielova mati je bežala, le da je bežala v

svoje spomine, v čase, ko je bilo v Caracasu mnogo lepše živeti, v čase, ki jih Gabriel ni poznal, saj je njegova generacija na svoji koži najbolj kruto občutila propadanje Venezuele, v kateri, kako paradoksalno, vlada demokracija pod oblastjo diktature. Leti 2002 in 2003 sta bili obdobji največjega nasilja v Venezueli. Caracas je za Gabriela tako nesprejemljiv, da si v njem ne želi niti umreti. Zato si po doživeti srčni kapi ponavlja: 'Če moram umreti, bi rad umrl v Ljubljani.' Ljubljana je zanj simbol sreče, mesto, v katerem je uresničil svoje ljubezensko hrepenenje. Mati, hladna, nedostopna, v resnici pa površna ženska se sinu delno odpre šele tik pred smrtjo, prizadeta zaradi bolezn. V svojem okolju je priljubljena in spoštovana gospa, ki je to priljubljenost zavestno gradila na svojem zunanem videzu in distanciranosti. Z njenim likom sem želel poudariti generacijski prepad med materjo in sinom in razlike v doživljanju in sprejemanju okolja in razmer, v katerih živita.

Ko sem razmišljal o zasnovi romana, sem imel v mislih štiri zgodbe, med katerimi je tudi poplava, ki se je v Venezueli zgodila leta 1999, v kateri je umrlo veliko število ljudi. Prav tako sem raziskoval sumljiva delovanja humanitarnih organizacij, ki so po nekaterih naravnih nesrečah pod krinko organiziranja pomoči trgovala z otroki. Ljubljana in Zmajski most, v katerega sem se zaljubil na prvi pogled (namreč v fotografijo

v turističnem vodiču), sta mi navdihnila ljubezensko zgodbo in tako sem okoli nje zgradil roman. Ker obožujem film, tudi pišem, kot bi snemal posamezne prizore, ki jih na koncu 'montiram', ko jih premeščam in ustvarjam nova zaporedja. V začetek romana sem namenoma umestil zaplet, kot magnet in uganko. Z izjemo umora v začetku romana je vse dogajanje postavljeno v resnični zgodovinski in aktualni kontekst, medtem ko so osebe popolnoma izmišljene. Z romanom sem želel dokazati, da latinskoameriška književnost ne obstaja zgolj kot fantastični realizem, kot se ji rado pripisuje. Med pisatelji, ki jih zelo spoštujem in visoko uvrščam, so prav gotovo Philip Roth, Ivo Andrić, Vasilij Grosman, Amin Maalouf. Kadar potujem v nove kraje, prebiram dela tamkajšnjih pisateljev. Od slovenskih avtorjev pa bom v kratkem bral zbirko v španščino prevedenih kratkih zgodb *Berlin* Aleša Štegra. Želim si prebrati tudi pesmi Franceta Prešerna.«

Nekaj dni po odhodu našega sogovornika iz Ljubljane je umrl v romanu in pogovorih tako kritizirani venezuelski voditelj Hugo Chavez. Samo ugibamo lahko, kakšne spremembe se bodo po njegovi smrti zgodile v Venezueli in kako bodo vplivale ne življenje in delo pisatelja Rugelesa, katerega usoda se delno zrcali tudi v liku njegovega glavnega junaka.

LJUBLJANA V OŽJEM IZBORU ZA NASLOV ZELENA PRESTOLNICA EVROPE 2015

Mestna občina Ljubljana se je skupaj Bristolom, Brusljem in Glasgowom uvrstila med štiri finaliste, ki se potegujejo za naslov zelena prestolnica Evrope 2015. Nagrado vsako leto prejme mesto, ki dosega visoke okoljske standarde in je zavezano ambicioznim ciljem za nadaljnje okoljske izboljšave in trajnostni razvoj. Cilj pobude je izreči priznanje in nagraditi lokalna prizadevanja za izboljšanje okolja, gospodarstva in kakovosti življenja v mestih.

Neodvisen odbor 12 strokovnjakov je ocenil vse kandidate na podlagi 12 kazalnikov: ● lokalni prispevek k boju proti globalnim podnebnim spremembam, ● lokalni prevoz, ● zelena mestna območja s trajnostno rabo zemljišč, ● narava in biotska raznovrstnost, ● kakovost lokalnega zraka, ● kakovost akustičnega okolja, ● proizvodnja odpadkov in ravnanje z njimi, ● poraba vode, ● obdelava odpadne vode, ● ekoinovacije in trajnostno zaposlovanje, ● sistem lokalnih organov za ravnanje z okoljem, ● energetska učinkovitost.

Ljubljana in preostali trije finalisti se bodo zdaj pripravili, da žiriji v Bruslju 24. maja predstavijo svojo vizijo, svoj potencial, da postanejo vzor drugim mestom, in svojo komunikacijsko strategijo. Končna odločitev žirije, katero mesto bo prejelo naziv zelene prestolnice Evrope za leto 2015, bo razglašena 14. junija 2013 v Franciji na uradni podelitvi nagrade, ki jo bo gostila trenutna zelena prestolnica Evrope Nantes.

Do danes je nagrado za zeleno prestolnico Evrope prejelo pet mest: Stockholm leta 2010, Hamburg leta 2011, Vitoria-Gasteiz leta 2012, Nantes leta 2013 in København leta 2014. Žirijo sestavljajo predstavniki Evropske komisije, Evropskega parlamenta, Odbora regij, Evropske agencije za okolje, lokalnih oblasti za trajnostni razvoj (International Council for Local Environmental Initiatives – ICLEI), konvencije županov in Evropskega urada za okolje.

Več: www.europeangreencapital.eu,
Facebook: <http://www.facebook.com/EuropeanGreenCapitalAward>
Twitter: http://twitter.com/#!/EU_GreenCapital or tweet us @EUgreencapital
http://ec.europa.eu/environment/urban/home_en.htm

Foto: Nik Rován

Prva faza kompleksa Snage na Barju.

25. seja Mestnega sveta: Podrobnejši načrt za islamski versko-kulturni center, novosti pri urejanju prometa in oglaševanja

Aerofotoposnetek lokacije islamskega versko-kulturnega centra.

Šabec Kalan arhitekti: Natečajna zunanja ureditev islamskega versko-kulturnega centra.

Najpozneje 15. aprila, ko bo Mestni svet Mestne občine Ljubljana zasedal na svoji 25. seji, bodo znani letošnji dobitniki nagrad in plaket glavnega mesta Ljubljane. Takrat bo tudi znano, kdo se bo pridružil častnim meščanom in častnim meščankam. Novega častnega meščana, ki sta lahko tudi dva, nagrajence in dobitnike plaket bo Mestni svet razglasil na slavnostni seji 9. maja – na mestni praznik, dan miru, ki je praznik osvoboditve Ljubljane, dan Evrope in dan zmage nad nacizmom in fašizmom. Na aprilski 25. seji Mestnega sveta bodo svetniki obravnavali tudi lanski zaključni račun in ter odloke in poročila, ki jih kratko predstavljamo v nadaljevanju.

Predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za dele območij urejanja BO 1/1 Lesnina, ŠT 1/1 Območje ŽG in ŠO 1/1 Kurilnica (za islamski versko-kulturni center)

V odloku o občinskem prostorskem načrtu za islamski versko-kulturni center je nekaj novosti, ki jih je pristojni oddelek vnesel na podlagi pripomb ob razgrnjenem načrtu:

- Predviden prehod pod/nad železniško progo bo omogočal peš povezavo med Šiško in Bežigradom.
- Vse obstoječe objekte v območju OPPN je treba odstraniti.
- Do odstranitve so dopustna nujna vzdrževalna dela.
- Utrjene površine za pešce, glavni dostopi do stavb, primarne peš in kolesarske površine, parkirni prostori in druge površine morajo biti urejeni tako, da je zagotovljen neoviran dostop ter vstop in uporaba stavb za funkcionalno ovirane ljudi. Stavbe morajo biti grajene brez ovir v skladu z zakonodajo s tega področja.
- Na parceli, namenjeni gradnji objekta, je treba zgraditi najmanj 50 % predpisanih parkirnih mest za motorni promet, razen za prostore namembnosti 11302 Stanovanjske stavbe za druge posebne družbene skupine, za katere je treba zgraditi najmanj 70 % predpisanih parkirnih mest za motorni promet in najmanj 70 % predpisanih parkirnih mest za kolesarski promet, razen za prostore namembnosti 11302 Stanovanjske stavbe za druge posebne družbene skupine in 12630 Stavbe za izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo.
- Vsako parkirišče z več kot 100 parkirnimi mesti za motorni promet mora imeti tudi eno mesto za napajanje električnih avtomobilov.
- Nadrobneje je opredeljena tudi komunalna ureditev.

Poročilo o delu Mestnega redarstva Mestne občine Ljubljana za leto 2012

Mestno redarstvo je lani delo zastavilo z manj represivnimi ukrepi in z več sodelovanja z občani oz. četrtnimi skupnostmi, kot ga je opredelilo s svojo strategijo v skupnost usmerjenega dela. V drugem polletju 2012 je postopoma začelo z uvajanjem posameznih mestnih redarjev v delo vodij četrtnih okolišev. Veliko pozornosti je namenilo nadzoru okolice šol, vrtcev, zdravstvenih domov in lokacij, ki so jih občani prijavili kot ogrožajoče, vsiljivemu beračenju in ogrožanju prometne varnosti. Vsi zaposleni na Mestnem redarstvu so v preteklem letu opravili osemurno izobraževanje o temeljnih postopkih oživiljanja. Meritve hitrosti v prometu so v letu 2012 opravljali v okolici šol, vrtcev in zdravstvenih domov ter na mestih, kjer je lokalna skupnost (ČS in občani) zaznala prekoračitve hitrosti kot varnostni problem. V letu 2012 je bilo na vseh področjih manj ugotovljenih kršitev, razen pri zaznanih kršitvah beračenja. Redarstvo glede na izkušnje vztraja na stališču, da je potrebno zaostriti delovanje predvsem na področju preprečevanja vsiljivega beračenja, nedovoljenega kampiranja, nezakonitega pisanja po objektih (grafitiranja) in uničevanja mestne infrastrukture ter nedostojnega vedenja na javnem kraju. Na naštetih področjih je namreč med občani in turisti največ negotovanja, nezadovoljstva in občutka ogroženosti. Lani je bilo tudi manj vloženih pritožb nad delom redarjev, saj so redarji postali partnerji pri reševanju problemov in so za svoje delo prejeli že več pohval. Odzivni čas Mestnega redarstva na težave občanov je zelo kratek, zato so rezultati redarskega dela vidnejši.

V letu 2012 se je zmanjšalo število prekrškov s področja mirujočega prometa, več pa je bilo izdanih plačilnih nalogov na kraju prekrška. V sklopu mešanih policijsko-redarskih patrol so redarji opravljali nadzor nad motečimi dejavniki v

mestu, predvsem s področja kršenja javnega reda in miru.

Posebno pozornost in poudarek so v letu 2012 posvetili zagotavljanju pretočnosti prometa in skrbi za javni red in mir ob večjih prireditvah, ki so potekale v športno-rekreacijskih centrih v Ljubljani (Stožice, Hala Tivoli, stadion Bežigrad). V skrbi za varnost občanov so ob teh dogodkih in protestih povečali sodelovanje s Policijo.

Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta Ljubljana – občina po meri invalidov za obdobje od 2011 do 2012

Poročilo prikazuje vse aktivnosti, ki jih Mestna občina Ljubljana ter javni zavodi in podjetja, katerih ustanoviteljica je občina, izvaja z namenom, da se nenehno izboljšuje dostopnost grajenega okolja, javnih prevozov, informacij ter raznovrstnih storitev in programov osebam z oviranostmi v Mestni občini Ljubljana. V tem pogledu je Ljubljana zagotovo primer dobre prakse. Ključne rešitve so ukrepi, s katerimi Mestna uprava sistematično odpravlja ovire v grajenem okolju; gre za odpravljanje arhitekturnih ovir za dostop in gibanje v zgradbah ter izvajanje prilagoditev na javnih površinah in v prometu. Uvedenih je bila vrsta ukrepov za prilagoditve specifičnim potrebam slepih, slabovidnih, gluhih, naglušnih in gluhoslepih: nameščeni so bili pripomočki za krepitev zvoka, na voljo so tipne karte, izdelan je celovit načrt talnih taktičnih oznak za ožje središče mesta, na kulturnih dogodkih je zagotovljeno tolmačenje v slovenski znakovni jezik ali nadnapisi ipd. Ljubljana je zato deležna številnih priznanj. Med največjimi je naziv Občina po meri invalidov, ki ga je Mestni občini Ljubljana podelila Zveza delovnih invalidov Slovenije, in nagrado, ki jo je Ljubljana prejela na nagradnem natečaju Access City Award 2012 za dostopnost prometa in z njim povezane infrastrukture.

Predlog Akcijskega načrta Ljubljana – občina po meri invalidov za obdobje od 2013 do 2014

Spremljanje, izvedba ter poročanje o izvedbi posameznih ukrepov Akcijskega načrta Ljubljana – občina po meri invalidov za obdobje od 2013 do 2014 bo naloga nosilcev ukrepov, priprava skupnega poročila o uresničevanju akcijskega načrta za obravnavo v Mestnem svetu MOL pa naloga Oddelka za zdravje in socialno varstvo MU MOL. V izvajanje naloge spremljanja izvajanja in poročanja bo vključen tudi Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir.

Poročilo o uresničevanju stanovanjskega programa Mestne občine Ljubljana za leto 2012 b) Letno poročilo Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana za leto 2012

Dosežen je bil temeljni cilj, zagotoviti od 130 do 150 stanovanj za neprofitni najem v zadnjih dveh letih. Ohranjen in deloma tudi izboljšan je bil tudi stanovanjski fond JSS MOL, prav tako pa tudi energetska učinkovitost stavb bodisi pri prenovah bodisi pri novogradnjah, od katerih je vzorčna izgradnja bivalnih enot na Pipanovi v pasivnem standardu. Vse leto 2012 so potekali tudi postopki za izgradnjo 950 novih neprofitnih stanovanj, o katerih bomo nadrobneje poročali v eni od prihodnjih števil. Pripravljalna dela za stanovanjsko gradnjo v Stanežičah in na Povšetovi so lani napredovala hitreje. Z dodelitvijo in oddajo stanovanj in bivalnih enot je JSS MOL lani rešila 344 stanovanjskih vprašanj. Ob tem je Sklad izpeljal tudi prodajo stanovanj, ki niso primerna za oddajo, poslovnih prostorov, solastniških deležev, garaž, parkirnih mest, ki jih stanovalci neprofitnih stanovanj ne potrebujejo, in za to iztržil 2.568.363 evrov. Kupcem stanovanj, ki se uvrščajo na seznam za oddajo neprofitnih stanovanj, JSS MOL omogoča nakup po sistemu deljenega lastništva oz. javno-zasebnega partnerstva, v okviru katerega Sklad zagotavlja 40 odstotkov sredstev, zasebni partner pa mora skladu vložek povrniti najpozneje v 15 letih. Med drugim je Sklad sodeloval pri ureditvi bivalnih enot za društvo Kralji ulice v pilotnem projektu, ki ga je sofinancirala Evropska unija. Bivalne enote so bile urejene za osebe s cerebralno paralizo, v pripravi pa so tudi strokovne podlage za dodelitev stanovanj za perspektivne mlade talente.

Predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o posebni in podrejeni rabi javnih površin s predlogom za hitri postopek

Razlog za sprejem sprememb in dopolnitev odloka so ugotovitve Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet Mestne uprave glede izvajanja odloka. Oddelek vodi postopek

javnega zbiranja ponudb za oddaje javne površine, sklepa pogodbe in izdaja odločbe za oddajo javnih površin za posebno in podrejeno rabo ter pripombe Inšpektorata MOL, ki izvaja nadzor nad spoštovanjem odloka. Predlagana je dopolnitev opreme, ki se lahko postavi na javno površino. Prodajni objekti pred prodajalnami se lahko postavljajo v času tradicionalnih prireditev v Stari Ljubljani, ki potekajo v organizaciji, pod pokroviteljstvom ali s sofinanciranjem Mestne občine Ljubljana ali v organizaciji javnega zavoda, katerega ustanoviteljica je MOL, podaljšanje je čas oddaje javne površine za postavitev opreme in cvetličnega korita za največ tri leta, črtajo se kazenske določbe v 13. členu, ker so za ista ravnanja predpisana že v 27. členu, na novo se določa območje za pešce, uporabna za uporabo javne površine, ki je predpisana za ožje mestno središče v drugem odstavku 29. člena odloka, se usklajuje z uporabno za uporabo javne površine za ožje mestno središče, ki je predpisana v prvem odstavku tega člena, uporabna za uporabo javne površine na Krakovskem nasipu in Eipprovi ulici je enaka kot za ožje mestno središče.

Predlog Odloka o spremembah Odloka o oglaševanju s predlogom za hitri postopek

Predlog jasneje določa, na katerih javnih mestih je prepovedano oglaševati. Spreminja tudi določbo, ki dovoljuje oglaševanje na največ polovici kvadrature vseh vertikalnih zunanjih površin avtobusov mestnega linijskega prevoza potnikov, tako da bo mogoče oglaševanje na vseh površinah avtobusov mestnega prometa, vključno s steklenimi površinami, razen na prvem levem bočnem steklu pri vozniku, vhodnih vratih avtobusa in celotnem desnem bočnem steklu za prvimi vstopnimi vrati.

Predlog Odloka o urejanju prometa v Mestni občini Ljubljana

Odlok za zagotavljanje varnega in nemotenelega prometa na občinskih cestah v Mestni občini Ljubljana določa: ● prometno ureditev, ● pogoje in način odstranitve in hrambe nepravilno parkiranih ter zapuščenih vozil in ● stroške za odstranitev in hrambo nepravilno parkirane vozila ter odvoz in hrambo zapuščenega vozila. Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o cestnoprometni ureditvi (Uradni list RS, št. 122/07, 101/09, 31/10, 76/10, 48/11 in 57/11).

Osutek Odloka o prepovedi uživanja alkoholnih pijač na javnih krajih zunaj prostorov, ki so določeni za točenje alkoholnih pijač

je vložil svetniški klub Nove Slovenije. Zavzema se za globo 100 evrov v primeru pitja alkohola na javnih mestih, osebam pod 14 pa izrek vzgojnega ukrepa.

Katja Perat

Sveta preproščina

V stereotip, ki ga imamo Slovenci o samih sebi, se pogosto in z nekim sprevrženim veseljem vključuje tezo, da smo preprosti ljudje. Dostojno, četudi neokusno oblečeni, antiintelektualistično pridni ljubitelji domače hrane in domačih napevov, ki jim je prva in zadnja svetinja nikoli do konca razjasnjen koncept zdrave pameti, predvsem pa posamezniki, ki se najudobneje počutijo, če se jih po ničemer ne da razločiti od drugih pripadnikov svoje vrste.

Čeprav so vsi stereotipi tega sveta posplošitve, ki dobro služijo, kadar zmanjka resničnih argumentov, se pogosto naslanjajo na nekaj resničnega in kar se avtostereotipa Slovencev o Slovencih tiče, je v njem resnično to, da nam dobrih dvajset let po osamosvojitvi, po velikih sanjah o tem, kako bomo postali Švica *nove* Evrope, dejansko ni uspelo vzgojiti pravega intelektualističnega duha.

Eden izmed povednih simptomov tega problema je govorica, ki je vzniknila s protestniškim gibanjem. S pojavom vstajništva, ki zaznamuje zadnjih nekaj mesecev, je na površje končno priplavala zahteva po tem, da bi artikulirali aktualno družbeno-politično situacijo. Da se je odprl prostor za razpravo, je sicer sijajno in navsezadnje nujno potrebno za razvoj katere koli demokratične skupnosti, opozoriti pa velja, da je ta razprava mestoma rezultirala v nekaj, kar je prej škodljivo kot koristno – v slabo argumentirano prerekanje.

Začnimo z dobrimi novicami – protestniško gibanje je Ljubljani vdihnilo življenje, za katero se je v zadnjem desetletju zdelo, da ga je morda že izgubila. Njene prebivalce je postavilo v novo socialno situacijo, ki jih je prisilila k temu, da so se iz oči v oči srečali s svojimi someščani, kar je marsikoga, ki je že pozabil, da je del skupnosti, spomnilo na to, da življenje obstaja tudi zunaj sten njegovega doma, da skratka obstaja nekaj takega kot javno življenje. Ljudje, ki so leta živeli v prepričanju, da živijo v neke vrste prosperiteti in so naglo izgubljali interes za javne zadeve, so postali ponovno pripravljeni misliti javno, družbeno in celo politično. Vzniknilo je nekaj sijajnih civilnodružbenih iniciativ, ki so dremajoče mesto uspele opozoriti na to, da se spleča biti buden.

Vendar je razsodnost žal tudi tokrat ostala v manjšini. Izkazalo se je, da se večini kompleksne družbeno-politične analize in predlogi sistemskih sprememb zdijo preveč zapleteni in premalo intrigantni in da enostavna binarna razmerja, hujskaštvo in preštevanje nepremičnin še vedno najbolj očarajo.

Del težave je morda iskati v tem, da se je medijska krajina, ki bi morala funkcionirati kot interpretativni motor skupnosti, rajši odločila, da se bo prilagodila predsodkom o svoji publiki in tudi sama postala *preprosta*. Namesto da bi si prizadevala za dvig javne razprave, je naprej priznala poraz in se namesto za tvegano možnost koraka naprej rajše odločila za izgotovljeno možnost koraka nazaj. Publiki je začela servirati njene lastne predsodke in poenostavitve, ki delajo svet na videz razumljiv, gledalcu, bralcu in poslušalcu pa dajejo lažen občutek, da je imel v svoji nevednosti tako ali tako že ves čas prav.

Del težave s slovensko javno razpravo je tudi kultura dialoga, ki je vzklikla po spletnih forumih in na Twitterju. Ne da bi kdorkoli zares opazil, kdaj se je to zgodilo, so začeli piarovci strank pa tudi politiki zasebno prostrana polja interneta zasipati s svojimi nedodelanimi pomisleki, neduhovitimi dovtipi, *ad hominem* argumentacijo in vsem ostalim rastjem, ki ga kultiviran diskurz sicer težko prenese. In novinarji, kot bi bilo to nekaj neproblematičnega in logičnega, so igro nereflektirano sprejeli in začeli tovrstne komentarje v svojih kot-da raziskovalnih prispevkih objavljati kot novice.

Zakaj je vse to problematično in vredno razprave? V Sloveniji smo od delitve duhov, ki se vleče še izpred prve svetovne vojne dalje, nagnjeni h kulturnemu boju. Nagnjeni k temu, da popuščamo svoji lastni lenobi, ki se ji ne trudi izoblikovati resničnih argumentov, s katerimi bi lahko branili svoja politična ali svetovnonazorska izhodišča in si namesto za razpravo rajši prizadevamo za prerakanja in pričkanja, kar je škodljivo najmanj zaradi tega, ker nam v odsnosti debate ni zares uspelo izoblikovati jasne predstave o svojem družbeno-politično-zgodovinskem položaju in kdor ne ve zares, kakšne so njegove pomanjkljivosti, jih bo težko kadarkoli presešel.

Ljubljana – Praga v malem

Fotografije: Staša Cafuta Trček
Anna Fabricius

Staša Cafuta Trček

Tudi turiste, ki smo jih tokrat ustavili na ljubljanskih ulicah, je Ljubljana navdušila. Medtem ko sami radi potožimo, da je preveč urbanistične pozornosti usmerjene v mestno središče in premalo na obrobje, prav obiski tujih gostov zmeraj znova pokažejo, kako smiselno se je gospodarski krizi navkljub posvečati skrbi za prenovo zgodovinskega dela mesta. Prav starodavna mestna arhitektura – občudovana kot romantična, pravljica, domača – je namreč tista privlačna točka slovenskega glavnega mesta, zaradi katere k nam turisti ne prihajajo le vedno v večjem številu, ampak se nekateri tudi pogosto vračajo in ogled Ljubljane priporočajo svojim prijateljem in znancem.

Nik Paddison

Anny

Anna Fabricius, fotografinja, Budimpešta, Madžarska

V Sloveniji sem bila že najmanj dvajsetkrat. V Ljubljani nekajkrat. Zaljubljena sem v Bovec. Vaše glavno mesto vidim kot zelo urejeno in zelo dobro urbanistično načrtovano. Ko pogledaš mesto iz različnih zornih kotov, ugotoviš, da ima dobro arhitekturo. Vsaka stavba je postavljena z namenom, vse je preprosto tam, kjer mora biti. Ko sem prvič prišla v Ljubljano, se spomnim, kako zelo sem bila presenečena nad rečnim kanalom Ljubljanice, ki mesto razdeli na dva dela, a ravno to jo naredi še bolj zanimivo in prepoznavno. Kar zadeva hrano, pa po mojih izkušnjah niste pretirano gastronomsko močni.

Nik Paddison, SALTO – Mladi v akciji, London, Velika Britanija

Že kar nekaj časa živim in delam v Črni Gori ter sodelujem tudi s slovenskimi nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z mladimi, zato sem Slovenijo obiskal že nekajkrat. Najbolj mi je ostala v spominu božično okrašena, saj se človek v trenutku počuti, kot da je v pravljici, ko se sprehaja in občuduje svetlobno okrasitev. Prednovoletno vzdušje je tako močno, da sem mnenja, da bi moralo mesto pridobiti naziv morate ga videti v prednovoletnem času. Čeprav mislim, da je Ljubljana zanimiva v vseh letnih časih. Največji vtis pa je name naredil zadnji mesec v letu.

Anny, vodinja trženja, Hong Kong

Pred časom sem imela sodelavca Slovenca in ko sem ga spoznala, mi je začel pripovedovati o deželi, za katero še nisem nikoli slišala, leži pa v srcu Evrope. Nemudoma sem začela brskati po internetu in se odločila, da si jo ogledam in jo spoznam. Letos se mi je želja uresničila. Kar sedem dni bom namenila ogledom. Ljubljana je romantična. Ljudje so neverjetno prijazni. Všeč so mi vaše sladice – prekmurska gibanica in blejska kremna rezina. Res sta nekaj posebnega, slastni sta. Mojo pozornost je pritegnila razstava ob Ljubljanici, ki je izredno usklajena z okoljem. Malo pa se moram potožiti nad mrzlim vremenom, saj je vendarle že marec in sem pričakovala sonce, ne pa snega!

Robson, igralec iz Brazilije, živi v Los Angelesu, ZDA

Svojemu zaročencu sem za prihajajoči rojstni dan poklonil darilo – potovanje po jugovzhodni Evropi. Ko sem načrtoval pot, sem ugotovil, da je Slovenija majhna deželica na poti iz Hrvaške proti Madžarski. Preveril sem vlakovno povezavo, ki je zelo dobra, in tako vključil še ogled Ljubljane. Nad mestom, arhitekturo in ljudmi sva navdušena. In še nekaj imam skupnega s Slovenijo. Ko sem bil še v osnovni šoli, je bila pri nas v Braziliji navada, da smo si dopisovali (takrat še ni bilo e-pošte!) z vrstniki iz vsega sveta. Moj dopisovalec je bil iz Jugoslavije – Slovenije (širok nasmeh).

Josh, nepremičninski agent, Los Angeles, ZDA

Ljubljana je žepno mesto, po katerem se varno in sproščeno sprehajaš. Po občutku zaviješ v lokal, ki ti zbudi pozornost. Servis je dober. Z vsakomer se lahko sporazumevam v angleščini. Pozanimal sem se tudi za cene nepremičnin in zdijo se mi kar visoke, glede na dohodke, ki jih imate. Moja strast so gradovi, zato se že zelo veselim ogleda ljubljanskega in predjamskega gradu.

Kyla, študentka, Dunaj, Avstrija

Trenutno živim in študiram na Dunaju, tako da Slovenijo spoznavam tudi prek medijev in seveda smo sosedje (smeh). Ljubljano bi kratko in jedrnat opisala kot: Praga v malem! – z opombo, da je manj »onesnažena« z množičnim turizmom. Upam, da takšna tudi ostane.

Ryan, dijak, Calgary, Kanada

Najprej so mojo pozornost pritegnili lepi psi, ki se sprehajajo s svojimi lastniki. Opazil sem tudi, da so pri vas v lokalih zaželeni in pridno počakajo poleg lastnika. Zaradi vas Ljubljančanov sem si zaželel imeti svojega psa ...

Peter, zaposlen v šolstvu, Calgary, Kanada

Za nas Kanadčane je vaša evropska arhitektura potovanje v zgodovino. Pri nas so vse stavbe stare največ sto let. Pri vas pa človek začuti staro patino, ki jo nosijo in izžarevajo vaše stavbe. To je enkratni občutek.

Robson

Josh

Kyla

Ryan

Peter

Ljubljanske vile kot srednjeevropska tradicija

Kristina Dešman

V Zgodovinskem atriju Mestne hiše je še do 7. aprila na ogled razstava *Slavne vile Ljubljane in Slavne vile Prage*. Razstavo sta odprla Nj. eksc. gospod Petr Voznica, veleposlanik Češke republike v RS, in župan Ljubljane Zoran Jankovič. Na razstavi je prikazanih 18 ljubljanskih in 18 praških vil od 19. stoletja do danes. Razstavo, ki je del projekta *Via Villas*, organizira agencija Foibos Praga v sodelovanju z Veleposlaništvom Češke republike v Republiki Sloveniji in s podporo Mestne občine Ljubljana.

Prikaz razvoja vil v Srednji Evropi zadnjih dveh stoletij

Arhitekturno-zgodovinski projekt *Via Villas* zasleduje razvoj vil v zadnjih dveh stoletjih na področju Srednje Evrope, obenem pa išče predloge za prihodnost enostanovanjskih hiš na tem prostoru. Del projekta sta tako dva arhitekturna natečaja – eden za mlade arhitekta in drugi za študente arhitekture.

Vila je po slovarski definiciji (SSKJ) razkošnejša hiša z vrtom. Vselej jih gradijo sloji, ki imajo v nekem obdobju največjo moč in jo želijo izkazovati tudi s svojim bivališčem. Za Srednjo Evropo velja medvojno obdobje za najbolj plodno obdobje gradnje vil, ko nastajajo in se preizkušajo številne novosti in arhitekturni in funkcionalnosti. To si lahko razlagamo kot poskus prekinitve s tradicijo, povezano z avstrijskim gospodstvom, ki se kaže tudi v izboru arhitekture. Avstrijsko gospodstvo je cenilo historicistični slog, nove nacionalne elite pa zastopajo napredne kozmopolitske vrednote ter funkcionalizem in modernizem v arhitekturi.

Vila kot posebna arhitekturna naloga

Vila je posebna naloga: po eni strani je zelo osebna, ob sodelovanju z naročnikom pa arhitektu odpira svobodo za udejanjanje lastnih arhitekturnih nazorov. Arhitekti jih pogosto zasnujejo kot programske stavbe, v katerih uteselijo svoje videnje arhitekture. Spomnimo se Le Corbusierovih vil, v katerih je umetnik preizkušal svojih *5 points d'architecture* ali *Vile Tugendhat* v Brnu (1928–30) Ludwiga Miesa van Der Roheja, v kateri je arhitekt raziskoval funkcionalistične principe gradnje in svojo osebno poetiko »manj je več«. Kot reprezentacija ideala stanovanjske hiše pa so vile del skupne evropske kulturne dediščine tako v arhitekturnem kot tudi v antropološkem smislu. Veliko povejo o statusu posameznih družinskih članov, o vlogi žensk, o dojemanju gospodinjstva in o pojmovanju zasebnosti.

Izraz vila izhaja iz antike in je v starem Rimu pomenil podeželsko prebivališče za elite. Taka je pri nas na primer *villa rustica* v okolici Maribora. V srednjem veku vile postanejo središča kmečkih posesti, pogosto obdane z obzidjem. Z italijansko renesanso vila ponovno pomeni podeželsko hišo, namenjeno užitku, v naši bližini je znana Palladijeva *Villa Rotonda* v Vicenzi. V 19. stoletju vile nastajajo kot družinska prebivališča na obrobju mestnih središč, na nemškem področju takrat nastajajo prve mestne četrti vil.

Vile v Sloveniji

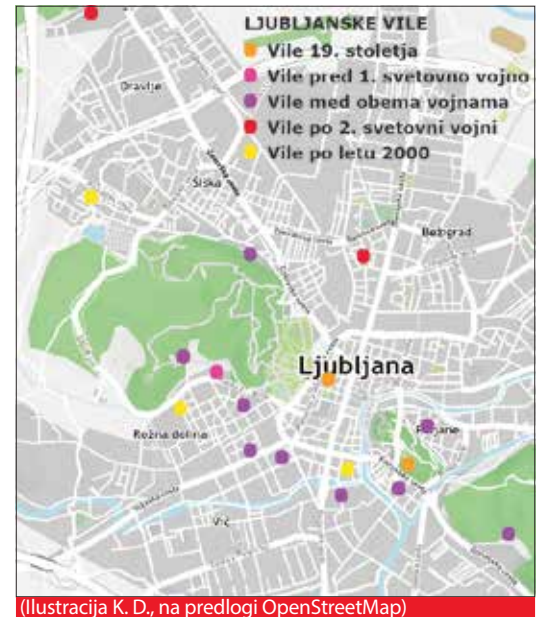
so na Primorskem pod vplivom italijanske kulture kot podeželske hiše nastajale od 16. stoletja dalje, v drugi polovici 19. stoletja pa so vile začele rasti v večjem številu, predvsem v mestih (v Ljubljani in Mariboru) in letoviščih (na Bledu in na Obali). V Ljubljani vile v večjem številu gradijo po potresu 1895 kot del obnove in zazidave večjih delov mesta – Severni del mesta, Tabor, Poljane, Rožna dolina in Vrtača. Do konca 1. s. v. so bile po slogu historicistične, na primer *vila Samassa* (neznani arhitekt, 1869–71). Po koncu vojne sta po eni strani vrtnetev arhitekta Plečnika z Dunaja in iz Prage (na razstavi vidimo dve njegovi deli, *Prelovškovo vilo* iz l. 1911–12 in 1933 ter arhitekto lastno hišo v Trnovem, ki je spremenjena v muzej), po drugi pa naraščajoča ekonomska moč napredno mislečega slovenskega meščanstva, ki je zase zahtevalo bivališča po najnovejši modi, vplivali na nastajanje sodobnih vil. Pri medvojnih vilah najdemo številne podobnosti med predstavljenimi praškimi in ljubljanskimi vilami, v pristni srednjeevropski tradiciji, ki ni geografska ali politična, temveč predvsem povezana z literaturo (Musil, Hašek, Kafka), likovno umetnostjo in glasbo (Kokoscha, Mahler, Schoenberg), psihologijo in filozofijo (Freud, Wittgenstein, Husserl), arhitekturo (Wagner, Loos, Plečnik) in družbenimi tradicijami Dunaja zgodnjega 20. stoletja.

Po 2. s. v. se je gradnja vil ustavila, saj se je urbanizem bolj posvečal kolektivnim oblikam prebivališč, vilo v strogem pomenu pa so pogosto nadomestile vrstne hiše (na primer *Ateljeji – vrstne hiše*, Ilija Arnautović, 1963). Vile, nastale po letu 2000, pa poleg sledenja svetovnim trendom, kažejo iskanje novih tipologij in nove funkcionalnosti: od miniaturnega vikenda v mestu, *Hiše XXS* (Dekleva Gregorič arhitekti, 2004), do *Vil na Jurčkovi*, treh hiš, namenjenih ne vnaprej znanim najemnikom, ki izstopajo iz svojega degradiranega predmestnega okolja (Jože Peterkoč, 2010).

Število objektov, ki jih je mogoče prikazati na eni razstavi, je omejeno, zato seveda ni mogoče predstaviti vseh zanimivih ljubljanskih vil (le v registru nepremične kulturne dediščine jih je pod pojmom *vila* naštetih 80). Nekatere stavbe na razstavi tako zastopajo opus arhitekta, mestno četrt ali kar celotno obdobje. Razstava odpira številna vprašanja, povezana z vzdrževanjem in uporabo oziroma iskanjem nove funkcije za vile. Med razstavljenimi so nekatere vile v uporabi in dobro vzdrževane, nekatere pa na novo namembnost še čakajo. Le upamo lahko, da bo razstava morda tisti zagon, ki bo pomagal najti voljo in sredstva za vzdrževanje katere od vil v slabšem stanju.

Razstava vil tudi v prostorih Ministrstva za kulturo

V prostorih Ministrstva za kulturo je na ogled še razstava *Slavne vile na Slovenskem, Češkem, Moravskem in Šleziji*, ob kateri je izšla publikacija *Slavne vile na Slovenskem* (avtorji: Damjan Prelovšek, urednik, Maja Avguštin, Živa Deu, Andrej Hrauský, Urška Kerbavec, Mojca M. Kovač, Nika Leben, Breda Mihelič, Nataša Podkrižnik, Eva Sapač, Igor Sapač). Obe razstavi vil in knjiga so nastali v okviru triletnega mednarodnega projekta *Via Villas*, ki ga podpira evropski program Culture, v njem pa sodelujejo partnerske organizacije iz Višegrajske četverice – Češke republike, Madžarske, Slovaške in Poljske, Slovenija pa je bila povabljen, da se projektu pridruži.

(Ilustracija K. D., na predlogi OpenStreetMap)

Razporeditev vil po Ljubljani glede na čas njihovega nastanka.

Foto: A. F. T.

Vila Lovšin, Vladimir Šubic, Ljubljana, 1932; Naročnik vile Evgen Lovšin, ekonomist in pisatelj, je z arhitektom sodeloval zasebno in poslovno. Kot podpredsednik pokojninskega zavoda je namreč z arhitektom Šubicem gradil tudi ljubljanski Nebotičnik. Vila je oblikovana funkcionalistično, kot kubus, ki so mu odvzeti in dodani kockasti volumni. Izvorno je bil na ravni strehi prostor za vadbo, danes pa je vila nadzidana. Vključeno je tudi kiparstvo, kip dečka kiparja Franca Goršeta.

Foto: Miran Kambič

Hiša D, Bevk Perović arhitekti, Ljubljana, 2008; Hiša, zgrajena za par, se razteza po celotni parceli skozi preplet teras, zunanjih prostorov, atrijev in vrtičkov v nadstropjih. Vila je razumljena kot zasebni leisure objekt, v katerem se stanovalci popolnoma odklopijo od javnega življenja.

Foto: Solim, wikipedia.com

Müllerjeva vila, Adolf Loos, Praga, 1930; Müllerjeva vila je ena ikoničnih zgradb modernistične arhitekture. V tej vili, zgrajeni za inženirja Františka Müllerja in njegovo ženo, je Loos raziskoval svoj arhitekturni princip Rauplan. Notranjost je zasnovana kot neprekinjeno zaporedje prostorov, ki so razporejeni glede na pomembnost in funkcijo, med seboj ločeni z razlikami v višinah stropa in tal.

»Mala ulica je lepo zaživela«

Emi Vega

Kadar Ljubljano zagrne sivina in iz megle mezi ali se iz oblakov kot iz škafa zliva dež ali nas zasneži do kolen, malčke pa do ramen in sploh ni mogoče iz hiše niti iz stanovanja – otročki pa sitni, da očki po malem postajajo nestrpni, mamice pa obupane – takrat ... Takrat ni treba za soncem na Madagaskar ali v Marmolado ali na Maldive – v Mali ulici je čudovita vremenska niša ali hiša z narisanim mestom, kjer tudi ob sončnih dnevih biva – radoživa vedrina.

Triinštirideset dni je preteklo med štiriindvajsetim januarjem, ko je bil Družinski center Mala ulica na Prečni 7 v Ljubljani slovesno odprt, in med osmim marcem, ko smo to prijazno hišo obiskali, da se prepričamo, kako se investicija obrestuje, ko se stvari ne merijo samo v cekinih. Odgovor je na dlani: v Ljubljani smo dobili še eno dragotino – tokrat za mamice in malčke, pa tudi za očke in babice in dedke.

Fotografije: Emi Vega

Družinski center Mala ulica je poln od samega začetka. Tako je bilo tudi 8. marca, ko smo ga obiskali, si ga tudi sami navdušeno ogledovali in obiskovalce spraševali po prvih izkušnjah v tej slikoviti mestni igralnici.

Polna zasedenost vse od začetka

Vodja centra **Eva Strmljan Kreslin** je potrdila, kar je očitno: »Mala ulica je lepo zaživela. Od samega začetka smo kar polni. Večkrat moramo celo center zapreti, kar je mogoče za koga moteče. Vendar verjamemo, da je vzdrževanje prijetnega vzdušja, v katerem nudimo dovolj prostora za igro vsem otrokom, najpomembnejše. Zato upamo, da bodo obiskovalci razumeli.« Po počitnicah so uvedli kar nekaj novih programov, smo izvedeli. Ob torkih in petkih imajo klepete za mamice po porodu. Ti so tematsko opredeljeni, vsi pa namenjeni razreševanju težav, s katerimi se mlade matere srečujejo. Vključujejo tudi napotke o vzgoji otroka v tem najnežnejšem obdobju življenja. Ob petkih se je mogoče učiti znakovnega jezika za dojenčke, sledi pa telovadba za mamice. Namenjena je ponovnemu pridobivanju kondicije po porodu, pa tudi vračanju telesa v prejšnje stanje. Obisk se povečuje in upajo, da se bodo tudi te dejavnosti lepo razvile. Ob ponedeljkovih večerih organizirajo predavanja ali pogovore s strokovnjaki, ki so namenjeni bodočim mamici in očkom. V popoldanskem času imajo kreativne delavnice in ure pravljič, ki so zelo lepo obiskane. Zdaj uvajajo tudi lutkovne četrtke, ob sobotnih dopoldnevih pa risarske delavnice z akademsko slikarko in grafičarko Zoro Stančič. Oboje imajo otroci zelo radi in lepo sodelujejo. Opoldanski čas je v Centru nasploh mirnejši. Pridejo mamice z dojenčki in manjšimi otroki, tam nekje do treh let. Nastane zelo prijetno vzdušje, mirno je, pa tudi veselo, radovednih obiskovalcev pa vse več. Sprejeli so že skupini iz Tržiča in Celja, ki sta prišli prav namensko na ogled Centra. In videti je, da je Mala ulica vsekakor zanimiva za meščane, slej ko prej tudi za ljudi iz širše mestne okolice, morda pa – kot zglede – tudi za kako drugo večje mesto.

Preverjanje, kako deluje notranja oprema

Med pogostimi obiskovalci je tudi arhitektka **Mateja Panter** – tista arhitektka, ki je v navezi s Špelo Kuhar najbolj zaslužna za pravljično podobo našega novega Družinskega centra. Čemu prihaja? Povprašali smo jo in izvedeli. Rešitve so precej inovativne in šele ob uporabi se pokažejo posamični detajli, ki jih je mogoče ali pa celo treba izboljšati. Na primer? Naredili so pomanjšano kopalnico s straniščem v pomanjšani otroški hiši in dva otroka sta se kar polulala v tisto školjko, ker sta vse to doživljala čisto zares. Zdaj je ta školjka dobila dodaten pokrov pod pokrovom in se vidi, da bo v pravo stranišče treba drugam. Česa takega res niso predvideli. Sicer pa je Mateja z izidom zadovoljna: »Mislim, da se je kar obrestovalo, ker smo pri projektiranju ves čas mislili na otroke – da je vse v merilu otrok, da imajo svoje stolčke in stanovanje, v katerem se moramo mi skloniti. Vidim, da vedno nekaj kuhajo, labirint je tako ali tako poln, še z avti se zapeljejo vanj. Center je lepo zaživel, prav tako večnamenski prostor, kjer imajo ves čas kak program. Videti je, da so otroci res zadovoljni. Tudi starši. Zadnjič mi je neki očka rekel – glej, včeraj ni bilo zadosti, danes smo morali spet priti. Poklical me je tudi prijatelj arhitekt, ko je Center prvič obiskal. Ja, super, dobro ste naredili, lepi detajli, res v redu, je povedal. Čez deset dni pa: Ej, mi moramo tako rekoč vsak dan k vam – v Malo ulico!«

Center je bil res potreben

Tako torej. Očki so zadovoljni, po pripovedovanju tudi otroci. Pravzaprav so otroci tisti, ki pripeljejo starše. Kaj pa osebe? Ustavili smo **Majo Žokalj**, pomočnico vodje in izvedeli ... Ko je prvič prišla, se ji je zdelo, kot da vstopa v pravljično. Zdaj v njej dela in z njo živi. Seveda se počuti

odlično, ker ima rada otroke. Njihovo veselje, njihova vprašanja – vse to jo napolni z lepo energijo. Dela sicer v pisarni, a tudi sprejema obiskovalce in jih pospremi v igralnico. Tako je deležna stika z njimi, ob tem pa njihove razigranosti.

In vendar ... Je kaj, kar manjka? Vsaj kaka malenkost – sprašujemo. Maja se nasmehne. Sušilec za lase? Ja, sušilec, takole, na pol v šali, na pol pa zares. Zakaj vendar? Ker se otroci včasih tako razigrajo, da so vsi prepoteni. Maja še pove: »Mislim, da so ta Center res potrebovali, sploh ti ljubljanski otroci, ker se predvsem v mokrih in mrzlih mesecih nimajo kam dati. Obisk to vsekakor potrjuje. Danes, na primer, smo zvrhano polni, ker smo sprejeli še eno skupino otročkov s posebnimi potrebami. Najavili so se, mi pa skupinam nad deset otrok nudimo desetodstotni popust. Načeloma res drži, da je obisk ob deževnih dnevih boljši, je pa tudi ob sončnih dnevih dober. Odvisen je tudi od delavnic. Lutkovne predstave so odlično obiskane, povečan je tudi obisk ob vikendih. Skrbniki pa – starši in stari starši in varuške – so zadovoljni. Pohvalijo, veseli so, uživajo tudi oni, lahko preberejo dnevno časopisje in kako revijo, lahko spijejo kavico ali čaj ali kaj in se pogovorijo z vrstniki. Opazili smo že, da se mamice dogovorijo in pridejo k nam z otročki. Poklepetajo, ko se malčki igrajo in družno spremljajo igro, ker so same odgovorne za otroke. Prihajajo pa tudi s prijateljicami, ki še nimajo otrok, in tudi te sprejememo. Mislim, da je naša hiša v celoti zaživela celo bolje, kot smo pričakovali.«

Pa? Naj verjamemo kar tako? Na besedo? Vstopimo v copatah. S fotoaparatom že beležimo vtise sami. Z diktafonom v roki pa poizvedujemo. In je spet tako ...

Maša Kolenbrand

Dejan Zrnič

Andreja Breznik

Dalija Segar

Maša Kolenbrand: Sem prevajalka in imam dve leti staro hčerko. Tu sva prvič. O Mali ulici sem prebrala v Glasilu Ljubljana in prišla sem pogledat v živo. Zelo sem navdušena. Prav vesela sem, da je Družinski center nastal v času, ko imam predšolskega otroka in celo v tem zimskem obdobju, ko včasih res ne vemo, kam bi se dali. Hčerka sicer hodi v vrtec, a tole je prijetna sprememba okolja, predvsem ob popoldnevih. Zlhaka si zamislim, kaj ta center pomeni za tiste malčke, ki niso vključeni v vrtec. Dobili so lep prostor, kjer se lahko družijo, kjer se igrajo z drugačnimi igračkami kot doma, kjer ustvarjajo na drugačne načine, kjer raziskujejo in spoznavajo ta čudoviti mali svet. Tu so druge knjigice, različnih kock je veliko, vsemogočih koticov pa toliko, da še nisva uspeli raziskati vseh. Vse je na moč zanimivo in težko jo bom odpeljala od tu, kajti čas je za spanje. Zanesljivo še prideva. Navdušeni sva obe in zelo sem vesela, da je nekaj takega zaživelo v Ljubljani.

Dejan Zrnič: Mala ulica je res domiselna pridobitev za mesto. Zanimiva je za otroke in za nas starše. Z Brunom sva prišla na ogled. Pravzaprav je on tu že bil, z babico, a skupaj sva prvič. Kupila sva dnevno karto, zaenkrat, ker sva iz Kosez, kar ni tako blizu. Bova pa zanesljivo še prišla. Ostala bova kako urico, urico in pol, potem greva domov in bova kaj skuhalo. Vidim, da prostor omogoča inventivnost pri igranju. Teritorija za raziskovanje je dovolj. Otrok si lahko ogleda in preizkusi različne stvari. Moj sin se rad igra sam, a verjamem, da bo spoznal tudi kakega prijatelja. Hiša je lepa, vdušje je prijetno in videti je, da je poskrbljeno za vse. Sama ideja je zelo simpatična. Barve so privlačne, veliko je različnih koticov in igrač. Za odkrivanje ostaja še obilo dela.

Andreja Breznik: Sem mamica treh otrok, zdaj sem na porodniškem dopustu. Mala ulica je zame oaza, v katero lahko pridem z otroki in se sprostim, ker vem, da se ne bo nič zgodilo, popijem kavico, poklepetam z drugimi in se udeležim kake delavnice ali predavanja. Mislim, da je zelo velika pridobitev za Ljubljano – za vse mamice, za otroke, pa

tudi za očke in dedke in babice. Zelo sem navdušena, center se mi zdi nadvse lep. Zdi se mi, da pritegne ne le otroke, tudi nas starše in stare starše. Videti je, da vsi, ki se tu zbiramo, zelo uživamo. Mi prihajamo, odkar je center odprt. Imamo letno družinsko karto, smo stalni obiskovalci in bomo zagotovo tudi ostali. Tokrat sem tu z dojenčico, druga dva otroka pa sta v vrtcu. V polni zasedbi smo ob sobotah in nedeljah. Zlaha si zamislimo, se družimo in igramo in nam je lepo. Nadvse cenim, kar so naredili tule, kajti tudi sama se kot direktorica Zavoda za kreativno spodbujanje otrok srečujem s sorodnimi in drugačnimi izzivi, tudi z varstvom na štirih lokacijah. Sem inštruktorica znakovnega jezika za dojenčke in zelo me veseli, da bom ob petkih v Mali ulici vodila delavnice znakovnega jezika.

Dalija Segar: Sem akademska kiparka in oblikovalka nakita, sicer pa mamica dveh otrok, fantka in punčke. Fantek je star dve leti in pol, punčka šest tednov, jaz pa sem na porodniškem dopustu. Ta igralnica je domišljena za nas vse. Dojenčico lahko podojim in jo potem položim na mehke blazine, kjer so igračke zanjo, moj fantek pa se medtem lahko samostojno igra, zabava se in ima veliko izzivov. Toliko primernih prostorčkov je zanj, da se zlepa ne naveliča. Nismo prišli prvič in tudi zanesljivo ne zadnjič. Vesela sem, ker mi tu skuhamo kavico, jaz pa se povsem sprostim, ker mi ni treba skrbeti za otroka in kaj se bo zgodilo, saj ni kakšnih nevarnosti. Tako je kot doma, samo bolj prostrano – je novo okolje, polno zanimivosti. Prostori te hiše so opremljeni zelo domišljeno, otrokom pa primerno in prijazno. Izžarevajo toplino. Posamezni detajli so izjemno lepi, prave male umetnine. Predvsem je tak vodnjak spodaj in so oblaki, spleteni iz žic, pa tudi obešalniki pri vhodu in še marsikaj. Po moji presoji je vse v hiši zelo skrbno premišljeno in lepo narejeno. Izjemno učinkovito so izkoristili prostore in jih opremili tako, da so otrokom stalen izziv. Kake podrobnosti me vedno znova fascinirajo. Mislim, da je Mala ulica ena boljših stvari, ki jih je Ljubljana pridobila v zadnjem času.

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spominim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Foto: arhiv LIZ, 1986

Figure z vrči v rokah, ki so na vodnjaku s fotografije, predstavljajo katere od teh voda: reko Ljubljanico, reko Dravo, reko Reko, slap Rinko, reko Krko, reko Sočo, reko Kokro, Gruberjev kanal, reko Savo?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom Natečaj Mozaik moje Ljubljane in s tvojim naslovom napozneje do 19. aprila na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravi odgovori bo izbrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

NAGRADNI NATEČAJ ZA OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen si, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Dobil boš dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja javni zavod Ljubljanski grad, da boš na grad lahko povabil tudi svojega spremljevalca.

MI(NI)SMOMINI

Janina Žagar

Foto: Arhiv Mini teatra

Prva predstava Mini teatra *Čudovite dogodivščine vajenca hlapiča*, ki praznuje 15. leto od premiere, se letos ponovno vrača na oder.

Foto: Miha Fras

Dobri pek Mišmaš v legendarni pravljici Svetlane Makarovič.

Foto: Miha Fras

Večkrat nagrajena humorno preoblečena *Sneguljčica*, ki nasmeje tako otroke kot odrasle.

Foto: Miha Fras

S prihodom Mini teatra je zaživela tudi do tedaj siva in pusta Križevniška ulica.

MI(NI)SMOMINI je slogan, s katerim je Mini teater zakoral v letošnjo gledališko sezono. Toda kljub imenu majhen Mini teater ni bil nikoli. Niti na samem začetku, ko je pred petnajstimi leti začel praktično iz nič.

Iz kleti na Ljubljanskem gradu je nastala dvorana, ki otrokom še danes čara čarobne lutkovne trenutke. Pred tremi leti pa je Mini teater dobil tudi novi dom, ko je dotrajana meščanska hiša na Križevniški ulici številka 1 s pomočjo Finančnega mehanizma EGP in Norveškega finančnega mehanizma ter ob pomoči donatorjev, sponzorjev in Mestne občine Ljubljana postala prenovljen center za sodobno gledališko umetnost.

Pomembna dvojnost Mini teatra

Zaradi uspehov na obeh področjih svojega delovanja se včasih sliši vprašanje, ali je Mini teater gledališče za otroke in mladino ali za odraslo občinstvo. So Mini teater izjemne lutkovne predstave, ki nastajajo pod umetniškim vodstvom Roberta Waltla, ali odlične postdramske predstave pod umetniškim vodstvom Ivce Buljana? So torej kulturna *Zvezdica Zaspanka* Franeta Milčinskega - Ježka, priljubljena *Pekarna Mišmaš* o dobrem peku in jezični Jedrt in nadaljevanje *Sapramiške* v *Sapramišji* sreči Svetlane Makarovič, duhovito preoblečeni *Obuti maček*, *Mizica*, *pogrnj se* in *Sneguljčica*, s katero je Mini teater prejel tri nagrade na Bienalu slovenskega lutkarstva in dva mednarodna Grand Prix ter dve nagradi za režijo in dve igralski nagradi, prva virtualna lutkovna predstava na svetu, *Palčica*, ki jo je Robert Waltl odigral že v 22 svetovnih jezikih, predstava s čudovitimi klasičnimi marionetami, *Začarani štorčlji*, pa večkrat nagrajena priredba kulturne radijske igre Franeta Puntarja, *Medvedek zleze vase* v režiji Jaka Ivanca in *Mala morska deklica* v režiji Ivce Buljana, dramaturški kolaž koledniških tem, gost številnih mednarodnih festivalov, *Osel Nazarenski*, noviteta lanske sezone, *Troglati zmaj in princeske*, najnovejša lutkovna dogodivščina *Morrison in štirje letni časi* ali *Čudovite dogodivščine vajenca Hlapiča*, ki smo jih ob 100. letnici izida tega pomembnega otroškega romana Ivane Brlić - Mažuranić kot prvo predstavo Mini teatra iz leta 1999 letos spet obnovili?

Ali pa so Mini teater *Macbeth po Shakespearu* z glavnimi igralci Markom Mandičem kot Macbethom, Mileno Zupančič kot Lady Macbeth, mladim Juretom Henigmanom ter tremi Borštnikovimi nagradami in gostovanji od New Yorka, Havane do Seula? So *Ma and Al*, *Medeja material*, *Noč čisto na robu gozdov* in *V samotni bombaževih polj* v režiji Ivce Buljana? *Bartleby*, pisar z izjemnim Igorjem Samoborjem in s štirimi Borštnikovimi nagradami, *Persona* Janeza Pipana z Janjo Majzelj, Polono Juh, Pio Zemljič, Jožico Avbelj, *Kurent* z Jurijem Součkom, *Stol(čk)i* Nika Goršiča, *Tristan in Izolda* madžarskega režiserja Zoltana Balasza, slovenska praižvedba *Splendida* Jeana Geneta in Senke Bulič, ali prvi gledališki projekt Nejca Gazvode, ki po lastnem tekstu pripravlja jesensko premiero *Divjadi*, predstavo o mladi generaciji, ujeti v turbulentni čas Slovenije enaindvajsetega stoletja?

Oboje! In vse naštetu. Mini teatru je uspelo namreč ustvariti gledališki paradoks, ki združuje tako ljubezen do otrok in njihovih ustvarjalnih potreb kot tudi inovativen in včasih kontroverzen postdramski program. »Hotel sem svobodno, kreativno gledališče, saj me je institucija, v kateri nisem našel več navdiha, dušila. Moj potencial pa je bil ujet v začaran krog,« je Robert Waltl svojo ljubezen do lutkovnega gledališča zato spojil s sodobnim dramskim gledališčem ter skupaj z režiserjem Ivico Buljanom ustanovil Mini teater. Po vzoru gledališč, kot je newyorška La MaMa, sta v novih prostorih uveljavila koncept »razširjenega gledališča«, ki s predstavami, koncerti, večeri poezije, branji romanov in umetniškimi akcijami podira in presega tradicionalne gledališke omejitve, z vedno odprtimi vrati za zagona in ustvarjalnosti polne gostujoče skupine in posameznike. Saša Pavček, Lara Jankovič, Bossa de Novo, Branko Potočan, Theatre Gigante in Vlado Kreslin, Svetlana Makarovič in Zvezdana Novakovič, študenti AGRFT-ja in Pedagoške fakultete, Exodos, Columbia Marionette Theater, Judovska skupnost, Koroški kulturni center, ISH, SKC Danilo Kiš, Italijanski in Francoski inštitut pa so tako le nekateri, katerih ustvarjanje je maksimalno podprl tudi Mini teater.

Prepoznavno mesto kreacije

Predstave Mini teatra so kmalu začele preraščati svojo začetno zasnovo in omejitve, s številnimi premierami, že okoli 100 lastnimi predstavami, v katerih igra več kot 150 igralcev, pa je Mini teater postal eno najuspešnejših gledališč na svojem področju. Na letni ravni pripravi okoli 500 prireditev, od tega več kot 300 uprizoritev za otroke, 90 predstav za odrasle ter kot soustvarjalce ali gledalce skupaj privabi več kot 70.000 ljudi, je namreč velik uspeh.

Foto: Miha Fras

Véliká Borštnikova nagrajenka 2009 *Macbeth* po Shakespearu z Markom Mandičem in Mileno Zupančič.

Vabila Mini teatru na priznane mednarodne festivale ter gostovanja ne le po Sloveniji, Balkanu in v Evropi, pač pa tudi v tako oddaljenih lokacijah, kot so ZDA, Koreja, Venezuela, Kuba ali Iran, Pakistan, Armenija ali Rusija, pa nosijo ime Ljubljane in Slovenije daleč čez meje in slovensko prestolnico še vidneje umeščajo na svetovni kulturni zemljevid.

Toda številne nagrade tako strokovnih komisij kot občinstva, ki jih je Mini teater prejel v razmeroma kratkem času, niso le velika potrditev izjemnega dela. So tudi izredna odgovornost temu slediti in to dosegati tudi v prihodnje. So nenapisana zaveza, ki se je Mini teater dosledno drži. Mini teater je namreč edino slovensko neodvisno gledališče, ki je dvakrat zapored prejelo največjo nagrado v domačem gledališkem prostoru, veliko Borštnikovo nagrado za najboljšo uprizoritev v celoti. Naj bo to z lastnimi predstavami tako za otroke kot za odrasle ali s sodelovanjem v skupnih projektih, z organizacijo mednarodnih festivalov ali z gostovanjem na njih, z obeležitvijo prihajajoče dvajsetletnice delovanja neodvisne kulturne scene v Ljubljani, ko se je Mini teater skupaj z Glejem, Centrom kulture Španski borci, Plesnim teatrom Ljubljana in Staro mesto elektrarno že lotil priprave prvega skupnega abonmaja neodvisne ljubljanske scene, ki bo mlade vpletal v različna področja umetnosti in ponudil povsem nov, svež abonma najboljšega, kar ponuja neodvisna gledališka scena in bo obenem s selitvijo publike po različnih mestnih četrtih Ljubljane tudi odkrival povsem nove prostore, ali pa z vpetostjo v 2000-letnico Emone v letu 2014, Mini teater nikakor ni mini.

Dolgo in vroče (Ne)mini poletje

Mednarodni festival za otroke Mini poletje, s katerim se je pred petnajstimi leti, leta 1999, vse skupaj začelo, medtem postaja eden najodmevnejših in največjih festivalov za otroke v Sloveniji. V Ljubljano letos tako prihajajo gledališča iz Češke, Slovaške, Bolgarije, Poljske, Madžarske, Italije, Španije, Bosne in Hercegovine in Hrvaške, v več kot dveh mesecih odličnih predstav in ustvarjalnih delavnic tako Mini teatra kot tujih gostujočih lutkovnih gledališč pa se bo ponovno prepletala bogata lutkovna in gledališka ustvarjalnost z različnih koncev sveta.

Že od samega začetka pa Mini teater z Mini poletjem zapolnjuje tudi vrzel v izobraževanju najmlajših in posredovanju gledališke umetnosti. Otroci in starši navdušeno spoznavajo, da umetnosti jezik ne omejuje in da lutke tako ali tako govorijo povsem svoj jezik – skupen in domač vsem, ki si mu le želijo prisluhniti. In ker umetnost laže razumemo, če smo umetniško dejavni tudi sami, Mini teater poleg lutkovnih predstav ob poletnih nedeljah organizira tudi ustvarjalne delavnice za otroke, ki jih pri njihovem ustvarjanju z naravnimi materiali usmerjajo izkušeni pedagogi iz KUD Sredina.

Nazaj v srednji vek! A le s kostumi in z glasbo

Le dober mesec pozneje, ko je za dogodke na prostem še ravno dovolj toplo, se Mini teater ob pomoči Turizma Ljubljana odpravi na popotovanje v preteklost in po njej, nepozabne dogodke pa soustvarja s srednjeveškimi in renesančnimi skupinami iz Slovenije, Hrvaške, Italije, Srbije ali Češke. Na izlet v pretekla stoletja se bomo tako lahko odpravili tudi letošnjo jesen, s *Srednjeveškimi dnevi v Ljubljani* in *Festivalom srednjeveške in renesančne glasbe*.

V Mini teatrovem srednjem veku vedno uživajo tudi mladi in najmlajši. Na Križevniški ulici potekajo namreč ustvarjalne delavnice pri kovaču in mizarju ter klobučarju in pletilji, otroci lahko prisluhnejo zgodbam iz preteklosti in zvokom starih glasbil, obiščejo paževsko šolo, pokukajo v viteški sotor in v srednjeveško tiskarno ali pa se učijo kaligrafije pri mojstru kaligrafu. Skupaj z domačimi in tujimi glasbeniki spoznavajo glasbila preteklosti, ob poslušanju koncertov uveljavljenih mednarodnih glasbenih izvajalcev pa odkrivajo bogato glasbeno dediščino in tako zapuščino Slovenije kot Evrope.

MINI TEATER – DRAGOCEN KULTURNI BISER LJUBLJANE

Pogovor z direktorjem, umetniškim vodjem, režiserjem in igralcem Robertom Waltlom

Foto: Miha Fras

Robert Waltl

Kakšne sanje so rodile Mini teater?

Mini teater pomeni vse moje sanje. V naši družini je bil stari atek oboževalec gledališča, igralec in režiser. Rad sem se igral na podstrešju z njegovimi rekviziti, kostumi, prebiral njegove tekste. Mini teater je izpolnitev davnega sna. Lepa hiša na Križevniški ulici, dvorana s sto sedeži, galerija, salon. Čudovita dvorana na Ljubljanskem gradu. V ta sen sem vtikal vse svoje življenje in nanj sem ponosen. Čez dan nas obiskuje mlada publika, zvečer igramo rafinirane poslastice za odrasle. V njih in drugih igrajo najboljši slovenski in evropski igralci. Začela sva z Ivico Buljanom kot gledališčem »dveh«, on kot režiser, sam kot igralec in režiser. Razvijamo različne principe igre, tehnologije lutk. V predstave vključujemo najboljše sodelavce iz Evrope in sveta, multikulturalnost kot ideja Evrope v našem gledališču v resnici živi, tako v jezikovnem kot tudi na ustvarjalnem področju.

Naše predstave so hitro prerasle začetno zasnovano Mini teatra, tako po številu ljudi kot predvsem po zahtevnosti. Odpiramo poti za nove estetike, pravi preboj se je sicer najprej zgodil v tujini, kjer so nas že zgodaj nagrajevali, sodelovali pa smo tudi z najbolj eminentnimi režiserji. Doma pa se nam je odprlo s številnimi nagradami na Borštnikovih srečanjih in Bienalih slovenskega lutkarstva. Privilegij Mini teatra je eksperimentiranje, po čemer se razlikujemo od repertoarnih gledališč. Naš končni cilj ni ustvarjanje tradicionalnih predstav, temveč raziskovanje nečesa novega. Mini teater neguje duh skupine, kakršno so razvili Peter Brook, Tadeus Kantor, Grotowski, Living Theatre. Ta duh vključuje igralca, duh skupinskosti, sozvočje celote, velikodušnost do partnerja v ustvarjanju in do občinstva.

Koliko je Mini teater še gledališče za otroke in kako sami opredeljujete profil Mini teatra danes?

Za nas se zanimajo gledališčniki iz Srbije, Madžarske, Francije, Švice, gledajo model Mini teatra, saj ni veliko zasebnih gledališč, ki gradijo na t. i. javnem, umetniškem modelu. Midva z Ivico Buljanom sva kot ustanovitelja gledališča želela ohraniti umetniški koncept gledališča. Ne da si ne bi želeli finančno uspešnih predstav, ni pa temu podrejen koncept in program. Razumeva ga kot nekakšen raziskovalni laboratorij, v katerega vabiva vse tiste, ki delijo naše poglede in ki jih spoznava, začutiva in najdeva v sorodnih gledališčih. Naša velika sreča je, da je koncept Mini teatra prepoznan kot umetniško gledališče za otroke in odrasle in ima zato podporo tako Ministrstva za kulturo, Mestne občine Ljubljana, obenem pa so našo širino prepoznali tudi v Bruslju in smo uspešni tudi pri evropskih projektih.

Kaj vse je bilo potrebno, da ste uredili tako privlačen in priljubljen gledališki prostor na Križevniški?

Predvsem vera v projekt, veliko odrekovanja, konstantnega dela in usmeritev vseh želja v ta cilj. Ves denar, ki sem ga zaslužil v svojih 25 letih ustvarjanja, in vse znanje in izkušnje, ki sem jih v teh letih pridobil. Najprej pa tudi naklonjenost mestnih oblasti, ki so nam dale v najem dotrajano hišo, da smo jo s pomočjo Norveškega finančnega fonda popolnoma obnovili. Sam ne poznam takega javno-zasebnega partnerstva v Sloveniji: v hišo, takrat ocenjeno na 400.000 evrov, smo vložili še 1.500.000 evrov lastnih in donatorskih sredstev. Iz stare propadajoče meščanske hiše velikosti 260 m², smo naredili novogradnjo s 450 m² in občutno povečali premoženje Mestne občine Ljubljana.

Predvsem pa smo uspeli urediti novo enkratno kulturno prizorišče. Pri nas gre za majhno prizorišče, kjer so gledalci povsem blizu igralcev in je gledanje predstav zaradi te bližine zagotovo še posebej vznemirljivo. Dvorana je izredno sodobno opremljena, sedeži so udobni. Samo predverje gledališča pa je še posebej šarmantno z umetniški predmeti, ki so jih posebej za nas naredili umetniki, ki ustvarjajo z nami. Pa staro pohištvo, cvetje. Kipi. Ljudje radi rečejo, da se pri nas počutijo tako, kot da bi bili na obisku pri nekom v dnevi sobi.

Foto: Miha Fras

Vélika Borštnikova nagrajenka 2011 *Bartleby, pisar* z Igorjem Samoborjem.

Foto: Jasenko Rasol

Ma and AI, kolaž besedil J. D. Salingerja in B.-M. Koltësa v angleškem jeziku in režiji Ivce Buljana.

Foto: Miha Fras

Stol(čk)i, nova avtorska predstava Nika Goršiča po E. Ionescu.

Ljubljanski dedek Mraz z Križevniške

Že kmalu po vrnitvi iz srednjega veka se v Mini teatru začnejo priprave na tradicionalni sprevod dedka Mraza po Ljubljani. Kaj hitro je tu namreč konec leta, ko se naš »šef«, ki vlogo dedka Mraza igra že dvajset let, na kočiji z lipicanci, v spremstvu pisane družine živali in številnih pravljčnih bitij ter glasbenikov godbe pihalnega orkestra Vevče zadnjih nekaj dni decembra vsako popoldne izpred Mini teatra na Križevniški ulici odpravi na pot po Ljubljani. Navdušene malčke razveseljuje s sladkimi bonboni, starše in njihove spremljevalce pa obdaruje z modrimi nasveti. Pot, ki ga izpred Mini teatra vodi po Bregu čez Čevljarski most do Mestnega trga, nadaljuje do Prešernovega trga, kjer ga tradicionalno pričaka največja množica ljudi, nato pa s kočijo nadaljuje pot čez Kongresni trg in počasi nazaj proti Mini teatru.

Kučmo si dedek Mraz decembra pogosto nadene tudi po predstavah v Mini teatru, ko otroke razveseli še z drobnimi darilci, ob vseh igračah in sladkarijah, ki so jih deležni z vseh strani, pa so tudi otroci nad darilom v obliki lutkovne ali igrane otroške predstave več kot navdušeni. Ter o čarobnosti lutk in gledališča z iskricami v očeh pripovedujejo še dolgo potem.

Nova kulturna četrt Križevniška

A komaj se dedek Mraz dobro poslovi in novoletne lučke ugasnejo, mnogi neučakano že začnejo odšteti, kdaj pride pomlad, ko mesto ponovno ozeleni in zaživi. S prihodom Mini teatra je zaživela in ozelenela tudi dotlej siva in spregledana Križevniška ulica. Odkar je

tja prišel Mini teater, Križevniška ulica pravzaprav živi vse leto. Mini teater je namreč tudi pobudnik nove kulturne četrti Križevniška kot povezovalnega elementa vseh ustvarjalcev ter ponudnikov umetniških in kulturnih vsebin na levem bregu Ljubljanice. Nova ljubljanska kulturna četrt, ki povezuje in združuje tako umetnike in ustvarjalce kot tudi stanovalce, pa je takoj naletela na veliko zadovoljstvo in zanimanje obiskovalcev in turistov.

Križevniška četrt je v sklopu projekta Urbane intervencije in ozelenitve, ki je pomenil eno redkih urbanih intervencij v središču Ljubljane ter obenem novo možnost kulturne revitalizacije mesta, opremljena tudi z majhnimi likovnimi instalacijami, klopmi, novimi napismi in označevalnimi tablam, drevesa na ulici ter rože na oknih in v samokolnicah pa ustvarjajo prijetno vzdušje v strogem centru mesta in nudijo včasih nujen pobeg od mestne gneče.

Na Križevniški ulici so zato postavljene tudi domiselne klopi, namenjene druženju, branju ali le prijetnemu počitku. Popisane z imeni in kratkimi opisi »križevniških« ustvarjalcev in pomembnih stanovalcev ter opremljene s knjižicami, pripetimi ob strani, pa zgodovino ulice in četrti predstavijo tako v slovenščini kot v angleščini. Fasciniran nad bogato zgodovino le dvesto metrov dolge Križevniške ulice, ki jo je do tedaj marsikdo celo spregledal, je Robert Waltl že takoj ob prihodu Mini teatra namreč začel odkrivati zanimiva imena nekdanjih »sosedov« Mini teatra – od Prešerna, Kosovela, Linhartarja, Valvazorja in Preglja do slikarja Jelovška, kiparja Robba, mecena Blaža Chrobatha in njegove hčere Luize Pesjakove ter Čopa,

Foto: MADSTER

Otvoritev Kulturne četrti Križevniška s performansom *Jaz, po katerem se lahko imenuje Ljubljana* je počastila tudi 70. letnico Tomaža Šalamuna.

Foto: Miha Fras

Direktor Mini teatra Robert Waltl je tudi priljubljeni ljubljanski dedek Mraz.

Foto: Miha Fras

Srednjeveški dnevi v Ljubljani, ko se z Mini teatrom odpravimo na popotovanje v pretekla stoletja.

Foto: Miha Fras

Foto: Nada Žgank

Že leta 2003 je *Schneewittchen After Party* Mini teatru prinesla tudi prvi Borštnikovi nagradi.

Zabavna *Mizica, pogrni se* z Aljažem Jovanovičem in Joseom.

Foto: Miha Fras

Nepozabna Zvezdica Zaspanka Franeta Milčinskega – Ježka.

Smoleta, Ane Jelovškove in Zoisa, ki je v svoji palači gostil celo papeža in tudi kneza Metternicha. Enako zanimivi in ustvarjalni pa so tudi današnji stanovalci Križevniške, zakonca Helena in Urban Koder, Aldo Kumar, Alan Hranitelj, če omenimo le njih.

V letu 2011 je otvoritev kulturne četrti Križevniška Mini teater obeležil s performansom po pesmih Tomaža Šalamuna *Jaz, po katerem se lahko imenuje Ljubljana*, ki je potekal na desetih različnih lokacijah med Križankami in Ljubljano in v katerem so sodelovali igralci iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Južne Amerike in Francije. »S prireditvami, kot je bila ta, želimo Ljubljance zvabiti na ulico, da se družijo in so ponosni na izročilo Križevniške,« pravi Robert Walzl. »Šalamunova sedemdesetletnica pa ni bila le idealna priložnost, da se z Ivico Buljanom oddolživa temu velikemu svetovljanu, pač pa smo s performansom odkrivali tudi vse skrite koticke, ki jih ponuja Križevniška z okolico.« Tako se želja snovalcev, prenesti umetnost in energijo življenja iz gledališča tudi na ulico, uspešno uresničuje.

In kaj naj rečemo na koncu? Dobrodošli v Mini teatru na Križevniški: na lutkovni predstavi za otroke, gledališki predstavi za odrasle, otvoritvi razstave ali literarnem večeru, koncertu ali zgolj na sprehodu po eni najlepših ljubljanskih ulic, kjer boste tudi v najbolj vročih poletnih dneh našli senco in počitek, pozimi pa dovolj snega za kepanje ali sneženega moža. Vsako nedeljo, že 15 let, pa vas pričakujemo tudi v naši šarmantni dvorani v Mini teatru na Ljubljanskem gradu.

Foto: Janina Žagar

Pester program festivala Mini poletje spremljajo tudi ustvarjalne delavnice za otroke.

Lepšega komplimenta si človek težko zaželi. K atmosferi pa zagotovo pripomorejo tudi vsi moji sodelavci, ki skupaj z mano skrbijo tako za organizacijo kot za izvedbo predstav.

Kako pa ste uspeli v oživiljanje Križevniške ulice pritegniti tako rekoč vse tukajšnje ustvarjalce in kako ste pri tem projektu sodelovali z mestnim vodstvom?

Že ko smo z mojim denarjem, denarjem Ivica Buljana in sredstvi norveškega finančnega mehanizma ob podpori donatorjev začeli tu graditi gledališče, sem začel raziskovati Križevniško ulico. Želel sem si gledališče prenesti tudi na ulico oziroma k sosedom. Prva naloga je bila zgodovinsko raziskati, kdo je tukaj živel. Odkril sem fantastične podatke o kulturni zgodovini teh dvesto metrov ulice, za katero polovica Ljubljančanov sploh ne ve, kje je. Kaj bi bila pravzaprav Ljubljana brez svojih pesnikov, mislecev, mecenov, znanstvenikov, slikarjev ..., ki so tukaj živeli, ustvarjali ali se le zadrževali in družili s prijatelji: Kosovel, Prešeren, Luiza Pesjak, Čop, Vodnik, Mrak, Matej Bor, Zois, nobelovec Pregl, Jelovšek, Robba, Debevec, pa Möderndorfer in Predin, Koder, Kumar.

Prebivalcem in Ljubljančanom smo želeli predstaviti zgodovino in kulturni potencial ulice, jih v mediteranski maniri spraviti na ulice, da se začnejo družiti in da so ponosni na izročilo Križevniške. Postavili smo klopi, posadili drevje in rože. Šalamunova sedemdesetletnica je bila idealna priložnost, da se z Ivico oddolživa temu velikemu svetovljanu. Performans je bil po eni strani *hommage* Šalamunu, po drugi pa odkrivanje vseh skritih koticov, ki jih Križevniška z okolico ponuja.

Ulica je postala turistična atrakcija in ena najbolj fotografiranih ljubljanskih ulic. Nas pa v zadnjem letu močno moti vse večja agresivnost vandalov, ki nam uničujejo ulico in kradejo rože in nasade, bruhajo in urinirajo po ulici, smetijo ter razbijajo okna. Da o nočnem neredu sploh ne govorim. Večina teh ljudi se do mrtvega opija v do jutranjih ur odprti gostilni Pod skalco, ki je zaradi takih gostov postala eno najbolj neuglednih mest v Ljubljani in sramota naše ulice.

Pripravljate srednjeveške dneve in Ljubljano razveseljujete z dedkom Mrzom, imate v mislih še kakšen tovrsten projekt?

Ja, zelo se veselimo leta 2014, ko bomo praznovali 2000 let Emone in želim si pripraviti posebne dogodke v rimskem slogu. Pripravljamo tudi zanimivo instalacijo o Judih na Židovski ulici in stezi. Posebej sem ponosen, da smo uspeli v Ljubljani v petnajstih letih ustvariti čudovit sprevod dedka Mrza, ki ga vsako leto pričaka ogromna množica. To je dogodek, ki se ga vsi vsako leto v Mini teatru še posebej veselimo. Srednjeveški dnevi prihajajo iz mojega fantovskega sanjarjenja o viteških turnirjih z vitezi in damami. To niso samo etnografske sanje, ampak prikazujejo otrokom, da naša kultura ne obstaja samo od trenutka individualnega pojmovanja sveta, ampak da so vanjo vtakane generacije, ki so izboljševale svet. Srednji vek je ogromno obdobje, v katerem se je svet iz teme zaostalosti razvil v urbano kulturo, katere nasledniki smo.

Kakšno občinstvo si je ustvaril Mini teater na novi lokaciji in koga med umetniki si še želite pritegniti v svoj umetniški krog?

Izbiramo divja, kaotična dela, ki izzivajo domišljijo, ki so nekonvencionalna, imajo posebnega duha. Posebno pozornost posvečamo gledališču za otroke, saj sem prepričan, da imajo tudi najmlajši otroci pravico in morajo videti kvalitetno umetniško delo v vseh segmentih, od teksta, vizualne podobe do igralskih kreacij. Tako razvijamo potrebo po gledališču in negujemo kultivirane mlade osebe. Gledališče je preprosto »draga« umetnost in zato se moramo boriti, da bo dostopna ne samo elitam, ampak široki publiki. Zato brez subvencij seveda ne moremo delovati. Naša publika so tako starši z otroki, študentje, mladi intelektualci kot tudi upokojeanci. Spoznali smo, da so upokojeanci izjemno odprta publika, željna novih izzivov. To me ne preseneča, saj so bili konec koncev po 2. svetovni vojni priča izjemnemu razvoju, poslušali so najboljšo glasbo in so še danes vitalni in željni dobrega gledališča. Mislim, da imamo krasno publiko, vsak teden pa nas odkrivajo novi gledalci.

Kakšni pa so vaši načrti za razvoj gledališča in kako vidite svoje gledališče kot del Ljubljane?

Želim si, da bi Mini teater pod svojo streho stalno privabljal mlade generacije, ne le publike, ampak tudi ustvarjalcev. Ivica Buljan je svoje najboljše predstave napravil v Mini teatru. Pri nas je debitiral Miloš Lolić, ki je danes priznan evropski režiser. Tudi veliko igralcev se je pri nas prvič predstavilo še v obdobju študija na igralski akademiji, obenem pa na našem odru stojijo na odru z izjemnimi igralci od Milene Zupancič, Marka Mandiča, Pie Zemljič, Jurija Součka, Polone Vetric, Igorja Samoborja, Janeza Starine, Sandija Pavlina, Nika Goršiča, Radka Poliča, Jožice Avbelj, Polone Juh, Saše Tabakovića, Janje Majzel do Josea, Aljaža Jovanovića, Nine Ivanišin, Primoža Pirnata, Jureta Henigmmana. Žal ne morem naštetih vseh naših čudovitih igralcev, saj jih je že več kot 150 v našem »miniansamblu«.

Zato tudi naš novi dizajn odpira novo stran komunikacije. V Mini teatru bo v letošnjem letu svojo prvo gledališko predstavo po svojem lastnem tekstu pripravil mladi Nejc Gazvoda, naš odlični mladi pisatelj in filmski režiser. K nam prihajajo svetovni režiserji, kot sta Pascal Rambert iz Francije in Kanadčan Mark Lawes. Se že veselim vseh korakov v kreativno in novo. Verjamem, da je Mini teater eden od izjemno dragocenih kulturnih biserov, ki jih ima Ljubljana.

Dnevni centri aktivnosti za starejše II

Fotografije: Robert Ribič

Tečaj klekljanja v Dnevnem centru aktivnosti za starejše na Gosposvetski 4.

DCA Gosposvetska 4

Dnevni center aktivnosti za starejše v središču mesta pri kavarni Evropa smo obiskali zjutraj. Jutranji obisk nas je prepričal, da so starejši občani in občanke Ljubljane vitalni, veseli in tudi praktični, kajti vsako minuto prostega časa preudarno izrabijo za pridobivanje novega znanja, ustvarjanje in dobro počutje. Sabina Fridl, strokovna sodelavka DCA Gosposvetska 4, pa poskrbi za sproščeno vzdušje ob kavici in čaju.

Terezija Zajec, upokojenka

Najprej bi pohvalila ljubljansko občino, ker nam omogoča različne brezplačne tečaje in aktivnosti. Spomladi letos sem začela hoditi na tečaj za klekljanje. Začetni tečaj je precej naporen, je pa res, da klekljanje pomirja in krepi možgansko aktivnost. V skupini pri klekljanju nas je približno 15 upokojenk, ki se

zelo dobro razumemo. Prav tako redno hodim na jogo in telovadbo, ob lepem vremenu pa smo imeli nordijsko hojo. Z eno besedo, tukaj mi je zelo lepo in rada imam druženje.

Jožica Hegler, upokojenka

Lahko rečem, da mi rekreacija veliko pomeni. Ni mi težko vstati zgodaj in priti v Ljubljano na telovadbo in druge dejavnosti. Ko je lepo vreme, se iz Medvod pripeljem s kolesom. Aktivna sem na jogi, posebej pri praktičiranju pranayame. Hodim tudi na tečaj angleščine. Všeč mi je, ker mesečna članarina v višini sedem evrov velja za vse dnevne centre aktivnosti za starejše. Tukaj si zapolnim prosti čas in se sprostim.

Irena Grdun, upokojenka

Tukaj mi je vse všeč, ker so programi zelo pestri. Lahko se sprostimo duševno in telesno. Iz rekreacijskega programa sem si izbrala telovadbo in pilates, za duševno sprostitev pa hodim na jogo. Tukaj praznujemo tudi rojstne dneve in smo zelo vesela družba.

Terezija Zajec

Jožica Hegler

Irena Grdun

Jožica Lozej

Ana Medved

Marina Milanič

Vera Tome

Darinka Truden

Jožica Lozej, upokojenka

Tukaj si vzamem čas za svoje telesno in duševno zdravje. Rada bi pohvalila strokovne sodelavke v centrih, organizacijo in tudi mentorje, ki vodijo programe.

DCA Puhova 6

Center deluje v pritličju stanovanjskega bloka. Obiskali smo ga ravno v času, ko so upokojenke čakale na delavnico slikarstva. Ob čaju in kavi smo začeli pogovor o rekreaciji in izvedeli, da so tri upokojenke iz tega centra sodelovale na lanskem ljubljanskem maratonu. Uspešno so pretekle desetkilometrsko progo. Na maratonu je sodelovalo 27 tekačev in tekačic iz vseh dnevnih centrov aktivnosti za starejše, za kar si zaslužijo vso pohvalo.

Ana Medved, upokojenka

V center prihajam skorajda štiri leta in se tukaj počutim zelo dobro. Pred nekaj časa sem hodila na krožek trebušnega plesa, letos pa redno obiskujem telovadbo in jogo. Aktivna sem tudi na delavnici slikarstva. Ko bomo pripravile razstavo, pridite pogledat, kaj smo ustvarile. Pri slikanju uporabljam tehniko olja na platnu. Doslej sem naslikala pet slik, med njimi tudi ženski akt. Moja najbolj priljubljena slika je nostalgичni motiv, ki uprizarja peko kruha v stari krušni peči. Lani smo se ob strokovnem vodstvu skupaj pripravljali na ljubljanski maraton. Čeprav nam je nagajal sneg, se nismo dali slabemu vremenu, prav nasprotno, vzdušje je bilo enkratno, zlasti na startu, kjer smo začeli tek ob glasbeni spremljavi.

Marina Milanič, upokojenka

Center obiskujem zadnjih pet let, odkar sem v pokoju. Moj konjiček je igranje kitare in petje. Tečaja kitare tukaj nimamo, zato igram doma. Glasba me sprošča in bi rada, da bi imel kakšen naš od naših centrov tudi glasbeno delavnico za različne inštrumente. Hodim na tečaj španščine in kar lepo napredujem. Aktivna sem tudi v slikarskem krožku, redno telovadim, zlasti zjutraj, ko se razgibam, da sem sveža ves dan. Ob večernih urah sama delam vaje za hrbtenico in sem zelo disciplinirana, ker se zavedam, da mi telovadba pomaga. Družabni trenutki v tem centru so prava poslastica za vse nas, ker imamo zelo dobre svetovalke in mentorice.

Vera Tome, upokojenka

V centru obiskujem delavnico risanja in slikanja, ki mi pomeni veliko. Nekaj slik sem že naredila in se veselim razstave, ki bo v novembru in decembru. Od samega začetka sem se zelo dobro ujela s skupino in se tukaj odlično počutim. Hodim na tečaj španščine, v centru na Gosposvetski pa sodelujem v pevskem zboru. Rada bi se posebej zahvalila naši svetovalki Tanji, ki je tudi mene zelo lepo sprejela in je za vse nas enkratna osebnost.

Petje mi tudi veliko pomeni, prav tako druženje s kolegicami iz pevskega zboru.

Darinka Truden, upokojenka

Vrsto let sem v sebi potiskala željo po slikanju. Takoj ko sem se upokojila, sem se tukaj vpisala na slikarsko delavnico in upam, da bom tudi kaj lepega naslikala. Dejavnosti, ki me še zanimajo, so trebušni ples in ročne spretnosti. Tukaj so mi všeč tudi družabni pogovori ob kavi.

Mirjana Ribič

Pomoč najemnikom stanovanj

Svet za varstvo pravic najemnikov v Mestni občini Ljubljana

Fotografiji: Dunja Wedam

Stanovanjski soseski Polje II in Celovski dvori z neprofitnimi najemnimi stanovanji Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana.

Svet za varstvo pravic najemnikov v Mestni občini Ljubljana (SVPN) je bil ustanovljen z odlokom Mestnega sveta MOL leta 1997. V polni zasedbi je začel delovati v začetku leta 2000 pod vodstvom prve predsednice sveta dr. Srne Mandič.

Svet je takoj na začetku svojega delovanja sprejel načela, ki temeljijo na splošnih ciljih in vrednotah, ki jih je sprejela Republika Slovenija in izhajajo iz njenih mednarodnih zavez na podlagi Agende Habitat, Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter Evropski socialni listini. Osnovno vodilo Sveta, ki izhaja iz teh dokumentov, je prizadevanje za uveljavljanje in varovanje standardov v najemnem sektorju, upoštevanje pravice do stanovanja, pri čemer mora biti stanovanje primerno, razpoložljivo in cenovno dosegljivo ter njegovo uživanje pravno varovano.

Pristojnosti in naloge

Sveta za varstvo pravic najemnikov

Svet je s svojim načinom delovanja odpiral prostor, v katerem so nastajale pobude in nekatere konkretne rešitve na področju stanovanjskega najema v smeri sodobnega, pluralnega, kakovostnega storitvenega sektorja s pregledno ekonomsko podlago in pomembno vlogo v sistemu stanovanjske oskrbe, četudi so njegove naloge določene in omejene z zakonom.

Svet pa se ves čas delovanja poleg splošnih tem, povezanih z najemom, srečuje tudi s povsem konkretnimi nalogami in vprašanji. Ker je po svoji naravi posvetovalno telo Mestnega sveta in nima izvršnih pristojnosti, se je kot ključno izkazalo dobro sodelovanje predvsem z Javnim stanovanjskim skladom MOL in mestnimi strokovnimi službami ter drugimi organizacijami in ustanovami, ki delujejo na stanovanjskem področju.

Med najpomembnejšimi nalogami SVPN je spremljanje uresničevanja obveznosti lastnikov najemnih stanovanj. Poudariti je treba, da Svet ne deluje le za najemnike v stanovanjih Javnega stanovanjskega sklada MOL, pač pa tudi za vse druge najemnike v tržnih najemnih razmerjih (študente, najemnike v tržnih stanovanjih, najemnike bivalnih enot ipd.). Prav pri delu s temi kategorijami najemnikov se je izkazalo, kako pomembno je varovanje pravic najemnikov, zato Svet posebno pozornost namenja socialno ogroženim posameznikom, starejšim občanom ter občanom, invalidnim osebam ter mladim družinam.

Najpogostejše kršitve najemnih razmerij

Svet ugotavlja, da do najpogostejših kršitev najemnih razmerij prihaja pri sklenitvah in odpovedih najemnih razmerij, pri obračunavanju najemnin in obratovalnih stroškov, na področju vzdrževanja in uporabe stanovanj, glede predkupnih pravic prejšnjih imetnikov stanovanjske pravice, velike težave pa imajo tudi nekateri najemniki v denacionaliziranih stanovanjih.

Naštete težave, ki za nekatere kategorije najemnikov žal postajajo stalnica, so Svet spodbudile, da ponudi brezplačno strokovno pravno pomoč za najemnike stanovanj v Mestni občini Ljubljana. Trenutno brezplačno pravno pomoč najemnikom v Mestni občini Ljubljana nudi zunanji pogodbeni partner Zdrženje najemnikov Slovenije. Svetovanje za najemnike

poteka vsak torek od 17. do 20. ure v prostorih na Tavčarjevi ulici 3. Najemniki lahko dobijo nasvet osebno, po telefonu in po elektronski pošti, lahko ali pa tudi pisno v obliki neobveznih pravnih mnenj in priporočil.

Aktivno spremljanje nacionalnega in občinskega stanovanjskega programa

Trenutno sedemčlanskemu Svetu že drugi mandat zapored predseduje dr. Samo Uhan. Med prvenstvenimi nalogami, ki si jih je Svet zadal na začetku novega mandata, so predvsem aktivnosti v zvezi s sprejemanjem novega Nacionalnega stanovanjskega programa 2013–2022, spremljanje letnega programa Javnega stanovanjskega sklada MOL in poslovne politike SSRS za obdobje 2012–2016, izdelava raziskave na področju izboljšanja najemnih stanovanj v Mestni občini Ljubljana ter izid pravno-informacijske brošure za najemnike stanovanj v MOL. Seveda pa lahko Svet vse našete naloge opravlja le z dobrim sodelovanjem ustanoviteljice in s pomočjo strokovnih služb Mestne občine Ljubljana, kar se je kot izjemno dobro pokazalo v preteklih letih delovanja Sveta za varstvo pravic najemnikov v Mestni občini Ljubljana.

Več o dejavnosti Sveta si lahko preberete na spletni strani Mestne občine Ljubljana, kot tudi na spletni strani Zdrženja najemnikov Slovenije. Če torej potrebujete informacije ali pa menite, da so kršene vaše pravice v najemnem razmerju, vas vabimo, da pomoč poiščete na Svetu za varstvo pravic najemnikov v Mestni občini Ljubljana, kjer vas bodo z veseljem sprejeli.

Kontakti: Zdrženje najemnikov Slovenije, Tavčarjeva ulica 3, 1000 Ljubljana, T: (01) 43 12 324, M: 040 829 428 oz. +386 (0)31 886 402, E: info@zdrzenje-najemnikov.si, W: www.zdrzenje-najemnikov.si, uradne ure: vsak torek od 17.00 do 20.00 ure.

Več o nas: <http://www.ljubljana.si/si/mol/mestni-svet/drugi-organi-mol/svet-za-varstvo-pravic-najemnikov-stanovanj/>

Zgodbe Zavoda za oskrbo na domu

**KDO PA STE VI,
KDO PA SEM JAZ?**

Zvezdana Juras

»Saj sploh nimam otrok,« pravi gospod, ki ga že nekaj časa obiskujem na njegovem domu. Ko se ozrem, po licih njegove hčere polzijo solze. Prešine me misel: »Kdo tukaj bolj trpi, oče ali hči?«

Odklenem vrata njene hiše in jo zagledam. Oblečena v zimski plašč, obuta v zimske škornje, s kučmo na glavi, čeprav je poletni čas. Njene oči igrivo žarijo, ko reče: »Krasno, da ste že prišli, zdaj pa brž na avtobus in k meni domov, boste videli, kako je tam lepo.«

Kako naj se odzovem?

»Dober dan, vam je vrata odprla moja žena?«

Gospodu je žena umrla pred skoraj dvajsetimi leti. Kaj naj rečem?

»Kdo pa ste vi?« me vpraša gospa, ki jo obiščem vsak dan.

Kdo pa sem jaz? Ime mi je Zvezdana Juras, zaposlena sem na Zavodu za oskrbo na domu Ljubljana kot socialna oskrbovalka. Vsak dan se pri svojem delu srečujem s podobnimi primeri, kot sem jih opisala zgoraj.

Kaj bom, ko bom velika, so me v otroštvu pogosto spraševali odrasli. Morda bom učiteljica, zdravnica, glasbenica, kiparka, trgovka, športnica ...

Postala sem socialna oskrbovalka. Starejšim osebam nudim pomoč v okviru storitev, ki jih nudi Zavod za oskrbo na domu Ljubljana. Nihče pa me še ni vprašal, kaj bom, ko bom stara in če bom takrat hudo bolna, nepokretna, dementna ...? Če ne bom prepoznala osebe, ki me bo vsak dan obiskala, če bom lastnima otrokoma rekla, da sploh nimam otrok, če bom pozabila, kje živim, in odtavala v neznanu, pozabila ugasniti plin ali zapreti vodo? Če bom hudo bolna in se z boleznijo ne bom sprijaznila, brezvoljna, melanholična? Ali pa bom imela hude bolečine, ki jih nič ne ublaži in bom verbalno in fizično agresivna. Morda bom zanemarjena jaz in tako tudi moj dom. Lahko se zgodi, da bom nepokretna in mi bo nerodno in zelo neprijetno, če mi bo kdo ponudil pomoč. Mogoče je, da bom prepričana o svoji samostojnosti ter zanikala, da potrebujem pomoč, čeprav bo to očitno. Kaj pa, če ...? Bo že, kot je namenjeno.

Pa vi, ste že kdaj razmišljali o tem? Vsekakor vem, da bom takrat vesela obiska socialne oskrbovalke ali oskrbovalca, četudi tega mogoče ne bom znala pokazati. Hvala ustanoviteljici Mestni občini Ljubljana in vsem, ki delujejo na Zavodu za oskrbo na domu Ljubljana.

Strokovnjaki podjetja Abelium so iz nemogočega ustvarili mogoče

Mirjana Ribič

Na 7. Forumu inovacij za leto 2012, ki ga je organizirala agencija JAPTI, so strokovnjaki podjetja Abelium dobili nagrado za najboljšo storitveno inovacijo – aplikacijo za pametne telefone iOliva. Abelium d.o.o. je visokotehnoško podjetje in član Tehnološkega parka Ljubljana. Njegovi strokovnjaki so z novim projektom naredili revolucionarno aplikacijo za napovedovanje kakovosti in količine letine oljčnega olja. Za številne nepoznavalce te analize je aplikacija znanstvena fantastika, na veselje lastnikov plantaž oliv in predelovalcev olivnega olja pa je resnična in uporabna znanost. Klasični postopki preverjanja kakovosti letine in količine oljčnega olja v laboratorijih so bili namreč doslej dokaj zamudni. Nova metoda je v bistvu plod napredne računalniške tehnologije in dodanega znanja naših strokovnjakov. Z natančnimi podatki iz aplikacij so zelo zadovoljni španski predelovalci olivnega olja, dobra novica pa se je že razširila po Evropi in svetu. Poleg te nove revolucionarne aplikacije so se v podjetju Abelium specializirali za izvajanje raziskav na področju zahtevnih problemov, ki jih srečujemo v gospodarstvu in industriji, ter za razvoj znanj, standardov, tehnologij, orodij, rešitev in modelov, ki bodo omogočali dodaten razvojni potencial in tehnološki napredek naročnikov. O inovacijah v Abeliumu smo se pogovarjali z Damijanom Omerzom, vodjem operacij v podjetju.

Foto: arhiv Abelium

Revolucionarna aplikacija za pametne telefone iOliva, s katero je mogoče napovedati kakovost in količino oljčnega olja, plod napredne računalniške tehnologije in dodanega znanja visoko usposobljenih strokovnjakov podjetja Abelium.

Aplikacija iOliva asociira na stare in nove nasade oliv, ki so zanimivi za umetniške fotografe. Kje ste dobili navdih, da ste naredili aplikacijo, ki s pomočjo fotografije poda zelo natančne podatke o lastnostih olivnega olja? Kako bi bralcem razložili, kaj je iOliva?

Razvojno-raziskovalni projekt smo v podjetju Abelium d.o.o. uspeli razviti v zmogljivo inovacijo iOliva, ki uporabnikom omogoča enostavno in hipno napovedovanje količine in kakovosti letine oljčnega olja. S pomočjo pametnega telefona in mobilne aplikacije uporabnik posname fotografijo vzorca oliv, računalniški algoritem v oblaku pa s pomočjo strojnega vida in drugih analiz iz slike razbere vse ključne parametre, na podlagi katerih smo sposobni z dovolj veliko natančnostjo napovedati, kakšna je vsebnost olivnega olja v posnetem vzorcu in kakšna je kislost, torej kakšen bo predviden delež prostih maščobnih kislin, ki močno določajo kakovost olja. S tem zamenjujemo metode analiziranja oliv v laboratorijih in močno skrajšujemo čas, ki je potreben, da bi pridelovalec ali kupec oliv prišel do zelenih informacij o količini in kakovosti pridelka.

Kako so na aplikacijo reagirali kupci oliv in kako pridelovalci? So se pojavili kakšni pomisleki?

Doslej večina partnerjev, ki smo jim pokazali inovacijo iOliva, ni mogla verjeti, da je kaj takega sploh mogoče narediti. To, da smo sposobni iz fotografije napovedati količino olivnega olja, se jim je zdelo preprosto nemogoče. Naš naročnik in španski industrijski partnerji so z rezultati napovedi zelo zadovoljni, potrdili so nadaljevanje projekta, tako da resnejših pomislekov – po preboju, ko smo pokazali, da je ta kompleksen problem mogoče rešiti – ni bilo.

Kako se prodaja vaša aplikacija v EU?

Trenutno smo v fazi izbire poslovnega modela, zato aplikacija iOliva v prosti prodaji še ni na voljo. Smo v aktivnih pogovorih s potencialnimi investitorji, ki bi s svežim kapitalom ali odkupom inovacije lahko zagotovili hiter prodor na globalni

trg. Generalno gledano, se kažeta dve realni možnosti. Ali inovacijo iOliva za zelo sprejemljivo ceno ponudimo pridelovalcem posameznikom in jim na ta način pomagamo pri določanju nakupnih ali prodajnih cen oljk ali pa jo skrbno predamo v uporabo španski oljčni industriji, ki obvladuje kar 50 odstotkov svetovne proizvodnje oljčnega olja.

Koliko časa ste delali na aplikaciji in ali je edinstvena v svetu?

Na projektu iOliva že nekaj let sodeluje multidisciplinarna ekipa vrhunskih strokovnjakov tako na področju vzorčenja oliv kot pri razvoju predikcijskega algoritma. Po naših informacijah podobne rešitve drugje še niso razvili, zato želimo inovacijo iOliva dolgoročno nadgrajevati in uporabnikom ponuditi nove aplikacije. Razvijamo že mobilno aplikacijo iAvocado, ki bo potrošnikom v trgovinah omogočila hipno oceno zrelosti avokada in jim tako olajšala nakup.

Lastnik inovacije iOliva je gospod Max Ernst Nielsen, ustanovitelj podjetja iiii-o. Ltd, ki je tudi poslovni partner podjetja Abelium d.o.o. Nam lahko zaupate, kje ste se spoznali z njim, od kdaj sodelujete ter koliko kapitala je vložil v vaš projekt?

Srečali smo se na Tehnološki agenciji Slovenije, kjer smo sodelovali pri projektu Valor, prenosu raziskovalnih rezultatov na trg. G. Max Ernst Nielsen je hitro ugotovil, da imamo dovolj vrhunskih strokovnjakov, znanja, izkušenj in zagnanosti, tako da smo že po prvih poskusnih raziskavah uspeli vzpostaviti trdno medsebojno zaupanje. V projekt iOliva je Max Ernst Nielsen doslej vložil že več kot pol milijona evrov.

Kateri vaši projekti so že uporabni v industriji?

Trenutno poleg rešitev, povezanih s strojnimi vidom, aktivno razvijamo dva globalno zanimiva produkta. Platforma

route.Plexor, ki je namenjena analizi in optimizaciji kompleksnih logističnih poti in procesov, in platformo net.Plexor, ki jo je mogoče uporabiti na področju analiz in vizualizacij velikih omrežij in velikih količin podatkov.

Kaj vam pomeni timsko delo in koliko je zaposlenih v vašem podjetju?

Timsko delo, medsebojno sodelovanje in dobri odnosi so osnova za uspeh, zato se v podjetju trudimo, da bi jih ohranjali na kar najvišji ravni. V podjetju aktivno sodeluje 15 vrhunskih strokovnjakov, glede na zahteve projektov pa sodelujemo tudi s številnimi zunanji strokovnjaki, inštituti in fakultetami.

V času velike gospodarske krize ne le v Sloveniji, temveč tudi po svetu, se investitorji odločajo zelo počasi in so tudi previdni. Kakšno je vaše mnenje o vlaganjih?

Po poku nepremičniškega balona v ZDA leta 2006–2007 je sledil pok finančnega balona in ta pok še vedno odmeva. Zadnji dve leti močno odmeva tudi po Sloveniji. Lahko bi rekel, da se je kriza najmočneje izrazila v obliki nelikvidnosti in neodločnosti. Podjetja teže pridobivajo sveža sredstva, ki bi jih namenjala raziskavam in razvoju, naročniki o njih razmišljajo veliko dlje kot v času konjunktura.

Ali je partnerstvo s tujimi investitorji prednost in zakaj?

Vsekakor. V grobem lahko rečem, da je pri tujih investitorjih veliko bolj pomembno natančno spoštovanje dogovorov, predvsem ustnih, ki enako trdno držijo kot podpisane pogodbe, ter seveda doseganje in preseganje dogovorjenih rezultatov. To nam ustreza. Seveda je prednost tudi ta, da zadovoljni tuji investitorji lažje vzpostavijo nadaljnje globalne poslovne povezave za nove projekte.

Replika je vrednota, spomin in dediščina

Galeriji Rustika na Stritarjevi 9 in na Ljubljanskem gradu

Fotografiji: Mirjana Ribič

Galerija Rustika na Ljubljanskem gradu, ki je poleg istoimenske galerije na Stritarjevi ulici v lasti mojstra rokodelskih umetnin, replik slovenske etnološke dediščine, Janka Mlakarja.

Janko Mlakar, tudi predsednik Sekcije mestnih trgovcev, med razkošno zakladnico izdelkov slovenske umetnostne obrti v svoji galeriji.

Sodobno življenje si težko predstavljamo brez interneta, mobilnih telefonov in hitrih avtomobilov. Hitenje in odtujenost od tradicionalnih družinskih vrednot pa nas čedalje bolj vračajo k dediščini in iskanju starin, ki nas čustveno povežejo s toplino doma. Marsikomu se zbudijo spomini na srečno otroštvo pri dedku in babici, ko zagleda stensko omarico ali pa vitrino z risbami nageljniovih šopkov. Iz teh spominov zadišijo babičini slastni piškoti, domača marmelada in še kaj ... Predmeti, ki sodobnega človeka povezujejo z zgodovino in družinskimi spomini, so čedalje bolj redki, zato pa obstaja mojstrsko rokodelstvo – izdelovanje replik. S tovrstnim mojstrstvom smo se spoznali v podjetju Center rokodelstva d.o.o., ki ima dve galeriji: eno na Stritarjevi ulici 9 v Ljubljani, v bližini Mestne hiše, in drugo na Ljubljanskem gradu. Galeriji sta rasli vzporedno z nekdanjim zavodom Rustika, ki sta ga ustanovila Janko Mlakar in njegova pokojna soproga Zdenka Mlakar. Oba sta izdelovala vrhunske replike iz dediščine širšega slovenskega alpskega prostora.

Ponudba slovenskih rokodelskih mojstrovine

Janko Mlakar je posebej ponosen na svojega odličnega učitelja **Jožeta Lapuha** iz Ljubljane, ki je vrhunski mojster klasičnega rezbarstva in pozlatarstva. Pred leti so zavod Rustika preoblikovali v Center rokodelstva d.o.o. in s tem razširili svojo ponudbo rokodelskih mojstrovine. V obeh galerijah prodajajo in razstavljajo številni slovenski rokodelski mojstri. Med izdelki naj omenimo le nekatere: kmečke skrinje, panjske končnice, lesene svečnike, izdelke iz slame, šatulje, tabelne slikarje, kovinske in lesene zmaje, simbol Ljubljane, velikonočne pirhe gospe **Šafarič** iz Maribora, remenke (pirhe) iz Prekmurja, drsanke ali velikonočne pirhe iz Bele krajine in drugih krajev Slovenije ter izdelke iz lesa, železa, keramike itd. Poseben prostor v galeriji na Gradu pa imajo slike Ane Mlakar, 92-letne mame Janka Mlakarja, ki je ljubiteljska slikarka in na slikah upodablja šopke cvetja, simbol slovenskih domov, krajine in gora. Lahko bi rekli, da je galerija Rustika zakladnica slovenske umetnostne obrti, ki ima svoje poslanstvo.

Problem trženja

Janko Mlakar je predsednik Sekcije mestnih trgovcev Ljubljana in z njim smo se med drugim pogovarjali o problemih trženja izdelkov slovenske obrti, ki pri domačih

in tujih strokovnjakov dobivajo najvišje ocene za rokodelske mojstrovine. Takoj na začetku pogovora nam je povedal, da prodaja ne gre dobro, ker so časi težki, tujci pa kupujejo malenkosti, ki stanejo le nekaj evrov. Nekoč so tujci pri njem naročali skrinje in čakali, da jih poslika, danes pa je ta izjemni slovenski kos pohištva zelo težko prodati. Njegova ideja je bila, da bi imeli galerije po vsej Sloveniji, v vseh turističnih krajih, vendar je ta projekt zaradi krize ustavljen. Naš prijazen sogovornik se je pred nekaj leti upokojil in vodenje galerij prepustil sinu. Kot upokojenec ima veliko dela z repliciranjem panjskih končnic, zibelk, kmečkih skrinj, kuhinjskih omar in drugih mojstrovine.

Ohranjanje slovenske etnološke dediščine

Mlakarjevo ustvarjanje je usmerjeno ne le k boljši prodaji vrhunskih izdelkov domače obrti, temveč tudi k ohranjanju slovenske etnološke dediščine. O repliki kot zahtevnem mojstrskem rokodelstvu **prof. dr. Janez Bogataj** v enem izmed katalogov galerije Rustika piše: »O repliki govorimo šele takrat, ko je pred nami popolna kopija, torej ponovitev nekega 'originala'. Učinek popolne identičnosti se doseže tudi z uporabo repliciranih tehnologij in ne le s kar najbolj primerljivo likovno podobo. Izdelovalci replik ali replikacij ne ponovijo le formalne podobe originala, ampak vse

njegove podrobnosti in celo pomanjkljivosti (npr. poškodbe, manjkajoče dele idr.). Zato so posamezne dejavnosti v zvezi z izdelavo najrazličnejših replik zahtevna mojstrska rokodelstva.« Janko Mlakar se je začel ukvarjati z mojstrskim rokodelstvom približno pred 40 leti in danes kot upokojenec uživa v repliciranju, panjske končnice celo replicira s staro tehniko. »Vezivo za tempera barve pri poslikavi panjskih končnic se imenuje kazein in je narejeno iz skute in apna. Mešanica teh dveh sestavin daje poseben lesk in barve so zelo obstojne,« nam pove. Posebej je ponosen na svojo repliko baročnega predalnika iz srebe 18. stoletja, ki ga odlikujejo lesne intarzije, torej oblaganje s furnirji, kar zahteva vrhunsko znanje in poznavanje mizarških, lesnih in konstrukcijskih zakonitosti.

Priznanje zlata vitica

Poleg galerije in delavnice v Črni vasi blizu Ljubljane ima Janko Mlakar tudi mizarško delavnico. Sam dela okvirje za slike in druge izdelke umetnostne obrti v lesu. Vsi rokodelski izdelki v galeriji Rustika na Ljubljanskem gradu in v galeriji Rustika na Stritarjevi ulici 9 v Ljubljani so prestali stroga merila komisije na Obrtni Zbornici Slovenije in imajo oznako Rokodelstvo Art&Craft Slovenija. Za svoje mojstrsko rokodelstvo je Janko Mlakar leta 2006 prejel najvišje slovensko priznanje zlata vitica, ki ga podeljuje Obrtna zbornica Slovenije.

KATJA MACAN

Nada Breznik

Fotografiji: arhiv Kluba štipendistov

Nastopajoči štipendisti Mestne občine Ljubljana in organizatorji prireditve ob svetovnem dnevu plesa *Magičnost odrske umetnosti* v Festivalni dvorani 9. maja 2009.

Katja Macan

Nobena skrivnost ni, da je diplomantom družboslovja in humanistike najteže najti ustrezno zaposlitev, ne glede na obseg in kvaliteto znanja, talentov in izkušenj, ki so si jih pridobili. Katja Macan se nikoli ni prepuščala malodušju, nezadovoljstvu in kritikastrstvu. Ima zamisli, odločenost, odgovornost, voljo, vztrajnost in načrt. V Klubu štipendistov je imela v rokah vse organizacijske niti tradicionalnih novoletnih in nekaj pomladnih koncertov, izpeljanih na visoki ravni. Nikoli v soju žarometov, nikoli na odru, a vendar v središču, v izhodišču dogajanja. Prislужila si je spoštovanje vseh nastopajočih, danes uveljavljenih mladih slovenskih umetnikov, vajenih zahtevnih, profesionalnih odrov.

Kako je potekalo tvoje izobraževanje? Kakšne so bile tvoje aktivnosti v času študija? Kaj te je motiviralo, da si se napotila na študij v Indijo?

Na Filozofski fakulteti v Ljubljani sem končala študij etnologije in kulturne antropologije ter primerjalnega jezikoslovja indoevropskih jezikov. V tem času sem spoznavala različna področja dela in se šele odločala, kaj bi v življenju zares rada počela. Po spletu okoliščin sem spoznala, da študentje potrebujejo prenos znanja in svetovanje glede študija tudi s strani študentov, zato sem ustanovila in vodila Študentsko svetovalnico Filozofske fakultete, ki od takrat nepretrgoma deluje. To je bil prvi t. i. projekt, ki sem ga vodila s popolno predanostjo in na katerega sem še danes najbolj ponosna (smeh). Po končanem študiju sem želela preizkusiti svoje sposobnosti zunaj slovenskih meja. Ker mi je bila Indija že dalj časa zanimiva, sem nameravala eksotične počitnice združiti z magistrskim študijem sociologije na Banaras Hindu University v Varanasiju. Študij se je izkazal za vse kaj drugega kot počitnice, bil pa je poučen iz mnogih vidikov. Tako sem se takrat še najbolj posvečala študiju, saj se je povprečni študent sociologije poleg obvezne prisotnosti na predavanjih posvetil učenju vsaj še 6 do 8 ur na dan.

Kdaj si spoznala, da se ne boš mogla zaposliti svoji izobrazbi primerno? Katere izobraževalne programe si še obiskovala po vrnitvi v Slovenijo?

Laže je oditi, kot se vrniti, saj sem za sabo pustila več uspešnih projektov. Nazaj sem prišla polna idej, kako bom svoje znanje in izkušnje iz poznavanja indijskega trga in načina življenja

ponudila slovenskim podjetjem pri navezovanju gospodarskih stikov. Takrat sem spoznala, da za te informacije pri podjetjih še ni pravega zanimanja, zato sem že kovala nove načrte. Naredila sem tečaj in pridobila licenco za turistično vodnico. V vsem, kar sem kadarkoli delala, sem uživala, ne glede na to, kaj sem počela, saj me vse zanima in se ne omejujem s področji dela. Ker sem vedno delovala na več področjih, hkrati pa iskala nove izzive, sem sprejela delo v knjižnici. Tako imam narejen še strokovni izpit za bibliotekarko. Zadnja leta se ukvarjam s *coachingom*, sem praktičarka nevrolingvističnega programiranja in karierni *coach*.

Kje si zdaj zaposlena in kaj je tvoje delo? Kako si zadovoljna z delom, ki ga opravljaš?

Zaposlena sem na centrali večjega trgovskega podjetja kot samostojna strokovna sodelavka za gospodarjenje s prodajnimi policami. Zame je pomembno, da dobro delam. Ob rednem delu sodelujem pri pripravi projektov (uspešen je bil npr. prenos inovacij pri razpisu Leonardo da Vinci), izvajam še delavnice in individualne coachinge s področja kariere in osebne rasti, ker sem po duši motivatorica in mi to res dobro gre.

Vrsto let si organizirala novoletne koncerte štipendistov Mestne občine Ljubljana. Kaj vse je bilo treba pri tem postoriti in katere spretnosti in veščine so potrebne za organiziranje takšnega dogodka?

Osnovno pravilo vsakega uspešno zaključenega koncerta je bilo, da se priprave začnejo dovolj zgodaj

in se izoblikuje ideja o sami vrsti in poteku dogodka. Pri tem sem vedno delovala v smeri zadovoljstva vseh udeležencev. Enako pomembno mi je bilo zadostiti pričakovanjem tako organizatorja kot tehnične ekipe in seveda izvajalcev. Verjamem v timsko delo vseh sodelujočih z dobro organiziranim vodenjem, saj se to odraža v kvaliteti izvedbe in navdušenju gledalcev. Za organizacijo takšnega dogodka je bistvena pripravljenost za delo, smisel za organizacijo, poslušanje za potrebe vseh sodelujočih in seveda sposobnost hitrega reagiranja na spremembe. Tako kot pri organizaciji česar koli drugega. Če k temu dodam še nekaj izkušenj, je organizacija takšne prireditve predvsem veliko zadovoljstvo.

Po dolgih letih ločenega življenja se je tebi in vajinemu sinku prav v tem času pridružil še tvoj soprog, doma iz Indije. Kot si sama dejala, je bil to velik projekt. Kakšne ovire sta morala premagati za njegovo priselitev?

Bistvo je, da te ovire niso več tako pomembne, ko so enkrat premagane. Z novo zakonodajo je družinskim članom slovenskih državljanov omogočen prost dostop do trga dela. Ker je pogoj za opravljanje skoraj vseh del znanje slovensčine, se jezika že uči. Za prihod v Slovenijo se je pripravljaj dalj časa, tako da je zaključil študij in si pridobil večletne izkušnje s področja ayurvede. Zdaj išče priložnost za opravljanje poklica ayurvedskega terapevta.

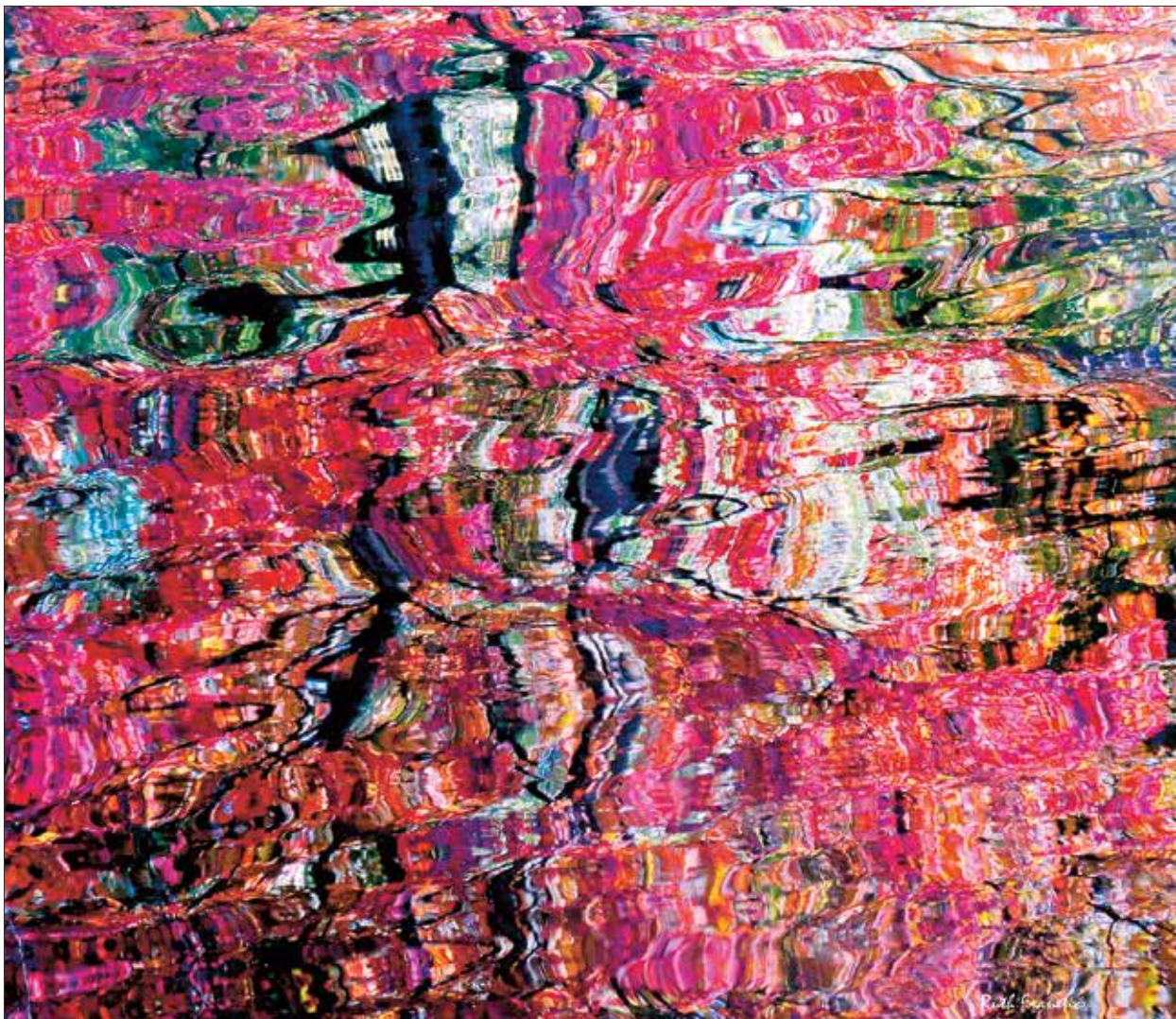
Slikoviti odsevi Ljubljane

Nagrajena fotografija Ruth Franetič

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

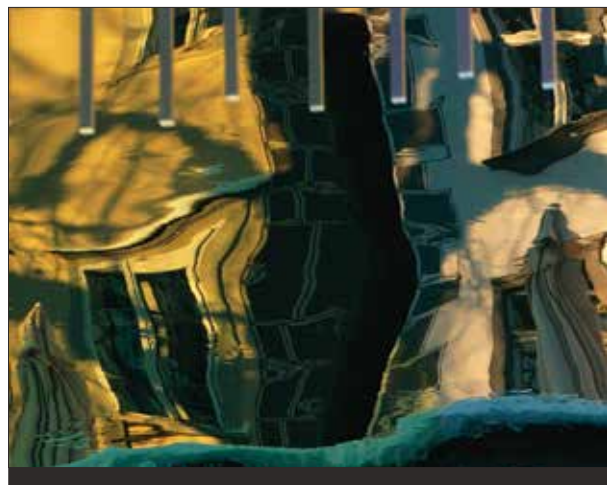
Zrcalne in senčne podobe človeka vselej spravijo v poetično razpoloženje. Poznamo zrcaljenje na površini vode (solza, kaplja, led, mlaka, potok, reka, jezero, morje) in zrcaljenje, ki ga predstavlja ogledalo, odseve pa daje tudi navadno steklo, spoliran marmor, kovina, kromiran izdelek, različne leče itd. Največje ogledalo so oceani, na katerih se zrcali širni obalni svet, vodne živali, pomorska in zračna plovila, ptice in končno vesoljno nebo s soncem, luno in slikovitim ozvezdjem. Ko je površina vode mirna, je odsev realen, ko pa ta bolj ali manj valovi, dobi konkavno-konveksne oblike in prikaže deformirane (karikirane) podobe, ki spominjajo na različna slogovna obdobja modernega slikarstva. Imamo fotografski izraz »ribje oko« (fisheye) za širokokotni objektiv, ki deformira motiviko, kot da bi jo zaznala riba. Zanimiva je tudi grška mitološka zgodba o Narcisu, lepem mladeniču, ki je zavrnil ljubezen nimfe, se ob ogledovanju v vodi zaljubil v svojo podobo in se za kazen spremenil v narciso.

Zrcalna motivika priteguje številne ustvarjalce in prav posebej fotografe, zato ni čudno, da na uredništvo prihajajo fotografije, narejene s pomočjo širokokotnega objektiva in zrcalne podobe, posnete na ljubljanskih vodnih površinah in steklenih objektih. Z omenjeno motiviko so se za nagrado potegovali trije avtorji: Rožle Papler z odličnim motivom, ki prikazuje odsev obljudenega nabrežja na gladini Ljubljane, Marko Paramentič s slikovitim odsevom Tržnice na blestečem črnem klavirju pred Mesarskim mostom in Ruth Franetič s šestimi motivi, ki predstavljajo barvite odseve, posnete na gladini Ljubljane, ki so osvojili nagrado. Prvi motiv je dekorativen, spominja na abstraktni ekspresionizem in v živi barvitosti na vitraž. Tudi na bujno cvetoči vrt. Drugi motiv je ekspresiven, prikaže žensko v belem oblačilu na rahlo vzvalovani površini vode, medtem ko tretja podoba predstavi zrcaljenje komaj razvidnega nabrežja pri Čevljarškem mostu (pridih surrealizma). Imenitne realistične fotografije z vodno motiviko, posnete ob Ljubljani, Glinščici in na Koseškem bajerju, so prispevali tudi Borut Carl, Barbara Kregar, Slavko Zupan, Savka Osmak in Tomaž Jevšenak. Andrejo Zemljič je pritegnila mehka zimska panorama na Poti spominov in tovarištva, Ksenijo Drole širša panorama mesta z Gradom, medtem ko sta Marko Kovič in Boris Maljevec posnela humorne motive, Kovič s pomočjo »ribjega očesa« historične stavbe, povezane z reklamnim rekvizitom na Prešernovem trgu, in Maljevec dremavi mački v utesnjeni stanovanjski soseki.

Fotografije: Ruth Franetič

Nagrajena fotografija Ruth Franetič.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 17. aprila 2013 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrineke iz življenja v svojih četrtinskih skupnostih, sporočate o pridobitvah in vašem ožjem življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➔

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si

Četrtni

ČS Bežigrad

Test hoje za Bežigradom

Vabimo vas na Test hoje - preizkus hoje na 2 km, ki ga organizira ZD Bežigrad na Poti spominov in tovarištva – Nove Žale (4. visoki stebri). Datumi testov so naslednji:

- 11. aprila 2013 od 15.00 do 17.00, ● 13. junija 2013 od 16.00 do 18.00, ● 5. septembra 2013 od 16.00 do 18.00 in ● 17. oktobra 2013 od 15.00 do 17.00.

Test je brezplačen, enostaven, natančen in varen. V naravi vam bomo na osnovi hitre hoje, kot jo zmorete, da pri tem ne ogrožate svojega zdravja, določili vašo telesno zmogljivost – z upoštevanjem spola, starosti, telesne mase in višine, časa hoje ter srčnega utripa. Na osnovi ugotovljene telesne zmogljivosti vam bomo svetovali ustrezno telesno dejavnost in športno vadbo, ki bo izboljšala vaše zdravje in dobro počutje.

Pridite športno oblečeni in obuti. Dodatne informacije dobite na tel: 030/645-216 (Danijela),

040/729-185 (Tina).

ČS Dravlje

Aktivne Dravlje

Lea Medvešek

Ker se zavedamo, da je življenje šport kot nenehno gibanje in da nekaterim šport pomeni življenje, smo v Četrtni skupnosti Dravlje ponovno obudili delovanje **Športnega društva Dravlje** (ŠD Dravlje) z namenom, da oživimo naša speča življenja ter postanemo bolj aktivni. Delujoči programi so primerni za vse starostne kategorije in so s tem odlični povezovalni dejavniki v zadovoljevanju športno rekreativnih kot tudi socialnih potreb prebivalcev na območju ČS Dravlje in okolice. Namen društva je načrtno razvijanje športno rekreativne dejavnosti ter spodbujanje vseh oblik športa in rekreacije in kulturnih dejavnosti med krajanji ČS Dravlje, pa tudi med drugimi četrtinskimi skupnostmi. Menimo, da je šport kot pomemben del prijetnega življenja v skupnosti odlično sredstvo za izboljšanje medgeneracijskega sodelovanja in solidarnosti. Lokalnim prebivalcem zato ponujamo možnost aktivnega in kvalitetnega preživljanja prostega časa z udeleževanjem pri rekreaciji in dejavnostih po lastni izbiri.

V skladu z omenjenimi nalogami smo v ŠD Dravlje lani ponudili že kar nekaj aktivnosti. **Preventivna rekreacija (Abeo)** je namenjena rekreativcem, ki želijo ohraniti in razvijati gibalne in funkcionalne sposobnosti, mišično zmogljivost, koordinacijo, ravnotežje in vzdržljivost. Organizirani sta družabni igri **badmintona** ter **namiznega tenisa**, ki se prav tako kot Abeo izvajata dvakrat tedensko v veliki dvorani ČS Dravlje. V neposredni okolici naše četrtne skupnosti, v Kosezah na Poti spominov in tovarištva, je bil dvakrat izveden tečaj **teka na smučeh**. Za »tekače v supergah« pa je enkrat tedensko poskrbljeno na vadbi **Tek z nasmehom**.

Foto: arhiv ŠD Dravlje

Na novo prebujeno Športno društvo Dravlje želi prebuditi svojo četrt v aktivne Dravlje.

Ker gresta šport in kultura z roko v roki, smo v okviru ŠD Dravlje organizirali tudi delavnice spoznavanja obrti in ročnih dejavnosti, izdelavo novoletnih okraskov in voščilnic, ogled videofilmov in Draveljsko bolho. Veseli nas, da bo podobnih delavnic in športnih aktivnosti v bližnji prihodnosti še več in da postajajo krajanji ČS Dravlje vedno bolj vključeni v omenjene aktivnosti ter s tem bolj povezani med seboj. Vabimo vas, da se nam pridružite!

Več informacij lahko poiščete na Facebook strani **Športnega društva Dravlje** ali pa nam pišite na e-naslov sport.dravlje@gmail.com.

ČS Črnuče

Začetek pomladi v Črnučah

Smiljan Mekicar

Prva pomladanska čistilna akcija

Za nami je že pomladanska čistilna akcija 23. marca. Očistili smo območje v Spodnjih Črnučah, kjer pripravljamo sprehajalne, tekaške, kolesarske, trim in učne poti. Poskrbeli smo za malico, vreče in rokavice. Po čistilni akciji smo se seznanili s projektom projekta Park Črnuče.

Park Črnuče

Gre za projekt z delovnim naslovom *Rekreativne poti in trim steza v Spodnjih Črnučah*, ki vključuje sprehajalne, kolesarske, trim, kros in učne poti v Spodnjih Črnučah in ob levem bregu Save. Razdeljen je na dve fazi izvedbe: v 1. fazi bo urejen t. i. manjši krog in nato v 2. fazi večji krog oziroma celota. V zaključku je predvidena tudi povezava z rekreacijskimi potmi na desnem bregu Save (Savlje–Ježica). Predvideno je, da se k sodelovanju in financiranju pritegne tudi lokalna podjetja, ki so izkazala interes za

sodelovanje (Tobačna Ljubljana d.d., Kolektor – Etra d.o.o, Elma TT d.d., Dinos d.d, in druga). S tem projektom bomo Črnučani in Ljubljančani dobili možnost za bolj kakovosten in zdrav način preživljanja prostega časa. Po časovnici je predvideno, da se letos opravi projektiranje in priprava ustrezne dokumentacije in soglasij, v letu 2014 izvede in realizira 1. faza projekta in v letu 2015 še 2. faza.

Letni program dela

Na podlagi pripravljenega programa dela Sveta ČS Črnuče za leto 2013, ki ga je novi predsednik sveta Smiljan Mekicar predstavil na prvi letošnji seji sveta, je bila doslej opravljena že vrsta nalog. Med drugim se je Svet sestal že trikrat in obravnaval 14 točk dnevnega reda, več kot 20 poročil in več kot 25 pobud svetnikov in krajanov. Sprejet je bil izvedbeni načrt izvajanja programov ČS Črnuče, povezanih z izvrševanjem finančnega načrta za letos. Število programov, ki jih bo finančno podprla Četrtna skupnost Črnuče je 17, višina sofinanciranja pa 15.710,00 evrov.

Med programi so že tradicionalne prireditve, ki se odvijajo v Črnučah: ● januarja dobredelni koncert Podaj roko, ● februarja praznovanje kulturnega dne, ● marca smo dvakrat čistili okolico, ● aprila bomo počastili dan boja proti okupatorju, ● junija dan državnosti, prav tako bo junija bogato dogajanje v okviru *Črnuške pomladi* z vrsto športnih in kulturnih dogodkov, aktivni bodo tudi *Močevi sončki*, ki bodo junija otroke iz socialno ogroženih družin popeljali na enodnevni izlet, ● avgusta bodo nadgoriški in črnuški gasilci prikazali vajo gašenja za krajanje, ● bogat bo tudi *Črnuški september* z jesenskim koncertom, razstavo gob in srečanjem gasilcev z vajo, ● oktobra se bo začel Črnuški kros, tek po travnikih in gozdovih ob Savi, ● decembra pa bomo deležni zvrhane mere kulture in zabave. Predviden je izid štirih števil glasila Črnuče, marca pa smo aktivirali novo spletno stran www.crnuce.si, kjer je mogoče najti vse informacije o dogodkih in ljudeh v Četrtni skupnosti Črnuče.

razgledi

Foto: arhiv ŠD Dravlje

V znamenju povezovanja kulture in je ŠD Dravlje pripravilo tudi delavnico izdelave novoletnih okraskov in voščilnic.

ČS Polje

Tri spomladanske čistilne akcije

Marti Avsec, predsednica ČS Polje

Četrtna skupnost Polje je za letos pripravila kar tri čistilne akcije. Prvo, ki je že za nami, je Svet ČS Polje organiziral 23. marca v sodelovanju s TD Zalog. Pred nami pa sta še dve akciji: prvi, ki jo pripravljamo v sodelovanju s TD Zajčja dobava, se lahko pridružite 17. in 18. aprila, obakrat z začetkom ob 15.00 uri pri gasilskem domu Sneberje, Sneberska cesta 102. Na drugo pa vse krajanje v sodelovanju z Uličnim odborom Slape/Vevče vabimo 20. aprila z začetkom ob 8.00 uri pri ŠD Slavija Vevče ter pri gasilskem domu Slape.

Gremo na Zalo(g) vant – zaloški bazar za spremembe

Marko Taljan

Ob zaključku akcije zbiranja rabljenih oblačil v Četrtni skupnosti Polje, ki bo do 4. aprila potekala v Četrtnem mladinskem centru Zalog – ČaMaC (v Zadržnem domu), vse krajanje Četrtna skupnosti Polje vabimo, da se **6. aprila od 10. do 15. ure** srečamo na dobrodelni prireditvi **Zalo(g) vant – zaloški bazar za spremembe**.

Dogodek, ki bo del 4. vseslovenske prostovoljske akcije Dan za spremembe – letošnja tema je izmenjava predmetov, ki jih nujno potrebujemo za kvalitetno življenje –, pripravlja Četrtni mladinski center Zalog – ČaMaC, ki deluje v okviru Javnega zavoda Mladi zmaji, v sodelovanju z OŠ Zalog, ČS Polje in Civilno družbo Spodnji Kašelj–Podgrad–Zalog.

Obiskovalci bazarja bodo lahko nakupili rabljena oblačil po simboličnih cenah. Da bo izpolnjen dobrodelni namen

prireditve, bomo celoten izkupiček bazarja namenili šolskemu skladu OŠ Zalog za šolarje iz socialno šibkejših družin.

Poleg bazarja za obiskovalce Zalo(g) vanta pripravljamo tudi zanimiv kulturni program, ki bo v znamenju domače glasbe in folklornih plesov ter degustacije različnih narodnih jedi, značilnih za prostor nekdanje skupne države Jugoslavije. K aktivni soudeležbi pri akciji zbiranja oblačil in na dobrodelni prireditvi Zalo(g) vant želimo z geslom Slovenske filantropije **Ne prepuščaj se toku, SPREMINJAJ tudi TI** privabiti čim večje število krajanov ČS Polje.

(Marko Taljan je koordinator v Četrtnem mladinskem centru Zalog.)

ČS Jarše

Za lepšo Ljubljano v Jaršah

Mag. Bojan Hajdinjak, predsednik ČS Jarše

Četrtna skupnost Jarše na svojem območju vabi vse občane, upravnike večstanovanjskih objektov, šole, vrtce, društva, vojašnico, podjetja, ki si želite čisto in urejeno okolje, da po svojih močeh sodelujete v čistilni akciji *Za lepšo Ljubljano*. Na območju ČS Jarše bo čistilno akcijo organiziralo Turistično društvo Zelena jama, ki vašo udeležbo pričakuje **6. aprila 2013: ● ob 9.30 uri v Šmartnem pred Gasilskim domom, ● ob 10.00 uri v Zeleni jami, Perčeva 22, in ● ob 10.00 uri pred sedežem Četrtna skupnosti Jarše, Kvedrova 32.**

V primeru slabega vremena bo čistilna akcija preložena na 13. april 2013.

Za dodatne informacije pokličite v gospoda Borisa na telefonsko številko 041/431 662.

Udeleženci čistilne akcije boste prejeli plastične vrečke in rokavice na zbirnih mestih pred začetkom čistilne akcije, lahko pa jih dobite tudi na sedežu Četrtna skupnosti Jarše v času uradnih ur ali po predhodnem naročilu na sedežu JP Snaga, Povšetova 6 (pri vratarju).

Četrtna skupnost Jarše bo v okviru svojih programov organizirala tudi spomladansko in jesensko enkratno akcijo urejanja okolja z naročilom storitve na območju četrtna skupnosti.

ČS Moste

Povabilo na čistilno akcijo

Spoštovani krajanje Četrtna skupnosti Moste, sosede, prijatelji in znanci! Spomladi ne pokukajo na dan samo popki in cvetovi, ampak tudi številni odpadki, ki so nam padli iz žepa in jih je veter zapletel med trave in grmovja. Zato vse vas, ki imate občutek za lepo in urejeno, vabimo na **osrednjo čistilno akcijo 16. aprila 2013 ob 17.00 uri**.

Foto: arhiv TD Koseze

TD Koseze je na čistilni akciji zbralo 6 velikih vreč odpadkov.

Foto: arhiv TD Koseze

Komu je bil na poti leseni čoln Društva modelarjev, da ga je moral razbiti?

Letos se bomo zbrali in čistili okolje na dveh lokacijah:

- **pred Pošto Moste, Zaloška 57,** in ● **pred baliniščem – Balinarsko športno društvo Fužine (BŠD Fužine), Brodarjev trg 10,** ter si za dobro urico in pol porazdelili delo – pobiranje odpadkov v Centru Most (okolica Proletarske 1, športna igrišča, okolica Mercatorja, ploščad Rojčeva, Tržnica Moste, okolica KS Španski borci), ob sprehajalni poti ob Ljubljani (od brvi na Brodarjevem trgu do gradu Fužine, ob osrednji sprehajalni poti mimo šol) in še kje.

Ob približno 18.30 uri se bomo z izkupičkom polnih vreč odpadkov znova zbrali pred Pošto Moste in pred BŠD Fužine, se še malo družili ob napitku in prigrizku, poklepali in se poveselili. Menjali bomo eno polno vrečo zbranih odpadkov za eno lončnico. Vrečo v okolju zbranih odpadkov je potrebno prinesiti na zbirno mesto, sicer menjave ne bo.

Akcija bo v vsakem vremenu. Udeležba je prostovoljna, brezplačna in na lastno odgovornost.

Pripravljamo jo v sklopu akcije *Za lepšo Ljubljano*. Veselimo se skupnega dela v dobro vseh in druženja z vami!

ČS Posavje

Spomladanska čistilno-olepševalna akcija ČS Posavje

Kristina Jeklic, predsednica ČS Posavje

Letošnja spomladanska akcija ČS Posavje bo drugačna! Kot nakazuje že ime, bomo poleg tradicionalnega čiščenja črnih odlagalnišč velik del energije namenili tudi urejanju naše - vaše soseske. Skupaj z vami bomo izbrali in uredili 10 gredic, cvetličnih korit oz. drugih točk ter jih polepšali. Četrtna skupnost bo za ta namen priskrbela potrebne sadike, čebulnice, gnojila in zemljo. Vas pa vabimo, da se ozrete po svoji okolici in prispevate svoje ideje za olepšanje sosesko

ter nam jih sporočite po tel. 01/ 566 11 23 ali e-pošti: mol.posavje@ljubljana.si!

Kdaj: v soboto, 6. aprila ob 9.00 uri.

Zbirno mesto: Bratovševa ploščad pred lekarno.

V primeru dežja bo akcija teden dni kasneje.

Zaželeno je, da s seboj prinesete zaščitne rokavice in svoje orodje za sajenje in urejanje gredic, saj so naše zaloge omejene! Poskrbeli bomo za malico in čaj!

Predpriprava na akcijo

V četrtek, 4. aprila 2013, ob 18. uri bomo imeli na sedežu ČS Posavje okroglo mizo na temo urejanja naše soseske in predstavili 10 točk olepševanja ter načrte za njihovo ozelenitev (prenovo). Udeležba je zaželeno, ni pa obvezna. Lahko se udeležite le čistilno-olepševalne akcije v soboto.

Spremljajte nas tudi prek spletne strani www.csposavje.si, kjer boste našli več informacij o akcijah in prireditvah v ČS Posavje! Preživimo sobotno dopoldne skupaj, koristno in zabavno bo! Naredimo nekaj zase in za svojo okolico!

ČS Šiška

Janez Vovko, Turistično društvo Koseze

V ČS Šiška sta bili že dve čistilni akciji v okviru akcije Za lepšo Ljubljano 2013, in sicer v TD Koseze 20. marca in v TD Ljubljana Šiška 23. marca.

Prve letošnje čistilne akcije, ki jo je izpeljalo Turistično društvo Koseze v sklopu akcije *Za lepšo Ljubljano 2013* se je 20. marca navkljub spremenljivemu in vetrovnemu vremenu udeležilo 18 udeležencev, od tega večina članov TD Koseze in društva upokojencev Koseze.

Zbrali smo se na zbirnem mestu ob gostišču CVIČEK na Kmečki poti. Najprej smo očistili obrežje Koseškega bajerja in se nato podali v Koseški boršč, gozd, ki sega od bajerja do ceste, ki povezuje Večno pot in Brdo. Letos je bilo čiščenje precej težje zaradi razmočenega terena in delno še vedno zasneženega gozda.

Iz bajerja smo potegnili racmana, ki je poginil zaradi okoli nog in kril navitega odvrženega ribiškega laksa. V bajerju smo v vodi opazili tudi nekaj poginulih krapov, a so bili predaleč od obale, da bi jih lahko odstranili. Skupaj smo nabrali šest velikih črnih vreč za odpadke, ki smo jih brezplačno prejeli na sedežu podjetja Snaga. V gozdu smo našli še kose pločevine, ogrodje dvokolesa, avtomobilsko pnevmatiko in dva televizorja. Ne vemo pa, komu je bil napoti čoln Društva modelarjev na lesenem pomolu, da se je znesel nad njim in ga razbil.

Med udeležence akcije smo razdelili pollitrške plastenke vode Costella in sokove, ki smo jo s popustom na račun čistilnih akcij dobili v trgovini Pr Španc na Vodnikovi cesti. Vsak udeleženec je prejel tudi sladko okrepčilo. Zbrane odpadke smo odložili na koncu Koseške ceste poleg motela v gradnji in o lokaciji obvestili podjetje Snaga.

Porevit na Stari tržnici v Spodnji Šiški

Mirjana Ribič

Odkar je zaživela Stara tržnica v Spodnji Šiški, med Celovško cesto in Drenikovo ulico, se iz dneva na dan dogaja kaj novega. Poleg gostilne in trgovine Na vasi, ki ponujata izključno dobrote iz slovenskih kmetij, so nekaj dni pred

Foto: Mirjana Ribič

Tri lesene hišice, Mojca, Kekec in Rožle, ki jih je ekološko društvo Porevit postavilo na Stari tržnici v Spodnji Šiški, kjer prodajajo okolju prijazne izdelke in stare in mlade učijo o pomenu zdravega okolja.

začetkom pomladi odprle vrata tri lesene hišice, ki nosijo ime po pravljicnih junakih: Mojca, Kekec in Rožle. Kaj se skriva v hiškah, smo vprašali lastnika objektov. Za odgovor nas je napotil na Ekološko društvo Porevit, ki tukaj domuje od 15. marca letos.

Ekološko društvo Porevit je dobilo ime po slovanskem bogu, zaščitniku, gozdov, rek in pravice. Člani društva si prizadevajo za zdravo življenje, spoštovanje narave in njenih zakonitosti. Pred hiškami člani društva prodajajo unikatne izdelke, kajti društvo se financira samo in doslej ni dobilo nobene donacije. Prijazni lastnik je z veseljem sprejel njihovo pobudo, da oživijo staro šišensko tržnico in na zabaven način učijo mlade in stare o pomenu zdravega okolja. Člani društva organizirajo brezplačne delavnice in seminarje po vsej Sloveniji, od prodaje izdelkov pa si plačujejo stroške prevoza. Njihovi izdelki so primerni za darila, narejeni pa so iz volne, lesa, keramike in bombaža. V eni od hišk še skrivajo domače dobrote iz babičine kuhinje, s prodajo pa so komaj začeli.

Urban Lemež in njegov kolega **Dejan Gosar**, oba sta po poklicu kuharja, sta prava entuziasta in že izurjena predavatelja o ekološki pridelavi zelenjave, sadja, žit in še česa. V Ekološki vasi na Stari tržnici v Spodnji Šiški smo ju zmotili pri mizarskih delih, kajti oba delata prav vse iz lesa in tudi drugih naravnih materialov in sta s ponosom pokazala svoje ekopohištvu.

Z njima smo se pogovarjali ob sedežni garnituri, ki je še dišala po svežem lesu. V leseni mizi sta naredila mini ekovrtiček, ki je praktični prikaz ekometovanja na minilokaciji. V pogovoru sta nas poučila, kako lahko pridelamo zelenjavo in sadje po metodi permakulture. Prav tako sta nam povedala, kako si lahko popestrimo zidove hiše z navpičnim vrtom.

Urban Lemež živi pri starših v hiši pod Ljubljanskim gradom in ima tam ekovrt. **Dejan Gosar** pa živi v Bohinju na babičinem posestvu in nas je povabil, da obiščemo njegov gozdni vrt.

Člani Ekološkega društva Porevit imajo na Stari tržnici v Spodnji Šiški pestre programe, zlasti čez vikende, ki navdušujejo ljubitelje narave. Otroci se najbolj veselijo zanimivih stolov in opazujejo sveže posajene cvetlice iz gozda. Pred velikonočnimi prazniki pa so gostitelji restavracije Na vasi obiskovalce razvajali z ribjimi jedmi, ki so jih kuhali in pekli kuharji z naše Obale. Vsi, ki želite kaj dobrega narediti za lepo, zdravo in urejeno okolje, se lahko prijavite na brezplačne delavnice društva, ob obisku hišk na Stari tržnici v Šiški pa boste videli in doživeli, kako deluje teorija v praksi.

Spletna stran društva: <http://porevit-eko.blogspot.com/>

E-naslov: zavodporevit@gmail.com

Predsednik društva: **Jure Peternel, M: 040/ 203 286**

ČS Trnovo

Za lepšo Ljubljano v Trnovem

Žiga Oven, predsednik Sveta ČS Trnovo

Svet Četrtna skupnosti Trnovo Mestne občine Ljubljana ima tudi letos v svojem načrtu izvajanja programov in projektov načrtovane izvedbe čistilnih akcij, s katerimi želi izboljšati stanje neurejenih javnih površin, predvsem otroških igrišč in zelenih površin na območju četrtna skupnosti. Tako bo Četrtna skupnost Trnovo skupaj z Ribiško družino Barje, Turističnim društvom Ljubljana Trnovo in drugimi sodelovala pri izvedbi čistilne akcije Za lepšo Ljubljano in čiščenju obrežij reke Ljubljanice. Čistilna akcija bo **20. aprila 2013. Zbirno mesto bo pod Prulskim mostom ob 9.00 uri.** Za udeležence akcije bomo tako kot v preteklih letih poskrbeli za razdeljevanje vrečk in rokavic. Sodelovanje z JP Snaga d.o.o. bo potekalo po že ustaljeni praksi. Akcija bo zaključena z manjšo pogostitvijo vseh sodelujočih.

Proslava ob dnevu žena

Metka Šemrov Nikolič

V polni dvorani Četrtna skupnosti Trnovo se je 8. marca, prav na dan mednarodnega dneva žena, odvijala proslava v počastitev tega praznika za vse krajanke Trnovoga.

Svet Četrtna skupnosti Trnovo, Center starejših Trnovo in Društvo upokojencev Trnovo so letos prvič skupaj organizirali proslavo z nastopi od najmlajših pa tudi najstarejših. Po zapeti himni pevskega zbora DU Trnovo je predsednik Sveta Četrtna skupnosti Žiga Oven v svojem pozdravnem govoru poudaril več kot stoletni boj žena za enakopravne pravice, saj je bil kot praznik v svetu priznan šele leta 1910. Na koncu je ženam čestital, vse skupaj pa povabil, da uživajo ob programu. Pod pokroviteljstvom Rotary kluba Ljubljana Nike so v nadaljevanju učenci Pavla, Tilen, Tara in Eva zaigrali na svoje instrumente, študent Klemen pa je s svojim izrednim glasom zapel kar tri pesmice. Tanja Tuma je prebrala zgodnico Zofke Kvedrove, medtem ko je sopranistka Zdenka Gorenc v dvorani ustvarila vzdušje skupnega prepevanja slovenskih narodnih pesmi. Proslava se je nadaljevala s petjem mešanega pevskega zbora Društva upokojencev Trnovo. Zapeli so kar devet zelo lepih slovenskih pesmi s Trnovsko faro na koncu. Tudi s pevskim zborom je pela skoraj vsa dvorana. Res veličastno. Kar štiri pesmice pa je iz svoje zbirke pesmi Razgaljena duša prebrala naša

Foto: Metka Janc

Prostovoljke Univerze za tretje življenjsko obdobje in Unicefa na sedežu ČS Center izdelujejo unikatne punčke iz cunj, s katerimi skupaj s posvojitelji omogočajo cepljenje otrok v nerazvitih državah proti šestim nalezljivim boleznim.

krajanka Nada Mihelčič. Pred vsako pa je s svojimi občutki povedala tudi nekaj besed o njihovem nastanku. Vse izvedbe nastopajočih so bile nagrajene z dolgimi aplavzi. Vzdušje je bilo res zelo dobro, tako da so se organizatorji dogovorili, da bodo proslavo pripravljali vsako leto.

Predsednik društva upokojencev Trnovo gospod Tone Slak se je ob zaključku vsem nastopajočim zahvalil za prelep program in še enkrat čestital vsem ženam, z željo, da še naprej lepo praznujejo. Zaključku se je pridružila tudi gospa Mateja Šebenik iz Centra starejših Trnovo, ki je vse nastopajoče povabila v njihove prostore na manjšo pogostitev.

Na koncu lahko povemo le še to, da Svet Četrtna skupnosti Trnovo zelo dobro sodeluje s svojimi društvi na terenu in si lahko le želimo, da bo tako tudi še naprej.

ČS Center

Punčke iz cunj

Regina Hanc

Prostovoljke Univerze za tretje življenjsko obdobje in Unicefa delujemo pri skupnem projektu *Punčka iz cunj*. Srečujemo se vsako sredo v Četrtni skupnosti Center v Ljubljani na Štefanovi ulici 11. Tu si izmenjamo izkušnje ob izdelavi punčk, šivamo pa jih doma. Vsaka punčka je samostojen izdelek ustvarjalke. V skupini nas povezuje skupno delo in skupne vrednote. V osmih letih delovanja smo postale že prave prijateljice. Družni nas veselje do ustvarjanja, s svojimi punčkami pa skupaj s posvojitelji omogočamo cepljenje otrok v nerazvitih deželah sveta proti šestim nalezljivim boleznim. Rojstvo vsake punčke poteka tako, da najprej izdelamo telo in ga oblikujemo. Nato se začne stilski izziv. Brskamo med krpicami blaga, izbiramo barve, si zamišljamo kroje oblačil, iščemo volno za lase, se odločamo, ali bo lutka iz cunj punčka ali fantek. Stilu primerno oblikujemo frizuro, jih obujemo in morda naredimo še kapo ali klobuček. Nato jih je treba še oživiti. Narišemo jim obraz, pravzaprav bi lahko rekli, da jim vdihnemo dušo. Izberemo ime in na koncu vsaka punčka ali fantek dobi osebno izkaznico. Zelo smo vesele, če nam posvojitelji na priloženi kartici napišejo, kdo je punčko posvojil. Imamo veliko zamisli. Vsaka punčka je drugačna. Vsako imamo rade in se od nje težko poslovimo, saj smo vanjo vložile veliko svojega truda in ustvarjalnosti. Kakšno prav posebno, nam ljubo, obdržimo zase. V koticu našega srca še vedno spi otrok, zato tudi s takšno radostjo punčke izdelujemo, v svoje zadovoljstvo in v veselje tistim, ki jih posvojijo. *Ne moremo narediti velikih stvari, lahko le majhne z ljubeznijo (Anka Lenarčič).*

DOBRO JE DELATI DOBRO

Lučka Kajfež Bogataj, Alenka Sajovic, Anton Komat, Barbara Lampič, Andreja Kandolf Borovšak, Vlasta Krmelj in Branka Mirt, Marinka Vovk in Janja Klinčar, Vesna Smaka Kincl, Peter Novak, Karmen Pahor, Mateja A. Leskovar, Anej Sam, Katja Vintar Mally: Zemlja ima srce, 2. izd. – Ljubljana: Jasa, 2013

Emi Vega

V prostorih Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport so 6. marca predstavili prenovljeno izdajo knjige *Zemlja ima srce*. Društvo Jasa je zastopala predsednica Mateja Jamnik. Navzočih je bilo nekaj avtorjev – med njimi prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj in prof. dr. Peter Novak, o pomenu knjige in dogodka pa sta spregovorila še direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo Alen Kofol in generalni sekretar Planinske zveze Slovenije Matej Planko. Med obiskovalci smo opazili več pedagogov, ljubiteljev dobrih knjig, prišli so otroci, ki so za knjigo prispevali svoja dela, in njihovi ponosni starši, bilo je tudi nekaj politikov – res pisana družina. Dogodek pa je bil prvovrsten zaradi obdaritvene narave. 2500 izvodov te druge dopolnjene izdaje je Društvo Jasa, podprto s sponzorji, ki so izdajo omogočili, poklanjalo otrokom, šolam, knjižnicam, gorskim kočam in planinskim društvom ter drugim lepote željnim. Prav to podarjanje je bilo glavno sporočilo dogodka. Za prijetno druženje sta ob pogostitvi poskrbeli Ekokmetija Robidišče in Vinska klet Zlati grič, zapel pa je tenorist Tim Ribič. Z brezplačno delitvijo knjig bodo še nadaljevali z namenom čim širšega ozaveščanja tako mladih kot starejših.

Profesor dr. Peter Novak se je zelo čustveno odzval na tovrsten pristop. Prepoznal je medgeneracijsko neenakost, ko naša generacija naslednjim odvzame naravne vire, kot tudi neenakost na mednarodni ravni, kjer si ob devetih desetinah revnih ljudi desetina bogatih lasti energetske vire. Posledice takega stanja bo težko rešiti. Najprej bo treba uravnati družbena razmerja; šele potem bomo lahko kaj več naredili za okolje – meni prof. Novak.

Profesorica dr. Lučka Kajfež Bogataj je sporočila knjige opredelila posebej za Glasilo Ljubljana. »Sporočilo je zapisano v naslovu in nas nagovarja: tudi mi odprimo svoja srca za vse, kar se z naravo dogaja, nato pa poiščimo pogum in sami kaj spremenimo. Otroci v svojem nepokvarjenem človeškem bistvu čutijo, kako zelo je narava pomembna, in v nas, odrasle, zrejo z zaupanjem. Mi pa smo to zavest izgubili skozi leta in se nam zdi vse drugo bolj važno. Torej: odprimo srca in zberimo srčnost za prve korake. Da pa bi res odprli srce, moramo uvideti ali obnoviti svoja vedenja; zato je tukaj ta Jasina knjiga.

Zelo me veseli, ker se počasi rojevajo take in drugačne Jase. Verjamem, da bodo vse bolj organizirane in se bo dobro širilo. Današnji dogodek namreč še ni končan. Zares se bo začelo, ko bodo to knjigo ljudje vzeli v roke, ko se jih bo dotaknila. Kajti pri zadevah varovanja okolja gre za proces, ki se začne z ozaveščanjem. Upam, da bo Jasin pristop postal zgled drugim društvom, da bodo še mnoga sledila, morda s posameznimi ekološkimi temami in ob podpori sponzorjev – upam, da je to začetek tovrstnega delovanja, ki se bo zagotovo lepo obneslo.«

Kaj knjiga prinaša in kako to prenese, pa tudi čemu?

Knjiga je velika ne le po formatu. S temami, ki jih vrsta uglednih avtorjev razplati pod naslovi Ekologija, Biotska raznovrstnost, Človeške potrebe in narava, Hrana, Voda, Sonaravno kmetijstvo, Poživljajoči zemljani, Zrak in toplogredni plini, Učinkovita raba energije, Obnovljivi

viri energije, Odpadki, Promet, Hrup – sevanje – svetloba, Vsakdanjik med kemičnimi izdelki, Ekologija bivanja, Ekologija in moda, Prihodnost ter Bitje knjige – na en mah ozavešča tako mlade kot starejše bralce. Med drugim spoznamo strašljive podrobnosti o tem, kako učinkovito z intenzivnim kmetijstvom uničujemo pa tudi izgubljammo plodno zemljo in kako z vrsto posegov v okolje sami priklicujemo poplave in suše.

Zbir perečih tem v zgoščeni obliki in v vsem razumljivem jeziku predstavlja jedro knjige – ali njeno srce. Knjigo pa odlikuje poseben pristop, ki vrsto neprijetnih resnic vpenja med otroška razmišljanja o reševanju narave v risbah in besedilih ter Lepoto Sveta, ujeta v fotografije in asociacije poetov, pisateljev in filozofov.

Ker gre hudo zares – gre za naš obstoj –, lahko le upamo, da bo prav ta milina gradila most: od nevedne brezbriznosti k zavedanju in odgovornemu ravnanju vsakogar med nami. Knjigo lahko le priporočimo v branje, tudi kot dragoceno darilo, in to s pripisom – nujno. Morda še podprto z razmišljanjem Maje Črepinšek: »Knjiga *Zemlja ima srce* nastavlja ogledalo tistemu delu našega bivanja, ki je izpraznjeno smisla. Ki goji vero v mit o napredku in nas prepogosto sili v brezglavo potrošnja in nasilen pohlep. Knjiga je sicer namenjena otrokom in mladostnikom, a je očarala in vznemirila tudi mene. Povedala mi je marsikaj novega, čeprav preberem vse v zvezi z varovanjem okolja, na kar naletim ... /.../ Če kdo misli, da so teme o varovanju okolja pretežke ali preveč dolgočasne za otroke in mladostnike, se zagotovo moti. Otroci marsikaj vedo in razumejo več, kot si odrasli mislimo. Tisti, ki bi se morali sramovati lastne nevednosti, brezbriznosti, slepote in celo neumnosti, smo mi, generacija odraslih, ki ustvarja prazen potrošniški svet in v ta nori čarni ris vabi tudi otroke. Kot da to ni svet, ki ga bomo zapustili prav njim, ki so nam najdražji.«

Društvo Jasa je nevladna organizacija, sicer pa skupina sanjačev, ki sanjajo budni – o Umetnosti, Dobroti, Lepoti. Delujejo v Ljubljani, na Jakopičevi 10. Onežimo svet je njihova knjižna zbirka, vanjo sodi tudi pričujoča knjiga. Zbirko ureja Anej Sam. Med dejavnostmi društva so še zanimivi projekti, ki jih izvajajo v osnovnih šolah in vrtcih. Dr. Lučka Kajfež Bogataj je redna profesorica na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Je članica Medvladnega odbora za podnebne spremembe, od lani pa tudi članica upravnega odbora svetovne organizacije Global Water Partnership. Deluje še v svetovni meteorološki organizaciji Global Climate Observation System. Vse, kar dela za okolje, sodi v paket pristočasnih dejavnosti in temelji na notranji potrebi ter osebni izbiri. Prejšnji mesec je pri Cankarjevi založbi izšla njena knjiga *Vroči novi svet*. Dr. Peter Novak je upokojeni redni profesor Univerze v Ljubljani, član senata Visoke šole za tehnologije in sisteme in član Znanstvenega sveta Evropske agencije za okolje.

Spremljanje stanja urbanega gozda v MOL v okviru Life+ projekta EMoNFUr

Foto: Andrej Verlič

Gozdarski inštitut Slovenije je v sodelovanju z Oddelkom za varstvo okolja MOL izbral dve območji v Mestni občini Ljubljana, kjer izvaja testno spremljanje urbanih gozdov v okviru projekta Life+projekta EMoNFUr.

Gozd, gozdno drevje, parki in druge zelene površine znotraj ali blizu urbaniziranih območjih so nenadomestljiv del narave in so še posebej pomembni za meščane. »Urbani gozdovi« so pomembni zato, ker prebivalcem mest omogočajo neposreden stik z naravo, mir, sprostitiv, estetski užitek, v Ljubljani pa so tudi pogosto obiskan rekreacijski prostor. Poleg socialnih in ekoloških funkcij, ki jih nudijo mestnim prebivalcem, so ti gozdovi tudi naravni filter za onesnažila, hrup, blažijo erozijske procese in posledice izrednih vremenskih pojavov, varujejo vodne vire in predstavljajo habitat različnim (tudi redkim oziroma zavarovanim) rastlinskim in živalskim vrstam. Pogosto je blagodejni vpliv urbanih gozdov na kakovost bivanja bolj pomemben od tržne vrednosti lesa v teh gozdovih. V urbaniziranih okoljih je jakost dejavnikov, ki negativno vplivajo na gozdni ekosistem, veliko večja kot v gozdovih zunaj naseljenih območij. Krčitve gozdov zaradi infrastrukture, urbanizacije in kmetijske rabe, onesnažil, rekreacijske aktivnosti, zbijanje tal, rane na drevesih itd. lahko brez učinkovitega spremljanja stanja in pravočasnega ukrepanja povzročijo propadanje posameznih dreves ali gozda. Dolgoročno spremljanje stanja urbanih gozdov je zato pomembno za ohranjanje in upravljanje teh gozdov.

Projekt EMoNFUr, ki ga v Sloveniji izvaja Gozdarski inštitut Slovenije, je nastal z namenom vzpostavitve mreže za spremljanje stanja urbanih in periurbanih gozdov v italijanski deželi Lombardiji in v Sloveniji. Pri nastajanju projekta nas je vodila misel, da meščanom, lokalnim interesnim skupinam in drugim déležnikom v Mestni občini Ljubljana podrobneje predstavimo urbane gozdove ter povečamo ozaveščenost o njihovi vlogi tudi pri blažitvi posledic podnebnih sprememb.

Spoznamo gozdove našega mesta

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije smo v sodelovanju z Oddelkom za varstvo okolja izbrali dve območji v Mestni občini Ljubljana, kjer izvajamo testno spremljanje urbanih gozdov. Prva lokacija je na območju urbanega gozda, ki je del krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, druga je na območju primestnih nižinskih poplavnih gozdov ob reki Savi v bližini vasi Gameljne.

Kazalniki, ki jih bomo spremljali

V urbanih gozdovih Mestne občine Ljubljana smo na podlagi pregleda različnih programov, projektov in monitoringov

določili najpomembnejše kazalnike za merjenje vpliva urbanih gozdov na uravnavanje količine vodnih virov, ohranjanje kakovosti virov pitne vode ter zadrževalno sposobnost urbanih gozdov za presežke vode v času nalivov in taljenja snega; vpliv urbanega gozda na blažitev posledic podnebnih sprememb ter vpliv urbanega gozda kot naravnega filtra za onesnažila. Glede na izkušnje z monitoringa gozdov v neurbaniziranih okoljih, ki jih inštitut izvaja že od leta 1980, bomo spremljali (1) izbrane živalske vrste, (2) popisali rastlinske vrste, (3) popisali boleznin in škodljivce gozdnega drevja ter ocenili zdravstveno stanje gozdnega drevja, (4) analizirali gozdna tla, (5) spremljali obiskanost, (6) spremljali kakovost zraka, (7) analizirali rast gozdnega drevja, (8) izvedli gozdno inventuro ter (9) spremljali vpliv gozda na kakovost in količino vode, ki odteka iz gozda.

Živali so pomemben kazalnik stanja biodiverzitete v urbanem gozdu

Spremljanje živali je pomemben kazalnik stanja biodiverzitete v urbanem gozdu. V slovenskih urbaniziranih gozdovih lahko srečamo veliko število različnih vrst prostoživečih živali, na primer evropsko srno, poljskega zajca, lisico, kuno belico, jazbeca in druge, kar je v primerjavi z urbanimi gozdovi v

drugih evropskih mestih prava redkost. Prostoživeče živali so izpostavljene številnim vplivom, ki jih v ostalih gozdovih ni ali pa so šibkeje izraženi. Za ustrezno upravljanje prostoživečih živali je tudi v urbanem gozdu potrebno njihovo spremljanje. To je pomembno tako z vidika ohranjanja vrst kot z vidika preprečevanja morebitne škode, ki jo živali povzročajo. Spremljati je potrebno, kako na stanje populacij živali vpliva grajena infrastruktura, podnebne spremembe, onesnaženost zraka, spreminjanje rabe gozda, tujerodne invazivne vrste in obiskovalci gozdov. Živali so tudi pomemben pokazatelj onesnaženosti urbanega okolja.

V projektu bomo spremljali tudi dve skupini živali: ptice in muhe trepetavke. Pojavnost ptic je pomemben pokazatelj motenj v gozdnem prostoru, njihovo prehranjevanje pa omogoča raznašanje semena in omejevanje žuželk, ki škodujejo drevu. Muhe trepetavke so pomembne opravevalke, njihove ličinke pa se prehranjujejo z rastlinskimi ušmi. Kar nekaj vrst muh trepetavk živi v mrtvem lesu, se z njim prehranjuje in tako pripomore k njegovi hitrejši razgradnji in naravnemu kroženju snovi v gozdu. Pojavnost muh trepetavk je zato pomemben naravni pokazatelj stanja gozdnega ekosistema.

Popis rastlinskih vrst v urbanih gozdovih

Gozdne rastline so ključna sestavina gozdov, ki nam zaradi povezanosti z drugimi sestavinami gozdnih ekosistemov omogočajo ugotavljanje splošnega stanja v gozdnem in širšem okolju. S popisom rastlinskih vrst bomo lahko sklepali na stanje gozda. Popis pa je posebej uporaben pri spremljanju stanja urbanih in primestnih gozdov v daljšem obdobju, saj omogoča zaznavanje različnih procesov (tudi negativnih) in sprememb, povezanih s tem specifičnim okoljem. V urbanem gozdu bomo spremljali pojave invazivnih tujerodnih vrst, negativne vplive zaradi onesnaženja okolja in zaradi podnebnih sprememb ter razdrobljenost (fragmentacijo) večjih gozdnih kompleksov.

Popis boleznih gozdnega drevja ter pregled zdravja drevja v gozdovih

Zdravje drevja je v urbanem okolju še posebno pomembno, saj so bolna drevesa lahko za človeka nevarna. Pri trohnečem drevesu se veje pogosto odlomijo ali se drevo zaradi trohnečega debla ali korenin ob močnem vetru podre. Bolezni drevja povzročajo ogromne množice škodljivih gliv, tudi številne žuželke lahko drevje poškodujejo, mu kvarijo videz ali zmanjšujejo njegovo vitalnost. Za zmanjševanje poškodb so proti njim razvili različne preventivne in kurativne tehnike. Ugotavljali bomo povzročitelje poškodb ter razvijali in preizkušali različne tehnike beleženja poškodovanega ali bolnega drevja. Razvoj in uporaba teh znanj bosta omogočila upravljanje z gozdovi tako, da bodo bolj zdravi in varnejši za obiskovalce.

Spremljanje obiskanosti gozda

V Ljubljani je urbani gozd prostor za rekreacijsko dejavnost v naravi, tudi po vsakodnevnih obveznostih, ko ni vedno dovolj časa za daljše izlete v naravo. Za trajnostno upravljanje z urbanih gozdovi je nujna vsaj okvirna informacija o številu obiskovalcev v gozdu in časovna dinamika obiska. Intenzivnost obiska namreč vpliva tako na gozd (npr. erozija poti), kot na neposredno rekreacijsko izkušnjo (npr. željo po odmaknjenosti oziroma druženju). V ta namen bomo območje raziskovanja opremili s sistemi za štetje obiskovalcev, ki smo jih izdelali v Laboratoriju za elektronske naprave Gozdarskega inštituta Slovenije.

Analiza gozdnih tal

Talne razmere močno vplivajo na rast dreves in njihovo vitalnost, zato je poznavanje talnih razmer in procesov v tleh pomembno. Tla oskrbujejo drevesa z vodo, kisikom, hranilnimi snovmi, hkrati drevje v tleh najde fizično oporo. Drevesa in druge rastline za rast potrebujejo ohranjena in neonesnažena tla. V Sloveniji so gozdna tla večinoma ohranila ali le neznatno spremenila svojo naravno zgradbo talnih horizontov in so brez neposredno vnesenih kemičnih snovi. V urbanem gozdu bomo poleg hranil v tleh merili in spremljali še temperaturo in vlago tal, ki sta glavna dejavnika razgradnje organskih snovi. V ta namen smo v Laboratoriju za elektronske naprave Gozdarskega inštituta Slovenije razvili merilni sistem, ki nam poleg pridobivanja podatkov o vlagi in temperaturi tal ponuja tudi enostavno shranjevanje in analizo pridobljenih podatkov.

Spremljanje kakovosti zraka

Merjenje in spremljanje depozitov, predvsem dušikovih in žveplovih spojin, ki so antropogenega izvora in posledica onesnaževanja zraka, poteka v naravnih gozdovih v Sloveniji

že od sredine 80. let prejšnjega stoletja. Njihovo spremljanje omogoča neposredno oceno vnosa snovi v gozd in izračun kritičnih vrednosti, ki jih gozd in rastline v njem še prenesejo. Z razširitvijo spremljanja depozitov na urbane gozdove želimo ovrednotiti pozitiven vpliv gozda na življenje v mestu in njegovi okolici, ki ni omejen samo na področje zraka, ampak tudi kakovosti vode oziroma podtalnice.

Kakovost zraka lahko spremljamo tudi z analizo tkiv določenih vrst mahov. Večina mahov ima slabo razvit koreninski sistem in zaradi tega sprejemajo večino hranil in vode po celotni površini, neposredno iz tal pa le v manjšem obsegu. Takšen način spremljanja onesnaženosti zraka imenujemo biomonitoring in je lahko pomembna informacija o onesnaženosti naravnega okolja. Tudi vrstna sestava mahov nam lahko pove veliko o ohranjenosti naravnega okolja.

Ozon je zelo reaktivna molekula, sestavljena iz treh atomov kisika, ki lahko poškoduje dihalne organe. Spremljanje koncentracije ozona v mestnih središčih z avtomatskimi vzorčevalniki je v Sloveniji že večletna tradicija. S pasivnimi vzorčevalniki pa Gozdarski inštitut Slovenije spremlja koncentracijo ozona v gozdnih ekosistemih v okviru različnih projektov že deset let. Poleg popisa poškodb na rastlinah zaradi ozona nam pasivni vzorčevalniki skupaj z avtomatskimi meteorološkimi postajami dajo objektivno sliko koncentracije in aktivnega delovanja ozona v gozdu. S pridobljenimi podatki bomo lahko tudi kvantitativno ovrednotili pozitivno delovanje urbanega gozda na njegove obiskovalce.

Gozdna inventura in analiza rasti drevja v urbanih gozdovih

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije izvajamo gozdno inventuro na različnih vrstah stalnih raziskovalnih objektov po celotni Sloveniji. Cilj gozdne inventure je ugotoviti, ali je gozd vitalen in temu primerno tudi raste, hkrati pa pridobimo tudi podatek o lesni zalogi za lastnika gozda. Prav tako je pomemben podatek o drevesni sestavi gozda (ali je drevesna sestava naravna) in tudi starosti dreves (ali so deleži različno starih dreves ustrezno razporejeni). Vsi ti podatki so potrebni za uspešno načrtovanje ukrepov v gozdu, katerih cilj je zagotavljati trajnost večnamenskega gozda.

Odziv rasti dreves v urbanem gozdu na okoljske dejavnike

V okviru projekta merimo debelinski prirastek drevesa na dva različna načina – z elektronskimi dendrometri in s pomočjo izvrtkov, ki jih s posebnim votlim svedrom vzamemo iz debla. Z elektronskimi dendrometri merimo majhne (< 0,1 mm) spremembe v debelinskem priraščanju dreves v intervalih od 15 do 30 minut v eni rastni sezoni. Z dendrometri te spremembe zaznamo in povežemo z okoljskimi razmerami, ki vplivajo na rast (npr. suša). Z izvrtki preučujemo debelinsko priraščanje dreves v preteklosti in njihov odziv na vplive okolja na letni ravni. S poznavanjem odziva dreves lahko predvidimo odziv drevesa in vpeljemo gojitvene ukrepe, ki bodo pripomogli k blaženju posledic podnebnih sprememb tudi na urbane gozdove.

Tehnike ekonomskega vrednotenja urbanega gozda

Ekosistemske storitve urbanih gozdov, npr. zmanjševanje vsebnosti onesnažil v zraku, uravnavanje mikroklimne,

rekreacija v naravnem okolju idr. in njihovo ekonomsko vrednotenje, omogoča preskok (mitološke) vrzeli med ekonomisti in okoljevarstveniki. S tehnikami ekonomskega vrednotenja netržišnih vrednot gozda je mogoče na tehtnico urbanističnega načrtovanja enakovredno (skupni imenovalec je €) postaviti z vidika ekonomije. Na tehtnico tako postavimo lahko razumljive dobrine, npr. nova obrtna cona, in okoljske vrednote, npr. uživanje med gozdnim drevjem in ptičjim petjem. »Sprejemljivosti« različnih scenarijev upravljanja z gozdovi mesta (s pripadajočo ceno) s strani prebivalcev omogoča opredelitev hipotetične denarne vrednosti tudi bolj samolastnih (intrinzičnih) vrednot okolja.

Podnebne razmere v mestnem gozdu

Spremljanje podnebnih razmer v mestnem okolju je z vidika obveščanja, posebej ob vročinskih valovih, za meščane izrednega pomena. Vrednosti podnebnih spremenljivk, kot so denimo temperatura in relativna vlažnost zraka ter veter, se lahko v mestu krajevno in časovno občutno razlikujejo. Tovrstno izmenjevanje okoljskih vplivov meščani še posebej občutijo prav zaradi zgradb, prometa in vmesnih zelenih površin. Večje zelene površine v mestnem okolju zmanjšujejo škodljive vplive in povečujejo občutek ugodja, zato želimo z vzporednimi meritvami v mestu in gozdu prikazati vpliv vegetacije na merjene parametre. Izbrane merilne točke bomo opremili z merilniki, ki bodo v realnem času, prek spleta, obveščali meščane o podnebnih razmerah v mestu in urbanem gozdu.

Ljubljana je in naj ostane zeleno mesto

Gozdovi v Mestni občini Ljubljana pokrivajo 11.080 ha, kar pomeni 40 % celotne občine. S tem gozdnim bogastvom se Ljubljana uvršča med izbrana slovenska mesta in svetovne prestolnice, ki se lahko pohvalijo z obiljem tako imenovanih »urbanih gozdov«. Z vzpostavitvijo mreže za spremljanje stanja urbanih in periurbanih gozdov pa bo Ljubljana postala ena redkih svetovnih prestolnic, ki zglede skrbi za trajnostno zagotavljanje socialnih in okoljskih funkcij, ki jih urbani gozdovi nudijo mestnim prebivalcem in obiskovalcem.

Projektna skupina EMOmFUR na Gozdarskem inštitutu Slovenije: G. Božič, M. de Groot, T. Drolc, K. Eler, M. Ferlan, K. Flajšman, S. Grbec, T. Grebenc, T. Hauptman, Š. Jagodič, A. Japelj, D. Jurc, M. Kobal, R. Krajnc, L. Kutnar, T. Levanič, B. Mali, N. Ogris, M. Rupel, N. Senčar, P. Simončič, I. Sinjur, M. Skudnik, M. Špenko, A. Verlič, U. Vilhar, vodja skupine, S. Vochl, P. Železnik, D. Žlindra, J. Žlogar.

V projektu »EMOmFUR - Zasnova mreže za spremljanje stanja nižinskega gozda in pogozditev v urbanem prostoru v Lombardiji in urbanega gozda v Sloveniji« LIFE10ENV/IT 399 kot partnerji sodelujejo Gozdarski inštitut Slovenije, ERSAF - Regionalna agencija za kmetijske in gozdarske storitve (Lombardija), Parco Nord Milano in italijanska Dežela Lombardija. Sofinancirajo ga Evropska komisija, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje in Mestna občina Ljubljana.

NEKOREKTNO POROČANJE ČASNIKA ŽURNAL24

Novinarka Nina Oštrbenk v prispevkih *Ali tako ljubi šport ali Stožice* in *Zoki mecen klubov in Stožic*, objavljenih v dnevniku Žurnal24 5. marca 2013, nekorektno predstavlja sofinanciranje športnih društev v Mestni občini Ljubljana ter napačno povzema izdatke iz proračuna MOL za projekt Stožice.

Novinarka je v podnaslovu članka Zoki – mecen klubov in Stožic zapisala, da je MOL sponzor športnih društev. To ne drži! Novinarka sama pravilno povzema, da vse navedene občine sofinancirajo športna društva prek Letnih programov športa (LPŠ), ki ga v nobeni občini ne sprejema župan, tako tudi v MOL ne. Sprejetje LPŠ namreč opredeljuje Zakon o športu in v Ljubljani ga sprejme Mestni svet MOL (MS MOL) po sprejetju proračuna. Način in postopek sofinanciranja športnih društev določa Pravilnik, ki ga je ravno tako sprejel MS MOL. **O izboru ne odloča župan, ampak razpisna komisija**, zato je nekorektno, da novinarka župana Zorana Jankovića označi za mecena športnih klubov in Stožic. Županovo funkcijo v MOL in njegove pristojnosti določajo akti, ki jih je sprejel Mestni svet in med njimi ni funkcije mecena!

MS MOL je leta 2008 soglasno sprejel Strategijo razvoja športa v Mestni občini Ljubljana do leta 2012, v kateri je opredeljeno tudi, da bo MOL v proračunu v letu 2012 zagotovila 12,5 mio €. Od tega za programe športa 7,7 mio € in za obratovanje ter vzdrževanje športnih objektov 4,8 mio €.

Tudi navedbe novinark, da je MOL za projekt Stožice namenila 40 mio € sredstev iz proračuna, ne držijo!

MOL je za izvedena dela doslej plačala zasebnemu partnerju Grepu 114 mio € brez DDV za izgradnjo dvorane in stadiona, parkirnih mest, okoliških cest, del parka ter sanacijo gramozne jame.

Ob tem poudarjamo, da je izključno zaradi projekta Stožice MOL v proračun dobila **111 mio € brez DDV**, in sicer: ● z uspešnim mednarodnim javnim razpisom smo od zasebnega partnerja GREP-a dobili 81 mio € za pravico graditi trgovski center; ● skladno s pogodbo o opremljanju komunalne infrastrukture in plačilom komunalnega prispevka je zasebni partner MOL izvedel in plačal 19 mio €; ● v proračun MOL smo prejeli 9 mio evropskih sredstev in sredstev MŠŠ; ● 2 milijona znaša plačilo Darsa za izgradnjo vpadnice.

To pomeni, da je MOL dejansko za projekt Stožice iz proračuna namenila le 3 mio € brez DDV, ki jih ni pridobila zaradi projekta Stožice, in ne 40 mio €, kot napačno piše novinarka!

Če ne bi gradili kompleksa Stožice, tudi zgoraj navedenih prilivov v proračun MOL ne bi bilo, prav tako ne obeh športnih objektov, ki sta izrednega pomena ne samo za prebivalce Ljubljane, temveč tudi za celotno državo, da letošnjega Evropskega prvenstva v košarki, ki se bo v pretežni meri odvijalo ravno v Stožicah in zaradi Stožic, sploh ne omenjam.

Marko Kolenc, vodja Oddelka za šport MU MOL

Ljubljanski vestnik

Najboljša zdravnica v osnovnem zdravstvu doc. dr. Tonka Poplas Sušič

Zdravniki so na letošnjem 16. Schrottovih dnevih izbrali najboljšo zdravnico v osnovnem zdravstvu, ki je za leto 2012/2013 v osnovnem, znanstvenem in operativnem smislu dosegla izjemne uspehe na področju osnovnega zdravstva. Nagradjena strokovnega izbora Katedre za družinsko medicino Medicinske fakultete v Ljubljani, Združenja zdravnikov družinske medicine RS in Zavoda za razvoj družinske medicine RS je doc. dr. Tonka Poplas Sušič, dr. med., spec., ki strokovno vodi Zdravstveni Dom Ljubljana. Iskreno čestitamo!

2. april - svetovni dan zavedanja o avtizmu

Ob 2. aprilu, svetovnem dnevu zavedanja o avtizmu, bo Mestna občina Ljubljana osvetlila v modri barvi Ljubljanski grad in Zmajski most v okviru svetovnega projekta *Light it up Blue*. Osvetlitev bo potekala **2. aprila 2013, od 00 do 7 ure in od 19, do 24, ure tega dne**. Več o temu dogodku in avtizmu v naslednji številki Ljubljane.

Od 11. marca 2013 poteka celovita prenova Petkovškovega nabrežja

Po končani prenovi bodo na območju Petkovškovega nabrežja novi tlaki, urbana oprema in nova drevesa. Na dveh delih brežine bo urejena razgledna ploščad, predvidena pa je tudi nova zasaditev zelenja na brežini.

Prenova bo trajala predvidoma dva meseca (60 dni), ko bodo potekala večja gradbena dela, nato pa še štiri mesece (120 dni), ko bodo urejali tlake ipd. Nepredvideni dogodki (vreme, težave s terenom) lahko čas prenove podaljšajo, vendar pa bo to območje ves čas prehodno. Obratovali bodo tudi gostinski lokali, vendar bodo v času, ko bo na njihovem območju potekala prenova, brez gostinskih vrtov. Delovanje vrtov bo omogočeno takoj, ko bodo dela to dopuščala.

Zaradi prenove Petkovškovega nabrežja bo predvidoma mesec dni zaprto postajališče Bicike(LJ) številka 1 Prešernov trg – Petkovškovo nabrežje.

Dela izvaja KPL, d.d., okvirna ocena prenove je 2 mio evrov.

Linija 24 LPP po novem do Žal

Na pobudo meščanov in meščank iz četrtnih skupnosti Sostro, Golovec, Moste in Jarše linija 24 od 2. aprila 2013 dalje vozi po podaljšani trasi, in sicer bo po novem obratovala od Bizovika do Žal. Podaljšek trase bo od zdajšnje končne postaje na Kodeljevem potekal po Kajuhovi ulici, Šmartinski cesti in Pokopališki ulici vse do postajališča Žale. Podaljšanje linije je plod dobrega sodelovanja Mestne občine Ljubljana in četrtnih skupnosti.

Podaljšanje linije do Žal bo potnikom omogočalo prestopanje v celotno mrežo linij mestnega potniškega prometa LPP tako v smeri centra kot tudi do nakupovalnega središča BTC, do katerega bodo lahko dostopali bodisi s prestopanjem bodisi neposredno iz Kajuhove ceste z izstopom na postajališču Kajuhova pri trgovini Hofer ali postajališču Tovorni kolodvor pri trgovini Bauhaus.

Na podaljšku trase, ki bo potekala po Kajuhovi ulici, Šmartinski cesti in Pokopališki ulici vse do postajališča Žale, bodo veljala za linijo naslednja postajališča: Kodeljevo, Kajuhova, Tovorni kolodvor, Šola Jarše, Pokopališka, Žale; v nasprotni smeri pa Žale, Pokopališka, Šola Jarše, Tovorni kolodvor, Ob sotočju in Kodeljevo. Avtobusi bodo v koničnem času vozili na 25 minut, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa linija ne obratuje.

Nove integrirane avtobusne linije LPP

Od 7. marca povezave Ljubljane z okoliškimi omogoča dodatnih 5 novih integriranih linij LPP: ● linija 51 (Ljubljana – Polhov Gradec), ● linija 52 (Polhov Gradec – Črni Vrh), ● linija 53 (Polhov Gradec – Suhi Dol), ● linija 55 (Ljubljana - Vrzdenc) in ● linija 56 (Ljubljana - Šentjošt).

Od 29. marca spet vozi kavalir

Okolju prijazno vozilo bo že peto leto zapored meščane in obiskovalce brezplačno kavalirsko prevažalo po središču Ljubljane. Ljubljanski potniški promet v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana in Turizmom Ljubljana tudi letos za vse, ki teže hodijo, za turiste in osebe z oviranostmi, omogoča dostop do vseh pomembnejših ciljev v mestni peš coni z

Foto: osebni arhiv
Dr. Tonka Poplas Sušič

dvema voziloma na električni pogon, t. i. kavalirjema. Zaradi njune nizke hitrosti ju potniki lahko ustavijo kar med vožnjo, dosegljiva pa sta tudi na klic. S kavalirjem, ki vozi brez postajališč po želji potnikov, se lahko brezplačno zapelje do pet potnikov hkrati.

Kavalirja bosta po središču mesta letos vozila med 29. marcem in 31. oktobrom, in sicer vse dni v tednu od 8. do 20. ure. Dva dni, na dan reformacije (31. oktobra) in na dan spomina na mrtve (1. novembra), bosta kavalirja vozila po ljubljanskih Žalah.

Uporabniki lahko brezplačno vožnjo s kavalirjem naročijo na telefonski številki **031/666 331 ali 031/666 332**.

Maraton treh mest

Ljubljanski maraton, ki bo tudi letos potekal oktobra, se je skupaj z maratonoma v Trstu in Celovcu (Maraton d'Europa in Woerthersee Halfmarathon) povezal v skupni tekaški pokal, imenovan **RUN ALPE ADRIA**. S tem povezovanjem želijo mesta Ljubljana, Trst in Celovec pokazati, da tek združuje in da šport ne pozna meja.

K3 mednarodni festival kratkega filma

poziva slovenske avtorje k prijavi filmov v **K3 Lokalni tekmovalni program 2013!** Letos se bo K3 dogodek v Ljubljani odvil **28. in 29. junija**, znova ga bosta gostila Kinodvor in Slovenska kinoteka. Trije najboljši filmi iz slovenskega Lokalnega tekmovalnega programa se bodo jeseni na glavnem delu festivala v Vidmu skupaj z najboljšimi tremi filmi iz lokalnih tekmovalnih v Beljaku in Vidmu potegovali za **nagrado K3 3x3**. Ljubljanski K3 dogodek bo poleg že omenjenega Lokalnega tekmovalnega programa občinstvu ponudil tudi **retrospektivo izbranega avtorja kratkometražnih filmov ter okroglo mizo o**

kratkometražnem filmu v slovenskem prostoru.

Več o festivalu, ki na svojevtrsten način povezuje tri sosedske države in njihove filmske ustvarjalce, ter prijavi nanj, si lahko preberete na njegovi spletni strani.

Rok za prijave del je 30. april 2013.

17. taborniški festival v parku Tivoli

Na spomladansko soboto, 20. aprila, bomo ljubljanski taborniki med 10. in 14. uro pripravili srečanje v parku Tivoli, kjer se boste lahko sprehodili med več kot 40 delavnicami in se preizkusili v mnogih spretnostih, med drugim v hoji po vrvi, lokostrelstvu, vožnji s kanuji, veliko adrenalinsko gugalnico, progno preživetja in ustvarjalnimi delavnicami. Ob vsem tem pa boste spoznali tudi naše povabljence s policije, vojske, gasilske brigade, živalskega vrta, lutkovnega gledališča in še mnoge druge, ki nam bodo predstavili svoje delo. Ker prireditve ni namenjena le tabornikom, bomo veselili vseh, ki nas boste obiskali. Z veseljem bomo predstavili taborniško dejavnost in svoje navade.

- Taborniški Z-D-R-A-V-O!

Z Kljukcem ob reki Iški

Iška je zanimiva reka. Na svoji razburljivo poti teče skozi divji Iški vintgar, po rodovitnem Iškem vršaju in močvirnem ljubljanskem barju. Sem in tja, ko so razmere prave, pa se na delu svoje poti za več dni, mesecev ali celo let umakne s površja in tako zbudi začudenje v širši javnosti. Zaradi številnih naravnih pojavov, ki jih povezujemo z reko Iško, pa tudi zaradi močnega vpliva, ki ga je reka Iška imela na človekove dejavnosti – in obratno seveda –, je nadvse primerna za interpretacijo sodelovanja in sožitja človeka in narave na ljubljanskem barju. V okviru evropskega projekta 2BParks, v katerem sta sodelovala Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU in KP ljubljansko barje, se je porodila ideja o učni poti ob Iški, s katero bi predstavili vse bogastvo reke in njene zgodovine.

Zasnovali smo 11 informativnih tabel, ki jih, žal, zaradi velike finančne stiske, s katero se soočamo v parku, še nismo uspeli postaviti v naravi, kljub temu pa vas vabimo, da se odpravite po tej 13 kilometrov dolgi poti (s kolesom bo laže) od Iškega vintgarja pa vse do izliva Iške v Ljubljanico pri Lipah. V pomoč na poti vam bodo zemljevid poti in informacijske table, ki jih lahko najdete in natisnete na spletni strani KP ljubljansko barje (<http://www.ljubljanskobarje.si/potepanja-po-ljubljanskem-barju/ucne-poti/2#rekaiska>). Morda bo vaše doživljanje in spoznavanje reke tako še bolj pristno in neokrnjeno.

Kaj nam torej pripoveduje Iška? V zgornjem delu poti, ko sledimo še hudourniški živahni

reki, se spoznamo z nastankom soteske, ki jo imenujemo Iški vintgar, in pojavi, ki so značilni za kraško zaledje te reke. Ko se približamo prvemu naselju, bomo ugotovili, da je bila vse do nedavnega reka Iška zelo pomembna za gospodarjenje. Ne le da so po njej splavljali les iz gozdnatega zaledja, njen tok je gnal kar 52 žag in mlinov. Ko pridere na ravnine, pa tudi Iško, kot njeno slavnejšo sorodnico Sočo, mine živahnost. Zaradi počasnejšega toka je odložila material in s tem v dolgih tisočletjih ustvarila Iški vršaj, ki ga danes poznamo tudi kot pomemben vir pitne vode. Spoznamo, kako deluje vodarna Brest in od kod črpamo pitno vodo. V nadaljevanju končno izvemo, zakaj je maskota učne poti simpatični Okljukec. Reka Iška namreč zadnji dve stoletji teče drugod, kot bi bil njen naravni tok. Regulirali in izravnali so jo z namenom, da bi bila bolj uporabna za človekove potrebe in dejavnosti. Čisto ob koncu se spoznamo še z barjanskim značajem reke in njene okolice, saj Iška priteče na močvirno območje, katerega današnje podobo so močno oblikovale težnje po osušitvi Barja, rezanje šote, kopanje drenažnih jarkov ... Prav gotovo vas že zanima, kaj vse še skriva Iška, zato le pogumno na pot.

Pot je dolga 13 kilometrov in je najbolj primerna za obisk s kolesom. Nič ne bo narobe, če se je boste lotili tudi z zadnjega konca, iz Lip, in se počasi vzpenjali ob njenem toku. Do izhodišča poti v Lipah in do Iške vasi je mogoče priti z avtobusom mestnega prometa. Ob poti je tudi nekaj priložnosti za okrepčilo, ki bo posebej prijalo poleti, saj je pot precej izpostavljena soncu. Lahko pa se nam pridružite tudi na našem strokovnem vodenju z naslovom Skrivnostna barjanska tla in vode 20. aprila. Za najbolj zvedave pa učna pot Kljukec skriva še dva izziva. Na spletni strani parka se lahko preizkusite v reševanju e-lekcije o žagah in mlinih na Iški ali pa odgovorite na vprašanja, ki jih najdete na nekaterih informativnih tablah poti. Pravilni odgovori lahko prinesejo nagrado!

KP ljubljansko barje (www.ljubljanskobarje.si)

Razstava, ki navdihuje: Genij – Da Vinci

Marjana Lavrič

Samouk. Človek, ki si je drznil sanjati. Genij, ki ni znal le opazovati in uzreti, ampak tudi razodeti in uresničevati. Izjemen um, ki je v svojem domišljijem svetu dal prosto pot razvijanju, izumljanju, preučevanju, grajenju, slikanju ... Leonardo da Vinci. Neminljivi vrelc idej, iz katerega lahko črpamo še danes. V radovednosti do vsega, kar naravno obstaja, ter z željo po lepoti.

Gospodarsko razstavišče je sredi februarja letos odprlo vrata največji mednarodni potujoči razstavi Da Vinci – Genij, ki so si jo v šestih letih ogledali milijoni ljudi v več kot 40 mestih po vsem svetu, od Ria de Janeira do Tokia, od San Francisca do Moskve. Kot je na otvoritvi poudaril direktor mag. Iztok Bricl, je razstava edinstvena prav v tem, da vsestransko osvetljuje to izjemno osebnost: ne le kot filozofa in renesančnega umetnika,

ampak tudi kot izumitelja, znanstvenika, anatoma, inženirja in arhitekta. Obsega prek 200 interaktivnih in poučnih eksponatov, primernih za vse starostne skupine. Hkrati je to edina razstava, na kateri si je mogoče ogledati Leonardove mehanske izume v naravni velikosti in nekatere izmed njih tudi preizkusiti, kako delujejo: prve zasnove avtomobila, kolesa, helikopterja, jadralnega letala, podmornice, vojaškega tanka, če jih naštejemo le nekaj. Poleg tega razstava ponuja še faksimile Leonardovih najslavnejših kodeksov, anatomске študije in njegova renesančna umetniška dela. Najbolj svež dodatek je rekonstrukcija *Zadnje večerje* v originalnih merah z izredno visoko ločljivostjo, ki dopolnjuje preostale 3 D animacije z razlago *Sforzovega konja*, *Vitruvijskega človeka* in *Mone Lise*. Razstava Genij – da Vinci pa je še v nečem edinstvena: prinaša prikaz v svetovnem merilu inovativne analize *Mone Lise*, tako da odstira njene skrivnosti. Francoski znanstvenik, inženir in fotograf umetniških slik Pascal Cotte je bil prvi, ki sta mu francoska vlada in muzej Louvre dovolila, da je opravil obsežno znanstveno ovrednotenje te umetnine. Iznašel je prvo večspektralno kamero z visoko ločljivostjo. V strogo varovanih in nadzorovanih razmerah je vzela sliko iz okvirja in izpod zaščitnega stekla ... in njegova dognanja si lahko vse do srede maja ogledamo na razstavi!

Popotovanje po razstavi Da Vinci – Genij je torej odkrivanje skrivnosti da Vincijevih kodeksov in oživljanje iznajdb, idej in razmišljanja tega velikega moža. To ni razstava izvornih artefaktov; večine svojih načrtov Leonardo ni realiziral, kolikor je bilo skromne zapuščine, pa jo je uničil zob časa. Razstava Genij – da Vinci na sodoben, oprijemljiv in zlahka razumljiv način raziskuje raznolikost idej, ki so prevzemale nedvomno največji um v človeški zgodovini. Naj razstava navdahne tudi vas: znati videti! Videti in vedeti z očmi genija.

Razstava je na Gospodarskem razstavišču odprta še do 12. maja 2013 vse dni v tednu od 9.00 do 20.00 ure. Razprostira se na nekaj več kot 1000 m², ogledati pa si jo je mogoče v dobri uri in pol. Postavljena je tako, da sama vodi obiskovalca od eksponata do eksponata. Opremljena je z ustreznimi opisi vseh eksponatov v slovenskem in angleškem jeziku. Na razstavi si je mogoče ogledati tudi filme o da Vinciju in njegovem delu, posebej poučni so TV-programi Da Vinci Learning. Ob ponedeljkih popoldne so za otroke v organizaciji Pionirskega doma na voljo ustvarjalne delavnice. Po dogovoru se obiskovalci lahko odločijo za vodene skupinske ogleda. Več o razstavi: www.davinci.si

Obrt in podjetništvo na Gospodarskem razstavišču

3. ljubljansko obrtno-podjetniško sejno (LOS) bo letos potekal od 17. do 20. aprila. Predstavil bo številne zanimive vsebine in izdelke, ki segajo od izdelkov domače in umetnostne obrti do visokotehnoloških izdelkov s področja nanotehnologije. Prvi dan sejma bo

potekal tudi Forum obrti in podjetništva, na katerem podjetniki in obrtniki, združeni v OZS, predstavijo novi vladi aktualne Zahteve slovenske obrti in podjetništva. **Kdor v času sejma obišče razstavo Genij – da Vinci, prejme brezplačni kupon za obisk LOS 2013.**

Na letošnjem LOS se bo predstavilo 20 rokodelcev, ki bodo pred očmi obiskovalcev ustvarjali izdelke domače in umetnostne obrti. Sekcija za domačo in umetnostno obrt pri OZS pa bo na ogled postavila tudi razstavo 27 dobitnikov priznanja *zlata vitica*, ki ga podeljujejo rokodelcem za njihove dosežke na področju domače in umetnostne obrti. Na ogled bodo tudi izdelki s certifikatom Rokodelstvo – Art&craft – Slovenija, ki je že več kot desetletje sinonim kakovosti.

Sejem predstavlja privlačne obrtne poklice s praktično demonstracijo na t. i. *Ulici obrti* – predstavitvi poklicnih možnosti in priložnosti, zanimive predvsem za družine z otroki, ki se odločajo za nadaljnjo poklicno kariero. Obrtna ulica je organizirana po načelu »vse na enem mestu«, saj lahko na njej opazujemo posamezne poklice, se seznanimo z vključitvijo dijakov v proces praktičnega usposabljanja z delom, pridobimo informacije srednjih šol in Centra RS za poklicno izobraževanje ter strokovno podporo obrtno-podjetniškega zborničnega sistema.

V znamenju spodbujanja inovativnosti se na LOS odvija že 10. *Nanotehnoški dan*. Ta prireditev ima pomembno sporočilno, izobraževalno in povezovalno vlogo, saj ljudem enostavno približa pomembne tehnologije. Razvoj novih materialov in nanotehnologije močno vpliva na način življenja v sodobni družbi. Aplikacije nanotehnoloških izdelkov pa so izziv za številna visokotehnološko razvita gospodarstva in industrije. 10. Nanotehnoški dan je torej naložba v znanje in razvoj, njegov glavni namen pa je spodbujanje inovativnosti ter iskanje tehnološke prebojnosti.

Sejem je odprto od 9.00 do 19.00 ure, vstopnina 5 evrov. Več: www.sejemlos.si

Alzheimer Café 17. aprila v kavarni Union

V sredo, 17. aprila 2013, ob 18. uri bo v kavarni Union ponovno srečanje Alzheimer Café. Dr. Aleš Kogoj, dr. medicine, specialist psihiater in predsednik Spominčice bo predaval na temo **Vznemirjeni bolnik z demenco**. Povezovala bo Štefanija Lukič Zlobec.

Bolniki z demenco so pogosto vznemirjeni. Vzrok za to so številni, vznemirjenost pa povečuje tudi obremenitve svojcev. V predavanju bodo predstavljene tudi možnosti za obvladovanje vznemirjenosti.

Aprilske krvodajalske akcije

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci mesta Ljubljane! Območno združenje Rdečega križa Ljubljane vas prijazno vabi na aprilske krvodajalske akcije, ki bodo potekale: ● 10. aprila 2013 od 7.00 do 17.00 ure, ● 12. aprila

2013 od 7.00 do 15.00 ure, ● 16. aprila 2013 od 7.00 do 15.00 ure, ● 17. aprila 2013 od 7.00 do 17.00 ure na Zavodu za transfuzijsko medicino RS, Šlajmerjeva 6, Ljubljana.

Hvala, ker darujete kri za življenje.

Za dodatne informacije pokličite OZRK Ljubljana, Tržaška 132 Ljubljana, telefon: 01/42 53 419 in 040 871 589 ali nam pišite na: kaplja@redcizkriljubljana.si

Ljubljana bo na septembrskem prvenstvu EuroBasket 2013 prizorišče vrste spremljevalnih prireditev

V navijaški coni boste lahko navijali za vaše ekipe ter sproti spremljali tekme in rezultate. V starem mestnem jedru Ljubljane bo dogajanje v času prvenstva zelo živahno z vrsto zanimivih brezplačnih prireditev na prostem. Uradna maskota prvenstva je Lipko, čigar ime izvira iz imena drevesa in so ga za maskoto izbrali slovenski košarkarski navijači. Njegova podoba odraža zeleno podobo Slovenije in njene naravne lepote, njegov značaj pa je mladosten, živahen in tople. Sledite Lipku na Twitterju - @Lipko2013 in spremljajte uradno stran EuroBasket 2013 na Facebooku. O prijavi prostovoljcev za delo na Eurobasketu in prodaji vstopnic več informacij na http://www.eurobasket2013.org/si/coid_LsL3GfJrJDESSTVoSDpTcl.articleMode_on.html, http://www.eurobasket2013.org/si/coid_Gn6rxq2rIM6j5cvzGvq9s3.articleMode_on.html.

Migajte z nami

Žiga Černe

Čeprav se aprila drži predznak deževen, se s spremembami podnebja spreminja tudi april. Kakršen koli bo že letošnji, je v naslednjih tridesetih dneh prava priložnost za začetek miganja na prostem. Začetniki boste začeli z nabiranjem osnovne kondicije, če pa ste bili pridno rekreativno dejavni že v preteklih mesecih, boste svojo formo lahko še nadgradili. Prvim priporočamo obisk izbranega športnega društva in vadbo pod strokovnim nadzorom, ob udeležbi na kakšni izmed prireditev pa predvsem upoštevanje odzivov svojega telesa. Drugi pa bodo že vedeli, kaj početi.

Kolesarskih priložnosti bo ta mesec skoraj na pretek. Poleg že marca omenjenih sezonskih akcij Mestne občine Ljubljana (glejte tudi na stran Timinga Ljubljana), se boste lahko nakolesarili z gorskimi kolesi. Že na velikonočni ponedeljek greste z Rudničani lahko na izlet na sv. Miklavž nad Moravcami, s startom pred rudniškim gasilskim domom (informacije: www.sdrudnik.org). V naslednjih tednih bodo štiri delavnice, ki jih bo za vas pripravil Boštjan Vidmar. Izkušnje in predznanje ne bodo potrebni za udeležbo, saj boste vadili osnovne elemente kolesarjenja in jih postopoma

nadgrajevali. Na koncu se boste odpeljali še na izlet. Prva in druga delavnica bosta 13. in 17. aprila, namenjeni sta dekletom, potekali pa bosta na Brdu, z zborom na Bokalcu ob 10. uri. Tretja in četrta sta odprti za vse: 20. aprila bodite do 10. ure v Tomišlju, 21. aprila pa ob isti uri spet na Brdu (informacije: www.mtbstudio.si). - Od kolesarjenja omenjamo in vabimo še na klasični cestni maraton Velo, nekdanji Črnuški maraton, ki se bo po ljubljanskih in obljublanskih cestah odvijal 21. aprila, s startom ob 10. uri pred Velo centrom v Črnučah in dolžinami družinskega, malega in velikega maratona (informacije: www.velo.si).

Ljubitelji teka bodo (spet) najbolj obremenili park Tivoli in poti v njegovi ožji in širši okolici. Tam se bodo do Ljubljanskega maratona dogajali številni vadbeni programi, zasedli pa ga bodo tudi različni organizatorji prireditev in tečajev. 3. aprila bo prvi na vrsti dobrodelni Polžkov tek, pripravljala ga Zveza gluhih in naglušnih Ljubljana. Začetek bo pri gradu Tivoli (informacije: www.zgnl.si), 8., 20. in 22. aprila ga bodo zasedli udeleženci delavnic Urbana Praprotnika (informacije: www.tekaskitrenar.si). Na tretjo aprilsko soboto pa bo najbolj živahno v njem kar ves dan, ko nekdanji smučar Jure Košir in direktor Ljubljanskega maratona Gojc Zalokar pripravljata dobrodelni Formaron (informacije: www.timingljubljana.si). Seveda pa vas vabimo tudi na aprilski preizkus s pomočjo Cooperjeva teka na 2400 oziroma 1600 metrov, ki ga dr. Brane Škof z ekipo 18. aprila pripravljata na Slovanovem stadionu. Začetek bo ob 16. uri (informacije: www.tek.si).

Za konec smo tokrat pustili pohodniška doživetja. Najprej za tiste, ki se boste na novo odločili za začetek rednega ukvarjanja s športom zaradi zdravja. Prav začetnikom je namreč namenjen program pohodnih preizkusov na dva kilometra, ki ga pripravljajo slovenski (seveda tudi ljubljanski) zdravstveni domovi pod okriljem CINDI Slovenije. V Ljubljani se bodo aprila zvrstili trije, vse pa v popoldanskem času, okoli 16. ure: 3. aprila v Kosezah na PST-ju, 10. s PST-ja na Brdnikovi, 11. spet na PST v Kosezah in 15. pri Fužinskem gradu (informacije: www.cindi-slovenija.net). Hodili boste lahko tudi s pomočjo palic za nordijsko hojo. Kar trije tečaji se bodo zvrstili aprila – 6. ob osmih dopoldne v Tivoliju, 13. ob šestih popoldne v Črnuški gmajni in 20. v Tivoliju (informacije: www.umetnostgibanja.si).

Druge pohodniške, planinske, tekaške, kolesarske in še kakšne dogodke pa si lahko ogledate na www.rekreacija.si. Uživate v gibanju!

Ukraden bronast doprnski kip dr. Eda Šlajmerja

Foto: arhiv MOL

Ukradeni kip dr. Eda Šlajmerja

V noči s 14. na 15. marec 2013 je bil ukraden bronast doprnski kip dr. Eda Šlajmerja iz Šlajmerjevega parka ob Zaloški cesti v Ljubljani. Kip je delo kiparja Zdenka Kalina iz leta 1939, ko je bil park urejen po načrtih Jožeta Plečnika. Kip je visok približno 1 meter in ravno toliko širok, težak je okoli 100 kg in ima status kulturnega spomenika državnega pomena. S krajami nastaja neprecenljiva materialna in moralna škoda, zato Mestna občina Ljubljana prosi vse, naj bodo pozorni na dogajanja okoli spomenikov. Tiste, ki bi karkoli vedeli o ukradenem kipu, pa prosimo, naj o tem obvestijo najbližjo policijsko postajo.

Festival Druga godba ponovno izbran med 25 najboljših festivalov na svetu

Medtem ko potekajo priprave na izvedbo 29. mednarodnega festivala Druga godba, ki ga bo letos odprla Rokia Traore in bo potekal v strnjeni različici od 10. maja zvečer do 12. maja zjutraj, je britanska revija Songlines festival Drugo godbo ponovno izbrala med 25 najboljših festivalov na svetu za leto 2013.

Prodaja festivalske vstopnice po posebni ceni 23 evrov poteka od 12. marca do vključno 10. aprila 2013. Več informacij na spletnih straneh: www.drugagodba.si, www.eventim.si

Leon Zakrajšek - pregledna razstava, 8. april do 8. junij

Galerija Umetniška akademija, Ljubljana Gregorčičeva 7

Leon Zakrajšek je slovenski mojster japonskega načina slikanja, občudovalec japonske kulture, ki je posrkal vase njena tradicionalna kaligrafska izhodišča in suvereno obvladuje čopič, s katerim zanesljivo in sunkovito brezhibno izrisuje like v ploskovno zamejenem brezprostorju ter med njimi vedno na novo koreografsko uprizarja spremljiva dinamična razmerja. Na razstavi bodo predstavljene njegove slike, sumiji in grafike iz različnih časovnih obdobij do današnjih dni. Poseben vidik Zakrajškovih slik je njihova intenzivna barva: elegantna črna, a tudi živa rdeča in modra v temnih in svetlejših otenkih, ubranih v poetično zadržan usklajen ritem, ter še posebej bela. Slikar vse te barve prefinjeno usklaja, najbolje pa se počuti ali znajde v monokromni umetnosti, ko mojstri eno samo barvo ali pa razčlenjuje njene enakomerne

tone ali odenke. Za svoja dela je prejel številne mednarodne nagrade in priznanja in je od leta 2003 predsednik sekcije za umetniško grafiko pri ZDSLU in častni član Tokyo Prints Association Han 17.

2. sezona Zvokov klasike 2013 na Ljubljanskem gradu

Dr. Franc Križnar

Za nami je že prvi koncert letošnje druge sezone Zvokov klasike 2013 na Ljubljanskem gradu. Potem ko so v organizaciji ljubljanske koncertne agencije *Allegro* in *Zavoda Ljubljanski grad* na uvodnem marčevskem koncertu nastopili edini prvi slovenski redni člani slovitih *Berlinskih filharmonikov* - hornisti **Andrej Žust**, violinist **Benjamin Ziervogel** in pianist **Rok Palčič** (F. N. Duvernoy, W. A. Mozart, Č. Sojar Voglar in J. Brahms), bo oder Stanovske dvorane na Ljubljanskem gradu še petkrat gostil (vse tja do konca leta) naše in tuje glasbene umetnike. Če smo lansko (prvo) sezono v tem okviru in na istem odru slišali in videli kar deset tovrstnih programov, jih bo očitno letos nekaj manj. Če so bili lani to samo slovenski glasbeni umetniki, pa se jim bodo letos pridružili že nekateri z evropskega in celo svetovnega glasbenega prostora. Po že omenjenem mednarodno zasedenem instrumentalnem triu bo aprila gost ugledni ameriški mojster črno-bele klaviature **Eugen Indjić** (F. Chopin, R. Schumann in F. Liszt), ki ima rusko-srbske korenine. Pri nas tega v svetu zelo uveljavljenega klavirskega mojstra že dobro poznamo. Po tradicionalnem poletnem premoru se bo sredi septembra predstavil eden redkih slovenskih kitarskih virtuozov **Mladen Bucić** (A. Mudarra, M. Albéniz, F. Moreno Torroba, A. Barríos Mangore, D. Bogdanović, M. Bucić in J. W. Duarte), ki ga glede na njegovo vrednost bolj poredkoma slišimo; tokrat se bo predstavil tudi kot skladatelj. Za njim bosta nastopila v izjemnem subtilnem instrumentalnem duu avstrijsko-nemški življenjski in umetniški par flavtista **Michael Kofler** in **Regine Kofler** (J. S. Bach, W. A. Mozart, F. Chopin, G. Faure, A. Honegger, C. Debussy, J. Ibert, C. Saint Saëns in M. Berthomieu). Predzadnji bo na vrsti v tej tekoči (drugi) sezoni harmonikar **Klemen Leben** (J. Bull, M. Bonin, D. Scarlatti, H. Vouris in J. Haydn). Kot se za ta vedno bolj porajajoči se koncertantni instrumenti spodobijo, bodo na sporedu prirejena in izvorna dela zanj. Na zadnjem letošnjem koncertu pa bosta nastopila slovensko-ameriški instrumentalni par našega violončelista **Gala Faganela** in tujega pianista **Caleba Jamesa Harris** (L. v. Beethoven, M. d. Falla in J. Brahms). Tako si torej tudi letos lahko pod izkušeno taktirko umetniške vodinje in direktorice ljubljanske koncertne agencije *Allegro, d.o.o.* mag. Monike Kartin spet lahko obetamo kar nekaj vrhunskih postvarjalnih glasbenih dosežkov. O teh se nismo usteli, saj smo nekaj podobnega napovedali že lani ob izključno slovenski glasbeni reprodukciji, tokrat pa se zdi, do šli eni in drugi prireditelji in snovalci še čez rob omenjenega: saj jim očitno

uspeva presejanje že doseženega slovenskega z uspešno nadgradnjo mednarodnega. Ljubljansko in drugo občinstvo, ki mu je očitno v večini primerov namenjeno delovanje Javnega zavoda *Ljubljanski grad*, pa tako vedno bolj stopa ali zdaj že celo presega zastavljene ambicije. Neke vrste glasbena srebrnina se tako počasi tudi v Ljubljani preveša v zlatino.

Film o Brunu Gröningu

Krog prijatelj Brunu Gröninga vabi na projekcijo dokumentarnega filma *Fenomen Bruno Gröning*, ki prikazuje delovanje znamenitega zdravilca po drugi svetovni vojni in njegov sistem duhovne prenove človeka in planeta. Film bo na ogled 21. aprila 2013 od 14. do 19.30 ure (z dvema odmoroma) v dvorani H ali J M Hotela na Derčevi 4 v Ljubljani. Vstopnico lahko rezervirate po telefonu 041/777 128. Vstop prost.

Cikel predavanj Ljubljana na pragu 20. stoletja

V aprilskem ciklu predavanj na Ljubljanskem gradu se bomo vrnili slabih 120 let v preteklost – v čas, ko na Ljubljanskih ulicah še ni bilo električne razsvetljave in ko po njih še ni bilo slišati tramvaja ... Slovensko prestolnico sta ob koncu 19. stoletja zaznamovala predvsem velikonočni potres 1895 in županovanje Ivana Hribarja. Na treh predavanjih iz cikla *Ljubljana na pragu 20. stoletja* bomo izvedeli, kako so se se Ljubljanci sprijaznili z novostmi v vsakdanjem življenju na prelomu stoletja (predavatelj: dr. Andrej Studen), kako si je vsestransko kariero ustvaril Ivan Hribar (predavatelj: ddr. Igor Grdina) ter kakšno arhitekturno in urbanistično podobo je dobilo mesto po katastrofalnem potresu (predavatelj: dr. Peter Krečič). Prvo predavanje bo na sporedu v četrtek, 4. aprila, nadaljnji dve pa 11. in 18. aprila, vsakič ob 18. uri v Modri dvorani. Vabljeni!

Poziv nekdanjim stanovalcem Ljubljanskega gradu

Ljubljanski grad je v prvi polovici 20. stoletja med drugim služil tudi kot dom številnim Ljubljancem, saj je mesto reševalo stanovanjsko stisko tako, da je grad delno preuredilo v stanovanjski objekt. Leta 1926 je grad imel več kot 500 stanovalcev, organizirana so bila športna in kulturna društva, tik pred 2. svetovno vojno je za nekaj mesecev luč sveta ugledal grajski časopis »Kronika«. Leta 1963, nekaj let pred pričetkom obnove, se je iz gradu odselilo še zadnjih 219 stanovalcev in takrat se je zaključilo obdobje t. i. »Grajske republike«.

V javnem zavodu Ljubljanski grad pozivamo vse nekdanje stanovalce gradu in njihove sorodnike, da nam pomagajo pri osvetlitvi tega poglavja v zgodovini gradu in z nami

delijo svoja doživljenja in izkušnje z bivanjem na gradu, ki bi jih kasneje morda delili tudi s širšo javnostjo. Vljudno vabljeni, da se nam oglasite s svojo kratko zgodbo, anekdoto, morda zanimivo fotografijo ...

Pišite nam na naslov: Ljubljanski grad, Grajska planota 1, 1000 Ljubljana, ali na e-naslov: marko.brunskole@ljubljangrad.si. Vašo pošto in kontaktne podatke pričakujemo do konca maja 2013. Veseli bomo vašega odziva!

PIONIRSKI DOM

Vabilo Pionirskega doma k sodelovanju

V Pionirskem domu – Centru za kulturo mladih praznujemo letos svoj 50. rojstni dan. V teh desetletjih se je v našem okroglem Plečnikovem domovanju sredi Ljubljane zvrstilo kar nekaj generacij izjemnih pedagogov, delavcev, sodelavcev, otrok in staršev – pionirjev, ki so ustvarjali z nami. Nadebudne pevce, pesalce, igralce, ljubitelje filma, raziskovalce, kiparje, slikarje, lutkarje, znalce tujih jezikov, obiskovalce naših koncertov, modnih revij in zabav, vse vas, ki ste kadarkoli v teh letih z nami delili svoje ustvarjalne trenutke, vabimo, da nam jih zaupate.

Ob 50. jubileju Pionirskega doma pripravljamo posebno spominsko knjigo, zbornik, kjer bomo zbrali in si ponovno povedali zgodbe naše mladosti, ki bi sicer utonile v pozabo. Vse, ki ste nas obiskovali kot otroci ali starši, in vse, ki ste z ljubeznijo predajali svoje znanje mladim neznančkom, vabimo, da nam pošljete svojo zgodbo. O prvih korakih, o tremi, o ljubezni, o uspehih, o hrepenenju, o težavah, o lepih in težkih časih. Pišite nam, veseli vas bomo!

Na e-naslov: spomini@pionirski-dom.si ali lastnoročno na: Pionirski dom – Center za kulturo mladih, Vilharjeva cesta 11, 1000 Ljubljana.

Besedila bomo po lastnem izboru in redakciji objavili v zborniku. Ne pozabite navesti, vsaj približno, čas, ki ste ga preživeli tukaj. Čakamo vas najkasneje do 3. maja 2013!

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, med 14. in 17. uro osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah 01/306 12 82 ali 01/306 10 65.

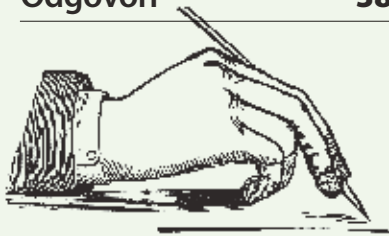

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **Območno združenje Rdečega križa Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana.** Humanitarni center: telefon: 01/25 626 35. Izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 14. do 18. ure, ob sre. od 10.00 do 18.00 ure. Sprejem donacij (rabljenih oblačil, obutve, posteljnine, brisač, posode, kuhinjskih pripomočkov, otroške opreme ...) vsak pon., tor. in sre. od 10.00 do 18. ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure in pet. od 10.00 do 12.00 ure. Preskrba brezdomcev: sre. od 10.00 do 18.00 ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure, pet. od 10.00 do 12.00 ure. Brezplačna tel. št.: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih – žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu:** 031/ 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesbo/alarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojenjskega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saa.zenske@gmail.com ali 030/ 254 592 ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenejanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Preglvo trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Preglvo trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET,** Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 01/251 29 50, faks: 01/421 77 95, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD),** tel.: 01/ 23 96 502, Zavod Pristan: 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame,** Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/ 439 72 70 ali 041/ 730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org. ● **Zavod MISSS – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije** • Telefon MLADI MLADIM: usposobljen mladinski svetovalac odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon.–čet. 15.30 – 17.30. • POMP – psihosocialna pomoč družinam priseljencev: celostna obravnavna družina in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov, jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. • **Svetovalnica Dravlje:** Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odrasčanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.s.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju, Masarykovi 23, Ljubljana** nudi zagovornišvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezpla. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si. ● **Zaupni telefon Samarijan za pogovor v stiski** – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagalščih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic,** brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30,** tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste. ● **JP ENERGETIKA,** Center za pomoč uporabnikom, T 080 28 82 ● **JP VO-KA,** dežurna služba Vodovod T 01 58 08 112, dežurna služba Kanalizacija T 01 58 08 212, brezplačna številka 080 86 52 ● **JP LPP,** Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu T 01 58 22 425, M 051 44 99 92 (24 ur / vse dni v letu) ● **JP SNAGA,** Center za podporo in pomoč uporabnikom T 01 477 96 00

Iz prve roke

Izbrani odgovori Mestne uprave na javna vprašanja

Fotografije: Dunja Wedam

ZIMSKA SLUŽBA

Mestna občina Ljubljana za zimsko službo letno nameni **5.496.389,15 evra**. Zaradi letošnje zime z obilnim sneženjem je bilo **od novembra do srede marca za izvajanje zimske službe porabljenih že 7.908.114,82 evra**, natančen znesek stroškov v tej sezoni pa bo znan, ko zimsko služba zaključena.

V zadnjih petih letih je uprava za zimsko službo namenila 15.192.179,79 evra: v letu 2007/08 je bilo porabljenih 3.243.320,36 evra, 2008/09 – 4.983.492,71 evra, 2009/10 – 6.607.233,19 evra, 2010/11 – 5.129.291,74 evra in 2011/12 – 3.587.133,52 evra. Sredstva za izvajanje zimske službe so predvidena s koncesijsko pogodbo. Če pride do večje porabe sredstev za zimsko službo, to vpliva na (zmanjšan) obseg del letnega vzdrževanja cestne infrastrukture.

PRENOVA PETKOVŠKOVEGA NABREŽJA JE BILA PREDSTAVLJENA STANOVALCEM IN LASTNIKOM LOKALOV

Gradbeno dovoljenje za prenovu Petkovškovega nabrežja, ki poteka od 11. marca 2013, je Mestna uprava pridobila 6. novembra 2012, del ureditev pa bo potekal na podlagi Zakona o javnih cestah. Celoten projekt prenove in terminski plan je uprava predstavila tako stanovalcem kot lastnikom lokalov na skupnem srečanju v Mestni hiši 6. februarja 2013. Predstavitev in prenova so navzoči z veseljem sprejeli. Petkovškovo nabrežje je in bo tudi v prihodnje prednostno namenjeno pešcem in kolesarjem, saj se z umikanjem motornega prometa iz mestnega jedra odpira javni prostor za bolj kakovostne programe, kot so številni kulturni in družabni dogodki. Zmanjšanje motornega prometa spodbuja trajnostne oblike mobilnosti, kot so hoja, kolesarstvo in javni prevoz, kar prispeva k manjši onesnaženosti okolja. Center mesta je tako postal bolj vabljiv za vse obiskovalce, družine, otroke, ki se lahko prosto sprehajajo po starem mestnem jedru in so s tako ureditvijo zelo zadovoljni.

PRENOS MESTNIH ZEMLJIŠČ ZA IZGRADNJO EMONIKE

Med Mestno občino Ljubljana in Emoniko potekajo dogovori glede prenosa manjkajočih zemljišč, vendar ne o brezplačnem prenosu, ker je občina pri ravnanju z nepremičnim premoženjem dolžna upoštevati zakonodajo, ki ureja to področje, predvsem Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Z Emoniko je bil sprva pripravljen osnutek pogodbe o opremljanju in odmerjen komunalni prispevek za gradnjo vseh objektov Emonike (nakupovalno središče, stolpnica in hotel). Emonika pa je pozneje podala novo vlogo, in sicer samo za gradnjo 1. faze, ker bo najprej zgradila objekt nakupovalnega središča, avtobusne in železniške postaje, tj. brez objekta stolpnice in hotela. Na podlagi njihovega novega predloga za odmero komunalnega prispevka za izgradnjo objektov z manjšimi površinami bo Mestna občina Ljubljana odmerila novi nižji komunalni prispevek in sklenila pogodbo o opremljanju na podlagi istih predpisov kot v prvotnem postopku.

POSTOPKI ZA OBNOVO HALE TIVOLI

Družba Elea iC je 21. marca izdelala PGD in PZI dokumentacijo za obnovo Hale Tivoli. Razpis za izvajalca gradbenih obrtniških in instalcijskih del ter opreme je Mestna uprava objavila 22. marca 2013, vloga za gradbeno dovoljenje pa je bila vložena 18. marca 2013.

PROMETNI SISTEM PARKIRAJ IN SE ODPELJI (P+R)

Lokacije sistema P+R so bile izbrane premišljeno, čeprav za zdaj parkirišči v Stožicah in Fužinah še nista polno zasedeni. Izkušnje namreč kažejo, da uporabniki potrebujejo kar nekaj let, da spremenijo svoje navade in pričnejo uporabljati novo parkirišče. Tudi parkirišče na Dolgem mostu, ki je zdaj polno zasedeno, je sprva samevalo. Parkirna hiša v Stožicah je polno zasedena ob športnih ali drugih prireditvah, čez dan pa je na voljo še dovolj

parkirnih prostorov, pričakovati pa je, da bo polno zasedena, ko bo urejen tudi trgovski del Centra Stožice. V celotni Ljubljanski urbani regiji (LUR) je predvidenih 23 lokacij, ki bi lahko bile do leta 2015 vključene v sistem P+R, od tega kar 9 v Mestni občini Ljubljana. P+R intermodalne prestopne točke v MOL so del širše mreže P+R LUR in so del celostne strategije urejanja javnega potniškega prometa v Ljubljanski urbani regiji. Z vidika zmanjševanja uporabe osebnih vozil je smiselno graditi več manjših P+R po celotni regiji, vendar Ljubljanska urbana regija zaradi velike količine vozil, ki se v Ljubljano steka po avtocestah, potrebuje tudi nekaj večjih P+R na obrobju mesta, ki lahko te tokove prevzemajo. Dinamika izgradnje bo odvisna predvsem od razpoložljivosti zemljišč in odgovorov glede nevarnosti poplav ter finančnih virov, namenjenih javnemu potniškemu prometu v naslednji finančni perspektivi 2014–2020. V trenutni finančni perspektivi 2007–2013 je v Operativnem programu razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP-ROPI) razvoju javnega potniškega prometa namenjenih 11 milijonov evrov evropskih sredstev. Natančnejše kapacitete in tudi oblikovne rešitve posameznih P+R lokacij bodo ugotovljene v projektu Mreža P+R intermodalnih zbirnih središč v LUR, ki ga trenutno izvaja Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije.

STRATEGIJA RAZVOJA SOCIALNEGA VARSTVA V MOL OD LETA 2013 DO 2020

V javni obravnavi je predlog Strategije razvoja socialnega varstva v MOL od leta 2013 do 2020, pripombe in predloge pa lahko poda vsak zainteresiran

posameznik ali posameznica. Strategija je bila pripravljena v sodelovanju z izvajalci na različnih področjih (oviranosti, brezdomstvo, revščina, starejši, nasilje itd.). Po zaključku javne obravnave bo strategija dopolnjena z morebitnimi (utemeljenimi) pripombami, nato pa jo bo predvidoma na majski seji (13. 5. 2013) obravnaval Mestni svet.

OBISK AMBULANTE ZA LJUDI BREZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA ŠE VEDNO NARAŠČA

Ambulanta pro bono na Mislejevi je namenjena ljudem, ki iz različnih razlogov nimajo urejenega zdravstvenega zavarovanja in

zato nimajo dostopa do javnega zdravstvenega varstva. Iz letnega poročila ambulate je razvidno, da je bilo v letu 2012 evidentiranih 8.150 obiskov (741 registriranih obiskovalcev), med njimi tudi obrtniki z zapadlimi predpisanimi dajatvami.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode v Ljubljani februarja 2013

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode februarja 2013

( ) meja zaznavanja merilne metode (LOD)

- spojine niso bile ugotovljene

MV predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Mejne vrednosti za podzemne vode so bile februarja 2013 presežene na merilnem mestu Brest I a in sicer za razgradni produkt atrazina desetilatrazin. Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Zrak v Ljubljani januarja 2013

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo januarja 2013 zabeležili 12 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo onesnaženosti z delci PM_{10} v zraku.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna urna vrednost je 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna dnevna vrednost delcev PM_{10} je 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rezultati notranjega nadzora februarja 2013

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE	
			KLEČE	HRASTJE, JARŠKI PROD
			5. 2. 2013	5. 2. 2013
pH		6,5-9,5	7,38	7,37
Elektroprevodnost (pri 20°C)	$\mu\text{S}/\text{cm}$	2500	424	403
Nitrat	$\text{mg}/\text{l NO}_3$	50	16,4	12,9
Nitrit	$\text{mg}/\text{l NO}_2$	0,5	<0,008	<0,008
Sulfat	$\text{mg}/\text{l SO}_4$	250	12,4	13,4
Klorid	$\text{mg}/\text{l Cl}$	250	9,63	11
Fluorid	$\text{mg}/\text{l F}$	1,5	0,059	0,055
Bor	$\text{mg}/\text{l B}$	1	0,014	0,016
Krom	$\mu\text{g}/\text{l Cr}$	50	0,74	1,0
Svinec	$\mu\text{g}/\text{l Pb}$	25	0,24	0,21
Atrazin	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	0,013	0,015
Desetilatrazin	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	0,017	0,021
2,6-diklorobenzamid	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,1	<0,006	<0,006
Pesticidi - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	0,5	0,038	0,058
Trikloroeten in tetrakloroeten - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	10	0,08	0,08
Trihalometani - vsota	$\mu\text{g}/\text{l}$	100	<0,5	<0,5
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., marec 2013

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Februar 2013

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	mg/l	$\mu\text{g}/\text{l}$
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIII a	4. 2. 2013	(0,002)	0,011	-	11	1,4
Hrastje I a	4. 2. 2013	0,060	0,065	0,7	22	15
Šentvid I a	4. 2. 2013	0,010	0,016	0,1	15	1,6
Jarški prod III	4. 2. 2013	(0,002)	0,008	0,2	11	1,9
Brest I a	4. 2. 2013	0,014	0,153	0,3	9,3	1,0

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2013, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani januarja 2013

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	95 %	95 %
Maksimalna urna koncentracija	11	130	503	9	165
Maksimalna dnevna koncentracija	4	80	270	6	81
Minimalna dnevna koncentracija	1	37	56	3	35
Srednja (mesečna) koncentracija	2	52	123	4	50
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	0	12

Vse vrednosti koncentracij so navedene v $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

VODA, VSAKDANJA SPREMLJEVALKA EMONCEV IN LJUBLJANČANOV

ILUSTRACIJA: IGOR REHAR

OBLIKOVANJE: ENKI

RIMSKA EMONA

POGLLED 2000 LET V PRETEKLOST. EMONA, RIMSKA NASELBINA NA OBMOČJU DANAŠNJE LJUBLJANE, JE IMELA UREJENA VODOVOD IN KANALIZACIJO, KATERIH OSTANKI SO VIDNI ŠE DANES. ZAVIDLJIVI GRADBENI DOSEŽKI IN OZAVEŠČENOST O POMENU HIGIENE ZA ZDRAVJE PREBIVALCEV TISTEGA ČASA SI ZASLUŽIJO POKLON.

SPREHODITE SE Z VODO PO RIMSKI EMONI.

WWW.PRIMAVODA.SI/RIMSKAEMONA

PRIMAVODA

PRIMAVODA JE MESTO, BOGATO Z VODO. SKOZI PRIMAVODO SPOZNA MO SPLOŠNE INFORMACIJE IN TUDI TISTE, KI SO POSEBEJ POMEMBNE ZA MESTO LJUBLJANA. RAZNOLIKE IN INTERAKTIVNE VSEBINE VAS PRIPELJEJO DO TOČKE, KO SE ZAMISLITE NAD SVOJIM RAVNANJEM Z VODO. ČE RAVNATE NAPAČNO, ZAČNITE S SPREMEMBAMI. VODA JE NAŠA SKUPNA ODGOVORNOST.

WWW.PRIMAVODA.SI

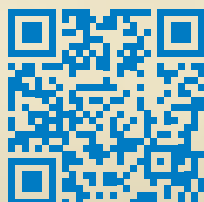

CEVKOVO MESTO

CEVKO JE SVOJE ČISTO PRAVO VODNO MESTO USTVARIL ZA NAJMLAJŠE, ZA VSE PRIJATELJE IN PRIJATELJICE VODE, KI SE SKOZI ZABAVO TER IGRIVO RAZISKOVANJE UČIJO O VAROVANJU VODE. CEVKOVA MASKOTA PA SPLETNO KOMUNIKACIJO PRENAŠA TUDI OSEBNO IN OTROKE OBISKUJE V VRTCIH TER ŠOLAH.

WWW.CEVKO.SI

POSKENIRAJTE KODO IN
RAZIŠČITE RIMSKO EMONO

JP VODOVOD-KANALIZACIJA D. O. O.
VODOVODNA CESTA 90, LJUBLJANA

W: WWW.VO-KA.SI
E: VOKA@VO-KA.SI
T: 080 8652